

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા

બજેટ સ્પીચ

અંદાજપત્ર ૨૦૨૧-૨૨

૧. પ્રસ્તાવના :-

એમ કહેવામાં કોઈ જ અતિ શયોક્તિ નથી કે માનવ વસ્તી એ ભાગ્યે જ નિહાળી હોય તેવી કોરોના વાયરસની વૈશ્વિક મહામારીએ સમગ્ર વિશ્વને પોતાના ભરડામાં લઈ લીધું અને સમાજ જીવનને વિવિધ પ્રકારે પ્રભાવિત કર્યું. સ્વાભાવિક રીતે જ તેમાં રાજકોટ શહેર અને રાજકોટ

મહાનગરપાલિકાને પણ અસર થઈ. રાજકોટની વિકાસ પ્રક્રિયા આગળ ધપાવવાની મહત્વપૂર્ણ જવાબદારી નિભાવી રહેલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ માર્ચ-૨૦૨૦ થી અત્યાર સુધીના ૧૨ માસ દરમિયાન કોરોના સામે ઐતિહાસિક જંગ લડ વી પડી છે. રાજકોટના નાગરિકો અને સમગ્ર પ્રશાસને ખુબ જ મક્કમતાથી આ મહામારીનો સામનો કરી **“WHEN THE GOING GETS TOUGH, THE TOUGH GET GOING”** જેવી પ્રચલિત ઉક્તિને ખરા અર્થમાં યથાર્થ ઠેરવી છે. આ કપરા સમયગાળામાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સામે સૌથી મોટો પડકાર હતો નાગરિકોને સતત જાગૃત અને સતર્ક રાખવા, મહામારીની વિવિધ લાક્ષણિકતાઓથી વાકેફ કરી તેની સામે લડવા માનસિક અને શારીરિક રીતે તૈયાર કરવા તથા વખતોવખત હાથ ધરવામાં આવેલા અનેક પગલાંઓથી વાકેફ કરવા અને આ લડતમાં તેમનો સહયોગ પ્રાપ્ત કરવો. આ કાર્ય અત્યંત કઠીન રહ્યું.

ગુજરાતનો પ્રથમ કેસ રાજકોટમાં ૧૮ મી માર્ચ - ૨૦૨૦ ના રોજ નોંધાયો હતો. જો કે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ અગમચેતી અને પૂર્વતૈયારીરૂપે માર્ચ મહિનાની શરૂઆતથી જ કોરોના સામેની લડતનો પ્રારંભ કરી દીધો હતો. નાગરિકોને માનસિક રીતે આ લડત માટે તૈયાર કરવા સરકારશ્રીની સૂચના મુજબ ક્રમશઃ અનેક પગલાંઓ લેવાયા. જનતા કફ્ટ્યુ અને લોકડાઉનના વિવિધ તબક્કાઓ લોકો માટે એક અ ભુતપૂર્વ સમય રહ્યો અને આ દરમિયાન અનેક પ્રશ્નો ખડાં થયા. જેમાં નાગરિકોને કોરોનાની મહામારી સામે લડવા સતત પ્રેરિત કરવા એ ખૂબ જ કઠીન કાર્ય હતું. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા અને લોકો માટે પણ આ લડતના તમામ તબક્કાઓના પડકારો અલગ-અલગ હતાં. લોકડાઉનના પ્રથમ તબક્કાથી જ લોકો અને વહીવટીતંત્ર સામે એક પછી એક પ્રશ્નો ખડાં થતા રહ્યા. જે વિસ્તારોમાં કોરોનાના કેસ નોંધાયા ત્યાં કન્ટેઇનમેન્ટ એરિયા સુનિશ્ચિત કરવા અને આ અસામાન્ય સંજોગોમાં પણ નાગરિકોનું જીવન શક્ય બને ત્યાં સુધી એકંદરે સામાન્ય બની રહે તે માટે તંત્રએ નાગરિકોને જીવનજરૂરી ચીજવસ્તુઓનો પુરવઠો મળતો રહે અને સરકારશ્રી દ્વારા વખતોવખત ઇસ્યુ થયેલી માર્ગદર્શિકાઓ અને સુચનાઓનું અમલીકરણ કરાવવા સારી એવી જહેમત લીધી હતી. લોકોને ખાદ્ય સામગ્રીની સાથોસાથ જ મેડિકલ હેલ્પ, દવાઓ તેમજ અન્ય ચીજવસ્તુઓ જરૂરિયાત મુજબ વિના અવરોધ મળતી રહે તે માટે શહેરના વેપારીઓ, મેડિકલ સ્ટોર, તબીબો, સામાજિક સેવાકીય સંસ્થાઓ વગેરેનો નોંધપાત્ર સહયોગ પ્રાપ્ત થયો. માહિતીના આદાનપ્રદાનમાં પ્રચાર પ્રસાર માધ્યમોની ભૂમિકા પણ અત્યંત ઉપયોગી બની રહી.

આ પછી ક્રમશઃ લોકડાઉન ખુલવાનો પ્રારંભ થયો. આ સંજોગોમાં સરકારશ્રીની માર્ગદર્શિકાનું પાલન થાય એ સુનિશ્ચિત કરવું પણ મોટો પડકાર હતો. જેમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ લોકોના ઘેર ઘેર જઈને કોરોનાના ટેસ્ટ કરવા અને દર્દીને આઈસોલેશનમાં રખાવવા અને આઈસોલેશનના સમયગાળા દરમિયાન દર્દીને દવાઓ અને જરૂરી મેડિકલ હેલ્પ સહિતની સુવિધા આપવા માટે ખૂબ મોટું આયોજન કર્યું. શહેરમાં અનેક સ્થળોએ ટેસ્ટિંગ બૂથ કાર્યરત્ત કર્યાં. પોતાના ઘરમાં હોમ આઈસોલેશન માટેની સુવિધા નહીં ધરાવતા દર્દી માટે સમરસ હોસ્ટેલમાં આ સુવિધા ઉપલબ્ધ બનાવી હતી.

બીજી તરફ દેશમાં કોરોનાનો પ્રથમ કેસ જાન્યુઆરી-૨૦૨૦માં નોંધાયો , ત્યારબાદ માત્ર ૧૧ માસમાં જ ભારત સરકારશ્રીએ જાન્યુઆરી-૨૦૨૧ માં કોરોનાની રસી લોન્ચ કરી એ ઘટના સમગ્ર દેશ માટે ગૌરવવંતી બની રહી. દેશભરમાં અને રાજકોટમાં પણ પ્રથમ તબક્કામાં હેલ્થ વર્કરોને તથા ફન્ટલાઇન વર્કરોને રસી આપવાનું શરૂ કરાયું. ત્યારબાદ બીજા તબક્કામાં કેન્દ્ર સરકારશ્રી અને રાજ્ય સરકારશ્રીના માર્ગદર્શન હેઠળ રાજકોટ શહેરમાં શહેરની ૨૪ સરકારી અને ૧૪ ખાનગી હોસ્પિટલો એમ કુલ ૩૮ હોસ્પિટલોમાં કોરોના સામેની રસીકરણનો પ્રારંભ થયો છે. જેમાં શહેરના ૬૦ વર્ષથી મોટી ઉંમર ધરાવતા અને ૪૫ થી ૫૯ વર્ષના કોમોર્બીડિટી ધરાવતા લોકોને રસી આપવામાં આવી રહી છે અને આ કાર્યમાં લોકોનો બહોળો પ્રતિસાદ મળી રહ્યો છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને વિવિધ સેવાકીય સંસ્થાઓ અને તેના આગેવાનો , નાનામોટા વેપારીઓ, ઉદ્યોગકારો, મેડિકલ સેક્ટર, પ્રચાર પ્રસાર માધ્યમો તેમજ લોકોના સાથ-સહકારથી આપણે કોરોના મહામારીમાંથી મહદઅંશે બહાર આવી શક્યા છીએ. તેમના સૌ કોઇના યોગદાનને રાજકોટ મહાનગરપાલિકા બિરદાવે છે અને નાગરિકોને પ્રશિક્ષિત કરવામાં મીડિયાના સહયોગની પણ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સહર્ષ નોંધ લઇ તેમની પણ સરાહના કરે છે.

અલબત્ત અહીં એ બાબત પણ ખાસ નોંધવી રહી કે , રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ માત્ર કોરોના મહામારીનો જ સામનો નથી કરવો પડ્યો પરંતુ , તેના કારણે ઉભી થયેલી પરિસ્થિતિમાં અન્ય કેટલાય પડકારોને પણ ઝીલવા પડ્યા છે. શહેરીજનોની અપેક્ષા અને આકાંક્ષાને પૂર્ણ કરવા વિકાસ પ્રક્રિયા તો આગળ ધપાવવાની જ હતી , જોકે કોરોના સામેની લડત દરમિયાન રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ પોતાના મહત્તમ સંશાધનો (રિસોર્સીઝ) ને પણ તેમાં સામેલ કરવા પડ્યા છે. અગાઉ રાજકોટ શહેરમાં ભેળવવામાં આવેલા કોઠારિયા અને વાવડી ગામો માટેની પાણી પુરવઠા યોજના ઝડપથી પૂર્ણ કરવા તેમજ શહેરના વિવિધ વોર્ડમાં ચાલી રહેલા નાના મોટા જુદા જુદા વિકાસકામો પૂર્ણ કરવાના પડકારને પહોંચી વળવામાં સફળ રહેલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરની ટ્રાફિક સમસ્યા ક્રમશઃ હળવી કરવા માટે આમ્રપાલી રૈયા રોડ રેલ્વે ક્રોસિંગ ખાતેના અન્ડરબ્રિજ પ્રોજેક્ટનું કાર્ય સમયસર પરિપૂર્ણ થાય તે માટે રેલવે સાથે સતત સંકલન કરવામાં આવ્યું અને અન્ડરબ્રિજનું લોકાર્પણ પણ તાજેતરમાં જ કરવામાં આવ્યું છે. માત્ર એટલું જ નહીં , સિવિલ હોસ્પિટલ ચોક ખાતે નિર્માણ પામી રહેલા થ્રી આર્મ ઓવરબ્રિજની કામગીરી આગળ ધપાવવાનો પડકાર પણ નાનો સુનો ન હતો. તો વળી , લક્ષ્મીનગર રેલ્વે નાળા ખાતેના અન્ડરબ્રિજની કામગીરી પણ ગતિવંત રખાવવામાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સફળ રહી છે.

આગામી સમયમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા માટે સૌથી મોટો પડકાર શહેરના હયાત વિસ્તારની સાથો સાથ નવા વિસ્તારોમાં પણ વિકાસના લાભો પહોંચતા કરવાનો રહેશે. તો વળી , રાજકોટને સ્માર્ટ સિટી બનાવવા માટે જે-જે પ્રોજેક્ટ્સ હાથ પર લેવામાં આવે તે સમયસર પૂર્ણ કરવા રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ આયોજનબધ્ધરીતે આગળ ધપવાનું રહેશે. અહીં એ પણ ઉલ્લેખ કરવો રહ્યો કે ગુજરાતમાં શહેરીકરણના વધતા જતા વ્યાપ અને શહેરી વસ્તીને પાયાની મૂળભૂત સેવાઓ અને સુવિધાઓ પૂરી પાડવાની જવાબદારી ઘણી મોટી છે. રાજ્યની

અડધોઅડધ વસ્તી શહેરોમાં વસે છે. જાન્યુઆરી-૨૦૧૫માં કોઠારીયા અને વાવડી ગામ રાજકોટમાં ભળતા શહેરનું ક્ષેત્રફળ વધીને ૧૨૭.૨૧ ચો.કિ.મી થયું હતું આ પછી તા.૧૮-૦૬-૨૦૨૦ના રોજ મોટામવા, મુંજકા, ધંટેશ્વર અને માધાપર (મનહરપુર-૧ સહીત) રાજકોટમાં ભળ્યા અને રાજકોટનું ક્ષેત્રફળ વધીને ૧૬૧.૮૬ ચો.કિ.મી. થયું છે. વસ્તી અને વિસ્તારોમાં થયેલ વધારાથી રાજકોટ મહાનગરપાલિકા પર વધુ જવાબદારીઓ આવી છે. જોકે સરકારશ્રીના સતત સહયોગ અને માર્ગદર્શનથી આ પડકારને પણ પહોંચી વળીશું એવો વિશ્વાસ છે. હવે આગામી સમયમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા તેના વહીવટી અને તાંત્રિક કાર્યશૈલીમાં આવશ્યક સુધારા વધારા લાવી નાગરિકોને તેની અનુભૂતિ પણ થાય તેવા આયોજન સાથે આગળ ધપવા ઇચ્છુક છે.

રાજકોટ શહેર માત્ર ભારતમાં જ નહીં પરંતુ આંતરરાષ્ટ્રીય નકશા ઉપર પણ પોતાની એક નવી ઓળખ અને પ્રતિષ્ઠા ઉભી કરી શક્યું છે. લોકોની અપેક્ષાઓમાં પણ સમય અને પરિવર્તનને અનુરૂપ ઉત્તરોત્તર વધારો થઈ રહ્યો છે ત્યારે અપેક્ષિત રીતે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની ભૂમિકા પણ વધુ ને વધુ વ્યાપક બની રહી છે અને જવાબદારીઓમાં પણ ચોક્કસ વધારો થયો છે. સ્વાભાવિક રીતે જ વહીવટી તંત્ર માટે સર્વસમાવેશક વિકાસ પ્રક્રિયા એક મોટો પડકાર છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા આ પડકારોને પહોંચી વળશે તેવો મને વિશ્વાસ છે.

આ વિશ્વાસને સાર્થક કરવાના પ્રયાસોના ભાગરૂપે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાનું આગામી નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ નું રૂ ૨૨૭૫.૮૦ કરોડનું બજેટ તૈયાર કર્યું છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા વર્તમાન નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૦-૨૦૨૧માં હિંગળાજનગર ખાતેની પીપીપી આવાસ યોજનાનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું છે જ્યારે ઝ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-ઇન્ડિયા - લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત દેશના માત્ર છ શહેરોમાં વિશિષ્ટ ટેકનોલોજીની મદદથી આવાસ યોજના બનાવવામાં આવનાર છે તેમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ રૈયા સ્માર્ટ સિટી એરીયામાં હાથ ધરેલ લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટનું ખાતમુહૂર્ત કરવામાં આવેલ છે. આ ઉપરાંત શહેરના વેસ્ટ ઝોનમાં કુલ ૩૩૨૪ આવાસ ધરાવતી આવાસ યોજનાનું ખાતમુહૂર્ત પણ કરાયું છે. આ તમામ હાઉસિંગ પ્રોજેક્ટ્સ સમયસર પૂર્ણ થાય તે માટે તમામ પ્રયાસ કરવામાં આવી રહ્યા છે. આ ઉપરાંત આજી ડેમ સાઈટ ખાતે અર્બન ફોરેસ્ટ ડેવલપ કરવા માટેના પ્રોજેક્ટ્સનું પણ ખાતમુહૂર્ત કરવામાં આવ્યું છે. વર્તમાન નાણાકીય વર્ષમાં કોઠારીયા વિસ્તાર માટેનો પાણી પુરવઠા અંગેનો એક મહત્વપૂર્ણ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ કરાયો છે અને તેનું લોકાર્પણ પણ કરાયું છે. તો રિંગ રોડ પર ફેન્સી લાઈટ પ્રોજેક્ટની કામગીરી પણ પૂર્ણ કરેલ છે. સાથોસાથ રાજકોટમાં ટ્રાફિક સમસ્યાનું ક્રમશઃ નિવારણ થાય તેવા હેતુથી કિસાનપરા ચોકમાં રૈયા રેલ્વે કોસિંગ ખાતે નિર્માણ પામેલા અન્ડરબ્રિજનું લોકાર્પણ કરી જનતાની સુવિધામાં વધારો કરવામાં આવેલ છે. ઉપરાંત હાલ સિવિલ હોસ્પિટલ ચોકમાં શ્રી આર્મ ફ્લાયઓવર બ્રિજની કામગીરી ગતિમાં છે.

આગામી સમયમાં રાજકોટમાં બે નવા સ્પોર્ટ્સ સંકૂલ બનાવવા, પર્યાવરણની સુરક્ષા થાય તેવા હેતુથી નવી ઈ-બસની ખરીદી, સાંઢિયા પૂલ નવીનીકરણ, પબ્લિક બાઇસિકલ શેરિંગ પ્રોજેક્ટ

વિસ્તૃતિકરણ, નાકરાવાડી ખાતે નવો સોલાર પાવર પ્લાન્ટ, ત્રણ નવા ફાયર સ્ટેશન, સ્ટ્રીટ ફોર પીપલ, નર્થરીંગ નૈબરહૂડ અને સાઈકલ ફોર એન્જ જેવા પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવશે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા હાલ ગતિમાં રહેલા વિવિધ પ્રોજેક્ટ્સ સમયસર પૂર્ણ થાય, હાથ પર લેવામાં આવનાર પ્રોજેક્ટ્સ અંગેની કાર્યવાહી સમયસર આગળ ધપે, શહેરમાં નવા ભળેલા વિસ્તારો તેમજ અન્ય વિસ્તારોમાં પણ નાગરિકોને જુદીજુદી સુવિધાઓ અને સેવાઓ ઉપલબ્ધ થાય અને તેના માધ્યમથી લોકોના જીવનધોરણમાં ઉત્તરોત્તર સુધારો થાય તેમજ હેપિનેસ ઇન્ડેક્સ ઉંચો આવે તેવા ધ્યેયની પરિપૂર્તિ કરવાની બાબત પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે. આ અંગેની કેટલીક મહત્વપૂર્ણ બાબતો પર દ્રષ્ટિપાત કરીએ તો રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા, નવા ભળેલા વિસ્તારોમાં સુવિધાઓ , ગ્રીન રાજકોટ , અર્બન હેલ્થ , ફાયર સેફ્ટી , સ્મૂધ એન્ડ ફાસ્ટર અર્બન મોબિલિટી , હાઉસિંગ, એન્ટરટેઇન્મેન્ટ, ઇ-ગવર્નન્સ, ક્લીન એર રાજકોટ , એજ્યુકેશન, નર્થરીંગ નેબરહૂડઝ, સ્ટ્રીટ્સ ફોર પીપલ , એમ્પ્લોયમેન્ટ જનરેશન , બ્યુટીફિકેશન અને ડેવલપિંગ સ્પોર્ટ્સ એન્ડ કલ્ચર સહિતના વિવિધ ક્ષેત્રોના વિકાસ માટે આયોજન અને અમલીકરણ પર ભાર મુકવામાં આવશે.

રાજકોટ ઝડપભેર વધુને વધુ પ્રગતિ સાધે, શહેર રહેવાલાયક અને માણવાલાયક બને તેવા ઉદ્દેશને સાર્થક કરવાના દ્રષ્ટિકોણ સાથે તૈયાર કરાયેલા આ અંદાજપત્રમાં લગભગ તમામ ક્ષેત્રોને આવરી લેવા પ્રયાસ કર્યો છે. આ માટેના વિવિધ પ્રોજેક્ટ્સ, યોજનાઓ અને કાર્યો સબંધી જે જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે તેના પર દ્રષ્ટિપાત કરીએ.

૨. નાણાંકીય આયોજન

(રકમ રૂ. લાખમાં)

વિગત	કમિશનરશ્રી એ સુચવેલ				
	ખરેખર			સુધારેલ અંદાજ	અંદાજ
	૨૦૧૭-૧૮	૨૦૧૮-૧૯	૨૦૧૯-૨૦	૨૦૨૦-૨૧	૨૦૨૧-૨૨
રેવન્યુ બજેટ	૫૮૫૯૧.૭૮	૫૮૪૦૧.૮૭	૬૦૭૮૧.૫૮	૬૬૫૬૩.૯૦	૭૪૮૬૯.૩૬
કેપીટલ બજેટ	૫૫૭૧૭.૦૯	૪૭૯૬૬.૨૧	૬૧૪૬૬.૯૪	૮૩૨૮૩.૪૯	૧૪૭૬૨૮.૭૬
અનામત બજેટ	૪૪૮૨.૪૯	૩૮૧૨.૨૪	૬૮૧૮.૯૨	૪૫૮૪.૮૫	૫૦૮૨.૩૪
કુલ:	૧૧૮૭૯૧.૩૬	૧૧૦૧૮૦.૩૨	૧૨૯૦૬૭.૪૪	૧૫૪૪૩૨.૨૪	૨૨૭૫૮૦.૪૬

(રકમ રૂ. લાખમાં)

હિસાબી સદર	કમિશનરશ્રી એ સુચવેલ				
	ખરેખર			સુધારેલ અંદાજ	અંદાજ
	૨૦૧૭-૧૮	૨૦૧૮-૧૯	૨૦૧૯-૨૦	૨૦૨૦-૨૧	૨૦૨૧-૨૨
પુરાંત બાકી	૨૫૮૦૭.૨૦	૧૫૩૯૧.૭૦	૧૫૩૫૩.૮૩	૧૩૧૫૨.૫૬	૧૨૧૧.૯૯
મહેસુલી આવક	૬૨૪૨૩.૬૬	૬૮૩૨૮.૩૨	૬૫૪૮૦.૫૯	૬૮૭૧૮.૦૦	૮૦૫૪૮.૯૫
મુડી આવક	૪૧૪૬૯.૭૧	૩૮૦૦૧.૮૯	૫૪૫૬૬.૬૬	૬૯૧૮૮.૮૨	૧૨૫૮૭૬.૭૭
બોન્ડ/લોન આવક	૦.૦૦	૦.૦૦	૦.૦૦	૦.૦૦	૧૫૦૦૦.૦૦
કુલ આવક	૧૦૩૮૯૩.૩૭	૧૦૬૩૩૦.૨૧	૧૨૦૦૪૭.૨૫	૧૩૭૯૦૬.૮૨	૨૨૧૪૨૫.૭૨
સિલકસહ આવક	૧૨૯૭૦૦.૫૭	૧૨૧૭૨૧.૯૧	૧૩૫૪૦૧.૦૮	૧૫૧૦૫૯.૩૮	૨૨૨૬૩૭.૭૧
મહેસુલી ખર્ચ	૫૮૫૯૧.૭૮	૫૮૪૦૧.૮૭	૬૦૭૮૧.૫૮	૬૬૫૬૩.૯૦	૭૪૮૬૯.૩૬
મુડી ખર્ચ	૫૫૭૧૭.૦૯	૪૭૯૬૬.૨૧	૬૧૪૬૬.૯૪	૮૩૨૮૩.૪૯	૧૪૭૬૨૮.૭૬
કુલ ખર્ચ	૧૧૪૩૦૮.૮૭	૧૦૬૩૬૮.૦૮	૧૨૨૨૪૮.૫૨	૧૪૯૮૪૭.૩૯	૨૨૨૪૯૮.૧૨
સિલક બાકી	૧૫૩૯૧.૭૦	૧૫૩૫૩.૮૩	૧૩૧૫૨.૫૬	૧૨૧૧.૯૯	૧૩૯.૫૮
સુધારેલ સિલક	૧૫૩૯૧.૭૦	૧૫૩૫૩.૮૩	૧૩૧૫૨.૫૬	૧૨૧૧.૯૯	૧૩૯.૫૮
પુરાંત બાકી	૨૩૭૫૯.૨૫	૨૪૦૫૫.૮૩	૩૨૩૨૯.૪૯	૩૩૫૧૫.૧૭	૩૫૬૨૫.૪૧
અનામત આવક	૪૭૭૯.૦૭	૧૨૦૮૫.૯૦	૮૦૦૪.૬૦	૬૬૯૫.૦૯	૭૬૦૪.૫૦
અનામત જાવક	૪૪૮૨.૪૯	૩૮૧૨.૨૪	૬૮૧૮.૯૨	૪૫૮૪.૮૫	૫૦૮૨.૩૪
સિલક	૨૪૦૫૫.૮૩	૩૨૩૨૯.૪૯	૩૩૫૧૫.૧૭	૩૫૬૨૫.૪૧	૩૮૧૪૭.૫૭

રાજકોટ મહાનગરપાલિકાનું દેવું

(રકમ રૂ. લાખમાં)

અનુ. નં.	લોનની વિગત	૦૧-૦૪-૨૦ ની ખુલતી સિલક	વર્ષ દરમ્યાન આવેલ લોન	કુલ લોન	વર્ષ દરમ્યાન લોનની પરત ચુકવણી	૩૧-૦૩-૨૧ ના લોન બાકી
1	રાજ્ય સરકારશ્રી					
	૧) જી.એસ.ડી.એમ.એ.	276.28	0.00	276.28	41.38	234.90
	રાજ્ય સરકારશ્રી કુલ	276.28	0.00	276.28	41.38	234.90
	કુલ લોન (રેગ્યુલર)	276.28	0.00	276.28	41.38	234.90
2	રાજ્ય સરકારશ્રી (વિશ્વ બેંક)⁂	543.00	0.00	543.00	0.00	543.00
3	૮૬-૮૭ની અછત લોન (રાજ્ય સરકાર)⁂	1715.34	0.00	1715.34	0.00	1715.34
	કુલ લોન (ડીસ્ક્રુટેડ)⁂	2258.34	0.00	2258.34	0.00	2258.34
	કુલ દેવું⁂	2534.62	0.00	2534.62	41.38	2493.24

***અનિર્ણીત જવાબદારીઓ:**

વિશ્વબેંક તરફથી રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા પાણી પુરવઠા બોર્ડને મળેલ રૂ. ૫૪૩ લાખની તેમજ ૧૯૮૬ -૮૭ ની અછતમાં પાણીની કટોકટી વખતે ટ્રેઇન દ્વારા રાજ્ય સરકારે પાણી પુરૂ પાડેલ તેનાં રૂ. ૧૭૧૫.૩૪ લાખની રકમ વિવાદમાં છે. આ રકમને ગ્રાંટ તરીકે ગણવા અંગે સરકારશ્રી સાથે યોગ્ય રજૂઆત ચાલુ છે

મ્યુનિસિપલ બોન્ડ :

દેશના શહેરી વિકાસ અને શહેરી ગૃહ નિર્માણ વિભાગ મારફત દેશના શહેરો મ્યુનિસિપલ બોન્ડ દ્વારા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટ બનાવે તેવા હેતુથી કાર્યવાહી કરે તે માટે ભારત સરકારશ્રી દ્વારા અનેક વખત આગ્રહ રાખવામા આવેલ છે , પરંતુ હાલ સુધી Debt Free રહેલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા આગળ વધી ન હતી પરંતુ અનેકવિધ પ્રોજેક્ટને પૂર્ણ કરવા નાણાં જરૂરી હોય તે માટે હવે આ કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવશે.

આ માટે ભારત સરકારશ્રી દ્વારા U.S. TREASURY સાથે દેશના ૬ શહેરોને જોડ્યા છે , જેમાં રાજકોટનો સમાવેશ થાય છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ રૂ.૧૫૦ કરોડ નાં આયોજનનો પ્રસ્તાવ સરકારશ્રીને મોકલેલ છે. આ અંગેની અનુમતિ સહીતની વહીવટી પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયે મ્યુનિસિપલ બોન્ડ ઇસ્યુ કરવાની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવશે.

૩. કર પ્રસ્તાવ :-

આ વર્ષે અત્યાર સુધીમાં ૨ ,૬૧,૦૦૦ કરદાતાઓએ પોતાનો વેરો ભરપાઇ કરી આપેલ છે. આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ માટે રૂ ૩૪૦ કરોડનો અંદાજ રાખવામા આવેલ છે.

ચાલુ વર્ષે દરમ્યાન અર્લી બર્ડ સ્કીમ હેઠળ એડવાન્સમાં વેરો. ૨ ,૨૫,૩૦૦ આસામીઓએ કુલ રૂ ૧૩૦ કરોડ ભરેલ છે.

નિયમીત કરદાતાઓને પ્રોત્સાહન મળી રહે તે માટે ગત વર્ષની જેમ ચાલુ વર્ષે પણ અર્લી બર્ડ સ્કીમ સુચવવામા આવે છે અને મહિલા કરદાતાઓને વિશેષ ૫% વળતર આપવાની દરખાસ્ત છે.

કોર્પોરેશન ની આવક ૧૯૯૧ માં ૭ કરોડ હતી તે છેલ્લા પચીસ વર્ષમાં ૨૫૦ કરોડ એટલે કે ૩૫ ગણી વસૂલ કરવામાં સફળ રહ્યા છીએ. જો કે રાજકોટ ની વસ્તી ૧૯૯૧ થી ૨૦૧૮ સુધીમાં માત્ર ૩ ગણો જ વધારો થયેલ છે.

આગામી વર્ષમાં વેરામાં વધારો ન કરતાં નિભાવ મરામતના ખર્ચને ધ્યાને લઈને લક્ષ્યાંકમાં મોટો વધારો કરવામાં આવેલ છે.

૩.૧. મિલકતોના જીઓ ટેગીંગ અંગે :-

મિલકતોની આકારણી પારદર્શક અને ચોક્કસાઇ પુર્વક થાય તથા મિલકતોની સંખ્યા વેરાની આવકનું સરળતાથી પૃથ્થકરણ થઇ શકે તે માટે શહેરની તમામ મિલકતોની સેટેલાઇટ ઇમેજ દ્વારા વેરાની વિગતો દર્શાવવાની કામગીરી હાલ ચાલુ છે.

આ ઉપરાંત તાજેતરમાં ભોળા મોટા મવા, મુંજકા, માધાપર, મનહરપરા, ધંટેશ્વર વિસ્તારમાં આકારણી કરવાની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવી છે. આગામી વર્ષથી વસૂલાત પણ શરૂ થઇ જશે. નવા વિસ્તાર માટે નવી જવાબદારી નિભાવવા માટે આ આવક મહત્વની રહેશે.

૩.૨. મકાન વેરા અંગે :-

વર્ષ ૨૦૧૮ થી શરૂ કરવામાં કારપેટ એરીયા આધારીત પદ્ધતિ ના અમલ કરતી વખતે કંઝર્વન્સી ટેક્સ, ફાયર ટેક્સ, ડ્રેનેજ ટેક્સ અને દિવાબત્તિ ટેક્સ રદ કરવામાં આવેલ. માત્ર સામન્ય કર રહેણાંક માટે રૂ. ૧૧ પ્રતિ ચો.મી. અને બિનરહેણાંક માટે રૂ. ૨૨ પ્રતિ ચો.મી. રાખવામાં આવેલ. આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ માટે રૂપિયા ૧૧ પ્રતિ ચો.મી. અને બિનરહેણાંક માટે રૂ. ૨૨ પ્રતિ ચો.મી. યથાવત રાખવાની દરખાસ્ત છે.

3.3. વાહન વેરા અંગે :-

ચાલુ વર્ષમાં આપણે આજીવન વાહન વેરો એડવોલેરમ પદ્ધતિ મુજબ વાહનની કિંમત રૂ. ૧ લાખ સુધીનામાં ૧% મુજબ તથા રૂ. ૧,૦૦,૦૦૧ થી વધુ ના ૨% મુજબ આપણી અંદાજિત આવક નો લક્ષ્યાંક ૧૯ કરોડ હતો. આજ સુધીમાં રૂપિયા ૧૧.૨૩ કરોડ જેટલી વસુલાત થઇ ગઇ છે અને આ વર્ષના અંતે રૂપિયા ૧૭.૦૦ કરોડ થવાનો અંદાજ છે. આ કામમા આપણને શહેરના ઓટો ડીલરો અને RTO ઓફિસનો સારો સહકાર મળેલ છે તેની પણ નોંધ લઇએ. આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ વાહન વેરો હાલના સ્લેબ મુજબ યથાવત રાખવાની દરખાસ્ત છે .

3.4. વોટર ચાર્જ અંગે :-

હાલમાં વોટર ચાર્જ વસુલ કરવામાં આવે છે. શહેરને પાણી પુરુ પાડવા માટે અલગ અલગ સ્ત્રોતોથી તથા નર્મદા યોજનાનુ પાણી જંગી ખર્ચથી મેળવવામાં આવે છે. ઘણી વખત અપુરતા વરસાદના સંજોગોમાં નિયમિત પાણી વિતરણ કરવુ પડકારરુપ હોવા છતાં ગયા વર્ષે દૈનિક ૨૦ મિનીટ પાણી વિતરણ કરેલ છે. આ માટે અલગ અલગ જળાશયોથી પમ્પીંગ કરવા માટે ઘણો ખર્ચ કરવો પડે છે. સને ૨૦૨૧-૨૦૨૨ ના વર્ષમાં આ સંબંધે કુલ ખર્ચ રૂ. ૩૧૫.૪૪ કરોડ જેટલો થવાનો અંદાજ છે. હાલના પાણીના દર મુજબ ગણતરી કરીએતો માત્ર ૧૪.૪૧% જેટલી જ વસુલાત થાય છે. તેમ છતા કોવિડ-19 ની પરિસ્થિતિને ધ્યાને રાખી વેરો હાલના દર મુજબ યથાવત રાખવાની દરખાસ્ત છે.

3.5. ડોર ટુ ડોર ગાર્બેજ કલેક્શન ચાર્જ અંગે :-

ગાર્બેજ કલેક્શન ચાર્જના કારણે લોકો સફાઇ બાબતમા વધુ જાગૃત બન્યા છે. સને ૨૦૨૧-૨૦૨૨ ના વર્ષ માટે ડોર ટુ ડોર ગાર્બેજ કલેક્શન ચાર્જ, ગત વર્ષના ચાર્જ મુજબ યથાવત રાખવામા આવે છે.

3.6. ડીજીટલ પેમેન્ટ અંગે :-

ભારત સરકારે કાળા નાંણાને ડામવા સમગ્ર દેશ માં રોકડ લેવડ-દેવડની જગ્યાએ કેશલેસ/ઇલેક્ટ્રોનિક લેવડદેવડને પ્રોત્સાહિત કરવાના પ્રયત્નો શરૂ કરવામાં આવેલ છે. આ બાબતમા રાજ કોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા પણ મિલકત ધારકોને ઇન્ટરનેટના માધ્યમથી કે કોઇપણ પ્રકારના ડીજીટલ ટ્રાન્ઝેક્શનથી વેરો ભરવા આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ માટે રકમના ૧% વળતર (ઓછામાં ઓછુ ૫૦ રૂપિયા વધુમાં વધુ ૨૫૦ રૂપિયા) આપવા દરખાસ્ત છે.

3.7. અર્લી બર્ડ ડીસ્કાઉન્ટ અંગે :-

આ વર્ષની અર્લી બર્ડ ડીસ્કાઉન્ટ સ્કીમમાં ડીજીટલ પેમેન્ટને વધુ લાભ આપવાની જોગવાઇ કરવામાં આવેલ છે, જેમાં મે-૨૦૨૧ સુધી રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની મોબાઇલ એપ અથવા વેબસાઇટ પરથી પેમેન્ટ કરવામાં આવે તો ૧૧% ડીસ્કાઉન્ટ અને તે સિવાય અન્ય વ્યવસ્થા

મારફત યુકવણું થાય તો ૧૦% ડીસ્કાઉન્ટ આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, તે રીતે જુન-૨૦૨૧ માં રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની મોબાઇલ એપ અથવા વેબસાઇટ પરથી પેમેન્ટ કરવામાં આવે તો ૬% ડીસ્કાઉન્ટ અને તે સિવાય અન્ય વ્યવસ્થા મારફત યુકવણું થાય તો ૫% ડીસ્કાઉન્ટ આપવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત ગત વર્ષની જેમ મહિલાઓના નામે મિલકત હોય તેઓને વધારાનું ૫% વળતર આપવા ની દરખાસ્ત છે

૩.૮. રીકવરી સેલ અંગે :-

આ વર્ષે કોઇપણ વેરામાં વધારો સૂચવવામાં આવ્યા નથી આમ છતાં આવકનો અંદાજ ઉંચો રાખવામાં આવેલ છે. આ લક્ષ્યાંકને પહોંચવા માટે ટેક્ષ શાખાનું જરૂર જણાયે રી-સ્ટ્રક્ચરીંગ કરવામાં આવશે. આર્થિક સુધારણા માટે ટેક્ષ બેઈઝ વધારવાની જરૂર હોય, તેમ રીકવરી રેટ વધારવાની જરૂર હોય, આગામી વર્ષોમાં આ બાબતે અગ્રતા આપવી જરૂરી બનશે.

તો ચાલો બજેટની વિવિધ જોગવાઈઓ પર એક નજર ફેરવીએ.

૪. ફાસ્ટ એન્ડ સ્મૂથ મોબીલીટી :

રાજકોટ શહેરની ટ્રાફિક સમસ્યાનાં કાયમી નિરાકરણ માટે રાજકોટ શહેરમાં વિવિધ ઓવરબ્રિજનું નિર્માણ થઈ રહ્યું છે.

રાજકોટ શહેરનો સતત વિકાસ થઈ રહેલ છે. શહેરની વસ્તીમા સતત વધારો થઈ રહેલ છે. જેથી શહેરના ટ્રાફિકમા પણ સતત વધારો થઈ રહેલ છે. ટ્રાફિકની સમસ્યાને લીધે શહેરીજનોને મુશ્કેલી ન થાય તે માટે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સતત પ્રયત્નશીલ છે.

શહેરના મધ્યમાંથી પસાર થતી રેલ્વે લાઈનને લીધે, રેલ્વે ફાટકના હીસાબે ટ્રાફિકની થતી મુશ્કેલી નિવારવા "ફાટક મુક્ત રાજકોટ" બનાવવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્ણય થયેલ છે. જે અન્વયે રેલ્વે ફાટક પર અન્ડર બ્રિજ/ઓવર બ્રિજ બનાવવા રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા કાર્યવાહી કરવામા આવી રહેલ છે.

હાલમાં લક્ષ્મીનગર અન્ડરબ્રિજ બનાવવાની કામગીરી રૂ. ૨૦.૦૦ કરોડના ખર્ચે હાલ પ્રગતિમાં છે જે કામગીરી ટૂંક સમયમા પૂર્ણ થનાર છે.

૪.૧. હાલમાં પ્રગતિ હેઠળના બ્રિજ

શહેરની ટ્રાફિક સમસ્યાના જરૂરી નિરાકરણ માટે મહત્વના ચાર સ્થળોએ બ્રિજ બનાવવા એક સાથે અમલવારી કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે. તેની અમલવારી પડકારજનક રહેશે, પરંતુ તે પૂર્ણ થયે શહેરમાં ટ્રાફિક સમસ્યાના ક્રમશઃ નિવારણમાં આ ચારેય બ્રિજ મહત્વપૂર્ણ બનશે.

રાજકોટ શહેરના ટ્રાફિક વાળા જામનગર રોડ, કાલાવડ રોડ તથા ૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ ઉપર ઓવરબ્રિજ બાંધકામની કામગીરી "સ્વર્ણીમ જયંતી મા. મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના" હેઠળ હાથ ધરવામા આવેલ છે. જેની વિગત નીચે મુજબ છે:

ક્રમ	વિગત	અંદાજિત રકમ (રૂ. કરોડમાં)
૧	૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ , કાલાવડ રોડ , કે. કે.વી ચોક સેકેન્ડ લેવલ ફ્લાય ઓવર બ્રિજ	૧૫૮.૦૫
૨	કાલાવડ રોડ, જડુઝ રેસ્ટોરન્ટ પાસે ફ્લાય ઓવર બ્રિજ	
૩	૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ, રામદેવ પીર ચોક ફ્લાય ઓવર બ્રિજ	૮૧.૩૪
૪	૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ, નાનામવા ચોક ફ્લાય ઓવર બ્રિજ	
૫	સિવિલ હોસ્પિટલ ચોકમાં થ્રી આર્મ ઓવરબ્રિજ	૮૪.૭૧
૬	લક્ષ્મીનગર નાળા ખાતે અન્ડરબ્રિજ	૨૦.૦૦

આગામી વર્ષમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા જામનગર રોડ પરના સાંઢિયા પુલનું વિસ્તૃતિકરણ કરવાનું આયોજન કરવામાં આવશે.

૫. નવા વિસ્તારોનાં વિકાસ કામ :

તા.૧૮-૦૬-૨૦૨૦ ના રોજ મોટામવા , મુંજકા, ઘંટેશ્વર અને માધાપર (મનહરપુર-૧ સહિત) રાજકોટમાં ભળતા શહેરનું ક્ષેત્રફળ વધીને ૧૬૧.૮૬ ચો.કિ.મી. થયું છે. વસ્તી અને વિસ્તારોમાં થયેલ વધારાથી રાજકોટ મહાનગરપાલિકા પર વધુ જવાબદારીઓ આવી છે. રાજકોટ શહેરમાં ભળેલા નવા વિસ્તારોમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા મુખ્યત્વે રસ્તા, પીવાનું પાણી અને ડ્રેનેજના કામોને અગ્રતા આપવામાં આવશે.

૫.૧. રસ્તા :

નવા ભળેલ વિસ્તારમા વેસ્ટ ઝોનમા વોર્ડ નં.-૧માં ઘંટેશ્વર વિસ્તાર, વોર્ડ નં.-૯માં મુંજકા વિસ્તાર તેમજ વોર્ડ નં.-૧૧માં મોટામવા વિસ્તાર ભળેલ છે. તેમા નાના મોટા ટી.પી રોડના રસ્તાઓની કામગીરી માટે રૂ ૨૦૦.૦૦ લાખની આગામી વર્ષમા ફાળવણી કરવામા આવેલ છે

૫.૨. વોટર સપ્લાય:

નવા ભળેલા વિસ્તારોમાં રહેતા લોકોને ટેન્કરથી પાણી વિતરણને બદલે પોતાના ઘરમાં જ નળ વાટે પીવાનું પાણી મળી રહે તે માટે પાણીની પાઈપલાઈન નાખવાનું આયોજન કરવામાં આવશે.

નવા ભળેલ વિસ્તારો પૈકી હાલ અશત: વિસ્તારમાં એચ.ડી.પી.ઈ. પાઈપ લાઈનો છે , તેમા અપગ્રેડેશન કરવા માટે ડી.આઈ. પાઈપ લાઈન નેટવર્ક નીચેના એરીયામા આગામી વર્ષમા કરવાનું આયોજન હાથ ધરવામા આવનાર છે.

ક્રમ	વોર્ડ નં	કામનું નામ
૧	૧	વોર્ડ નં ૧ મા ઘંટેશ્વર વિસ્તારમા હયાત નેટવર્કમા સુધારા વધારા કરવા તેમજ વોટર વર્ક્સ નિભાવ મરમત કરવાનું કામ
૨	૯	વોર્ડ નં ૯ મા મુંજકામા આવેલ ટીટોડીયાપરા તથા આવાસ યોજના માટે ૩૦૦ એમ.એમ. ડાયા થી ૧૦૦ એમ.એમ ડાયાની ડી.આઈ. પાઈપ લાઈન (કે.-૭) નાખવાનું કામ
૩	૯	વોર્ડ નં ૯ મા મુંજકામા ૩૦૦ એમ.એમ. ડાયા થી ૧૦૦ એમ.એમ ડાયાની ડી.આઈ. પાઈપ લાઈન (કે.-૭) નાખવાનું કામ
૪	૧૧	વોર્ડ નં ૧૧ મા મોટામવામા ૧૦૦ એમ.એમ. ડાયા થી ૪૦૦ એમ.એમ ડાયાની ડી.આઈ. પાઈપ લાઈન (કે.-૭) નાખવાનું કામ (ફેઈઝ-૧)
૫	૧૧	વોર્ડ નં ૧૧ મા મોટામવામા ૧૦૦ એમ.એમ. ડાયા થી ૪૦૦ એમ.એમ ડાયાની ડી.આઈ. પાઈપ લાઈન (કે.-૭) નાખવાનું કામ (ફેઈઝ-૨)

આ કામો માટે રૂ. ૨૩૫૭.૫૭ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

૫.૩. ડ્રેનેજ:

પીવાના પાણીની સુવિધાની સાથોસાથ વપરાશી પાણીના નિકાલ માટે વર્તમાન ઓપન ગટર અને પાઈપ ગટરની વ્યવસ્થાના સ્થાને નવા ભળેલા વિસ્તારોમાં ક્રમશઃ ડ્રેનેજ પાઈપલાઈન નાખવામાં આવશે.

નવા ભળેલ વિસ્તારમા વેસ્ટ ઝોનમા વોર્ડ નં ૧ મા ઘંટેશ્વર વિસ્તાર, વોર્ડ નં ૯ મા મુંજકા વિસ્તાર તેમજ વોર્ડ નં ૧૧ મા મોટામવા વિસ્તાર ભળેલ છે. તેમા ડ્રેનેજ વિભાગ અંતર્ગત હયાત નેટવર્ક સ્થાનિક કક્ષાએ ધ્યાનમા રાખીને નાખવામા આવેલ હોય તેમજ ગંદા પાણીનો નિકાલ વોકળામા ખુલ્લામા કરવામા આવતો હોય જેમા જરૂરી અપગ્રેડેશન તેમજ નવા વિસ્તારમા નવુ ભૂગર્ભ નેટવર્ક કરવા માટેના કામોની વિગત નીચે મુજબ છે.

ક્રમ	વોર્ડ નં	કામનું નામ
૧	૧	વોર્ડ નં ૧ મા ઘંટેશ્વર વિસ્તારમા ભૂગર્ભ ગટર નાખવાનુ કામ
૨	૯	વોર્ડ નં ૯ મા મુંજકા વિસ્તારમા ભૂગર્ભ ગટર નાખવાનુ કામ
૩	૧૧	વોર્ડ નં ૧૧ મા મોટામવા વિસ્તારમા ભૂગર્ભ ગટર નાખવાનુ કામ

આ કામો માટે રૂ. ૯૧૫.૦૦ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

૬. અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટ

ભારત સરકારશ્રીની “ “National Urban Transport policy” અંતર્ગત રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરના નાગરીકોને પરવડે તેવી શહેરી પરિવહન સેવા પુરી પડવાના હેતુથી શહેરના ૧૫૦ ફૂટ રીંગ રોડ પર ડેવલપ કરવામાં આવેલ ૧૦.૭૦ કી.મી. લંબાઈના બી.આર.ટી.એસ બ્લુ કોરીડોર પર ૧૦ એ.સી. બસો દ્વારા તારીખ ૦૧/૧૦/૨૦૧૨ થી બી.આર.ટી.એસ બસ સેવા તથા સમગ્ર રાજકોટ શહેર તથા આજુબાજુના રહેણાંક, ઔદ્યોગિક તથા શૈક્ષણિક સંકુલોને આવરી લેતા કુલ ૪૫ રૂટ ઉપર ૬૦ મીડી બસ તેમજ ૩૦ સ્ટાન્ડર્ડ બસ મળી કુલ ૯૦ બસ દ્વારા તા.૧૦/૧૦/૨૦૧૩ થી સીટી બસ સેવા પુરી પાડવામાં આવે છે. આ બંને શહેરી પરિવહન સેવાને સંકલિત કરી તેનું વધુ સારું વ્યવસ્થાપન થઈ શકે તે હેતુથી બી.આર.ટી.એસ બસ સેવા માટે બનાવવામાં આવેલ રાજકોટ રાજપથ લી. (રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની સંપૂર્ણ હસ્તાંતરિત કંપની) માં તા.૦૧/૦૪/૨૦૧૫ થી સીટી બસ સેવાનું એકત્રિકરણ કરી તેનું સંચાલન રાજકોટ રાજપથ લી.ને સોંપવામાં આવેલ છે તેમજ આ બંને પરિવહન સેવાના આધુનિકીકરણ તથા સંચાલન માટે ઘટતી જરૂરી નાણાકીય જોગવાઈઓ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા કરવામાં આવે છે.

૬.૧. ૫૦ ઇલેક્ટ્રીક બસ: (વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧)

સૌરાષ્ટ્રના વ્યાપારિક તથા ઔદ્યોગિક કેન્દ્ર એવા આપણા રાજકોટ શહેરમાં E-Mobility પુરી પાડવાના હેતુથી સૌપ્રથમવાર કેન્દ્ર સરકારશ્રીની ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ હેવી ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (DHI)ની FAME-II યોજના અંતર્ગત માર્ચ ૨૦૨૧ સુધીમાં રાજકોટ શહેરનાં જાહેર પરિવહન ઓપરેશન માટે ઇ-બસ પુરી પાડવાનું શરૂ થનાર છે. આગામી ટૂંક સમયમાં જ ૫૦ ઇલેક્ટ્રીક બસની ડીલવરી ક્રમશઃ શરૂ થઈ જશે. આ કામ પૂર્ણ થયેથી સમગ્ર શહેર ઉપરાંત બહારગામથી આવતા ૪૦,૦૦૦ થી ૫૫,૦૦૦ મુસાફરોને ઇ-બસ દ્વારા જાહેર પરિવહનનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.

૬.૨. ૧૦૦ ઇલેક્ટ્રીક બસ : (વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨)

કેન્દ્ર સરકારશ્રીની ડીપાર્ટમેન્ટ ઓફ હેવી ઇન્ડસ્ટ્રી(DHI), દિલ્હીની FAME-II Scheme અંતર્ગત રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સંચાલિત રાજકોટ રાજપથ લી. (SPV) ને ૫૦ (પચાસ) મીડી AC ઇલેક્ટ્રીક બસ (E-Bus) ઉપરાંત બીજા તબક્કા માં વધારાની ૧૦૦ મીડી ઇ-બસ મંજૂર કરવામાં આવેલ છે. જે અન્વયેની એજન્સી નિયત કરવા અર્થે કન્સલટન્ટ M/S CRDF CEPT ની મદદથી RFP તૈયાર કરાવી તે અંતર્ગત ઈ-ટેન્ડર પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવેલ છે. જે ચાલુ માસના અંત સુધીમાં ટેન્ડર પ્રક્રિયા પૂર્ણ થયેથી નિયત થનાર L-1 એજન્સીને જરૂરી વહીવટી પ્રક્રિયાઓ હાથ ધર્યા બાદ વર્કઓર્ડર આપવામાં આવશે. આ કાર્ય સંપન્ન થવાથી RRLનો સમગ્ર કાફલો ઇલેક્ટ્રિક મોબિલીટીવાળો થઈ જશે, જેના પરિણામ સ્વરૂપે કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો થઈ શકશે.

૬.૩. ઇલેક્ટ્રીક બસ ડેપો:

ભારત સરકારશ્રીના Department of Heavy Industries (DHI) વિભાગ દ્વારા ઈ- મોબીલીટીને પ્રમોટ કરવાનાં ધ્યેયને લઈને રાજકોટ શહેરમાં FAME INDIA SCHEME (Ph-II) અંતર્ગત રાજકોટ શહેર માટે પ્રથમ તબક્કામાં ૫૦ મીટી એસી. ઇલેક્ટ્રીક બસો મંજૂર કરવામાં આવેલ છે. જે માટે આજી બસ ડેપો, ૮૦' ફૂટ રોડ ખાતે, અમુલ સર્કલ પાસે ઇલેક્ટ્રીક બસ માટે ચાર્જીંગ સહિતનાં અન્ય ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર કામો સહિત ડેવલોપમેન્ટ કરવાના કામ હાથ ધરવામાં આવેલ છે. આ માટે સમગ્ર પ્લોટ એરીયા ૧૫,૨૬૬ ચો.મી. માં ડેવલપ થનાર ઈ-બસ ડેપો માટેની સુવિધાઓ પૈકી ઈ-બસને ચાર્જીંગ કરવા માટેના જરૂરી ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરની સુવિધાઓ ઈલે. બસ સપ્લાય કરનાર એજન્સીના ખર્ચે તેઓ દ્વારા ઊભી કરવાની થાય છે. જ્યારે રાજકોટ રાજપથ લી. દ્વારા બસોને ચાર્જીંગ કરવા માટે જરૂરી વિજ્ઞોડ નું H.T. ઇલેક્ટ્રીક કનેક્શન લેવા, ઈ-બસ માટે પાર્કીંગ માટે જગ્યા પ્રોવાઇડ કરી ડેવલપ કરવા, એડમીનીસ્ટ્રેશન ઓફીસ બીલ્ડીંગ, વર્કશોપ બીલ્ડીંગ કે જેમાં મેઇનટેનન્સ સહિતની જરૂરી વ્યવસ્થા, સ્ટોરરૂમ, સ્કેપરૂમ, કેન્ટીન, ડોરમેટરી, ટોયલેટ બ્લોક અને વોશીંગ એરીયા તથા સિક્યોરીટી રૂમ વિગેરે સુવિધાઓ ઊભી કરવાના કામોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

આ કામો રૂ.૫,૫૫,૦૦,૦૦૦/- ના ખર્ચે પ્રગતિમાં છે. આ કામ પૂર્ણ થયેથી સમગ્ર શહેરનાં ઉપરાંત બહારગા મથી આવતા મુ સાફરોને એમ કુલ મળીને અંદાજે ૬૦,૦૦૦ થી ૭૦,૦૦૦ જેટલા મુસાફરો ઈ-બસ ડેપોની મદદથી જાહેર પરિવહનનો લાભ મળવાપાત્ર થશે.

નવી એકસો ઇલેક્ટ્રીક બસ આવવાથી વધારાનું બસ/ચાર્જીંગ સ્ટેશન બનાવવાનું આયોજન છે.

આવનારા વર્ષોમાં ૧૦૦ ઇલેક્ટ્રીક બસનો ઉમેરો થવાથી અમુલ સર્કલ ખાતેનું ચાર્જીંગ સ્ટેશન ઉપરાંત વધારાનું એક ચાર્જીંગ સ્ટેશન બનાવવાની જરૂરિયાત રહેશે અને તે માટેનું આયોજન કરવામાં આવશે.

૬.૪. સ્માર્ટ બસ સ્ટોપ:

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સ્માર્ટ સિટી પ્રોજેક્ટનાં PAN સીટી હેઠળનાં ITMS કમ્પોનન્ટ હેઠળ શહેરમાં મુખ્ય રસ્તાઓ પરનાં વિવિધ લોકેશન પર રૂ.૨.૭૮ કરોડનાં ખર્ચે ૪૦ “સ્માર્ટ બસ સ્ટોપ” બનાવવામાં આવી રહેલ છે. સ્માર્ટ બસ સ્ટોપમાં આવરી લેવામાં આવેલ અ ઘટન સુવિધાઓ જેવી કે,

- આકર્ષક તથા સ્માર્ટ ડિઝાઇન
- આરામ દાયક બેઠક વ્યવસ્થા
- ૨૪ કલાક CCTV કેમેરા સર્વેલન્સ સિસ્ટમ
- બસની અવાગમનની સચોટ માહિતી માટે પેસેન્જર ઇન્ફોર્મેશન સિસ્ટમ(PIS)
- દિવ્યાંગો અને વૃધ્ધોને ચડવા માટે રેમ્પની સુવિધા
- સેન્સર બેઠક લાઇટીંગ સિસ્ટમ

- મોબાઇલ ચાર્જિંગની સુવિધા
- IEC ડિસ્પ્લે બોર્ડ વિગેરે જેવી સુવિધાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

કુલ ૪૦ સ્માર્ટ બસ સ્ટોપ પૈકી ૧૦ સ્માર્ટ બસ સ્ટોપની કામગીરી પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે, જ્યારે બીજા ૧૦ સ્માર્ટ બસ સ્ટોપની કામગીરી પૂર્ણતાનાં આરે છે, અને બાકીના ૧૦ સ્માર્ટ બસ સ્ટોપની કામગીરી નિયત થયેલ એજન્સી દ્વારા આગામી ૨ થી ૩ માસમાં પૂર્ણ કરવામાં આવનાર છે.

૬.૫. બી.આર.ટી.એસ. બસ શેલ્ટર :

- કે.કે.વી. ચોક ખાતે નવું BRTS શેલ્ટર બનાવવાનું કામ:

૧૫૦ રીંગ રોડ પર આવેલા તમામ ૧૮ બસ શેલ્ટર્સ પૈકી ઇન્દિરા સર્કલ ખાતે આવેલ શેલ્ટર પરનાં કાયમી પેસેન્જર્સ ટ્રાફીકને ધ્યાને લેતા તેમજ કાલાવાડ રોડ - ૧૫૦ રીંગ રોડનાં ક્રોસિંગ જંકશન પર આવતા વિદ્યાર્થીઓ-અન્ય મુસાફરોને BRTS કનેક્ટીવિટીનો લાભ KKV ચોક પર મળી રહે તેમજ તેમને ઇન્દિરા સર્કલ શેલ્ટર સુધી જવું ન પડે તે હેતુથી KKV ચોક ખાતે રૂ. ૪૩.૫૫ લાખનાં ખર્ચે BRTS શેલ્ટર બનાવવા માટેની જરૂરી મંજૂરી મેળવી ટેન્ડર પ્રક્રિયા દ્વારા LOWEST RATE મુજબ આવેલ એજન્સીની નિયત કરી KKV ચોક BRTS બસ શેલ્ટર બનાવવાની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે કામગીરી ટૂંક સમયમાં થનાર છે. KKV ચોક ખાતેના આ BRTS બસ શેલ્ટરનો લાભ BRTS પરિવહનનો ઉપયોગ કરતા સમગ્ર રાજકોટ શહેરનાં નાગરિકો ઉપરાંત બહારગામથી આવતા અંદાજીત ૨૫,૦૦૦ થી ૩૦,૦૦૦ જેટલા મુસાફરોને મળવાપાત્ર થશે.

- ગોંડલ ચોક ખાતેનું BRTS બસ શેલ્ટર લંબાવવાનું કામ:

૧૫૦ રીંગ રોડ પર શહેરના BRTS રૂટ પરની Entry-Exit તરીકેના એટલે કે બંને છેડા (ગોંડલ ચોકડી તથા માધાપર ચોકડી) પરનાં બસ શેલ્ટર પૈકી માધાપર શેલ્ટરની સરખામણીમાં ગોંડલ ચોક પર આવેલા BRTS શેલ્ટરની લંબાઇ ઓછી હોઇ તેમજ ત્યાં રોજીંટી પેસેન્જરની સંખ્યાને ધ્યાને લેતા તેની લંબાઇ વધારવાની જરૂરીયાત હોવાથી ગોંડલ ચોક BRTS શેલ્ટરની લંબાઇ વધારવા માટેની જરૂરી મંજૂરી મેળવી ટેન્ડર પ્રક્રિયા દ્વારા LOWEST RATE મુજબ આવેલ એજન્સીની નિયત કરી ગોંડલ ચોકડી ખાતે રૂ.૨૧.૭૩ લાખનાં ખર્ચે BRTS શેલ્ટરની લંબાઇ વધારવાની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે કામગીરી ટૂંક સમયમાં પૂર્ણ થનાર છે.

૬.૬. એવોર્ડ:

➤ IUT દ્વારા “Award of Commendable Initiative” એવોર્ડ

સરકારશ્રીના MINISTRY OF HOUSING AND URBAN AFFAIRS (MOHUA) વિભાગ, નવી દિલ્હી દ્વારા નિયત કરવામાં આવેલ Penal of Experts દ્વારા રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ પ્રપોઝલ પસંદગી કરી “Innovations undertaken in urban transport during COVID-19” કેટેગરી હેઠળ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને તારીખ ૦૮/૧૧/૨૦૨૦ ના રોજ સેક્રેટરીશ્રી- MOHUA શ્રી દુર્ગાશંકર મિશ્રા હસ્તક “award of commendable Initiative” એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવેલ. જે સમગ્ર દેશમાં વિવિધ શહેરોની પરિવહન સેવાઓનાં કોવિડ-૧૯ નાં સમય દરમિયાન શહેરીજનોને આપવામાં આવેલ જાહેર પરિવહન સેવા ઉપરાંત શહેરમાં નોન મોટોરાઇઝડ ટ્રાન્સપોર્ટેશન (NMT)ને આપવામાં આવેલ પ્રોત્સાહન અંતર્ગત કરવામાં આવેલ કામગીરીને ધ્યાને લઈ આપવામાં આવેલ હોવાથી તે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા તથા તેનાં જાહેર પરિવહન સંચાલન કરતી કંપની તરીકે રાજકોટ રાજપથ લી. માટે ખૂબ જ ગૌરવપ્રદ સિધ્ધી કહી શકાય છે.

ટ્રાફિકને લગત સમસ્યાઓના નિરાકરણ માટે એન્જીનીયરીંગ, એન્ફોર્સમેન્ટ અને એજ્યુકેશન એમ ત્રણ બાબતો નિર્ણાયક છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ટ્રાફિક, ટ્રાન્સપોર્ટ અને પાર્કિંગ વિભાગ દ્વારા રાજકોટ શહેર ટ્રાફિક પોલીસ આર.ટી.ઓ. તેમજ અન્ય સરકારી વિભાગો સાથે સંકલન સાધી ટ્રાફિક સમસ્યાઓના અસરકારક હલ માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે.

ટ્રાફિક, ટ્રાન્સપોર્ટ એન્ડ પાર્કિંગ વિભાગ દ્વારા ટ્રાફિક સમસ્યાઓના અસરકારક હલ માટે આગામી સમયમાં નીચે મુજબની કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવનાર છે.

➤ રાજકોટ શહેરમાં ભારત સરકારશ્રી દ્વારા પ્રેરિત “સ્ટ્રીટસ ફોર પીપલ ચેલેન્જ” પોજેક્ટ હેઠળ રાજકોટ શહેરના હાર્ટ સમા CBD એરીયા એવા ધર્મેન્દ્ર રોડ અને તેને લાગુ માર્કેટ વિસ્તારને પેડેસ્ટ્રીયન ફેન્ડલી બનાવવાનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે. જેમાં નાગરીકો માટે પેડેસ્ટ્રીયન ફેન્ડલી એરીયા બનાવવા નીચે મુજબની જોગવાઈ કરવામાં આવશે.

- સમગ્ર વિસ્તારમાં અંદાજીત ૫૦૦ રનીંગ મીટરના વિસ્તારમાં પાર્કિંગની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.
- સમગ્ર વિસ્તાર પેડેસ્ટ્રીયન ફેન્ડલી કરવા પેવીંગ બ્લોકથી રી-સરફેઇસિંગ કરવામાં આવશે.
- સમગ્ર વિસ્તારમાં ઇલેક્ટ્રીક લાઇનો દૂર કરાવી અન્ડર ગ્રાઉન્ડ વાયરીંગ/કેબલિંગ કરવામાં આવશે જેથી રસ્તાઓ અડચણ મુક્ત થશે.

- તમામ યુટીલીટી જેવી કે વોટર સપ્લાય, ડ્રેનેજ, સ્ટ્રીટલાઇટ રસ્તાની એક તરફે ફેરવવામાં આવશે જેથી મેઇન્ટેનન્સમાં મુશ્કેલી ના આવે.
 - સીનીયર નાગરીકો માટે બેટરી ઓપરેટેડ બસો ચલાવવાનું આયોજન છે. જેથી પોલ્યુશન ઘટાડી શકાય.
 - વેપારીઓને મુશ્કેલી ન થાય તે રીતે વૈકલ્પિક માર્ગોનું આયોજન કરી માલ-સામાન પરિવહનની વ્યવસ્થા ઊભી કરવામાં આવશે.
 - સમગ્ર વિસ્તારમાં સ્ટ્રીટ ફર્નીચર જેવું કે બેંચીસ, સાઇનેજીસ, ડસ્ટબીન વિગેરે મુકવામાં આવશે.
 - ત્રિકોણબાગ ખાતે મલ્ટી લેવલ પાર્કિંગ બનાવવામાં આવશે.
 - પેડેસ્ટ્રીયન ફ્રેન્ડલી સ્ટ્રીટ બનાવવા અનુસંધાને લોકો માટે પીવાના પાણીની સુવિધા તેમજ યુરીનલ અને ટોઇલેટ પણ બનાવવામાં આવશે.
- રાજકોટ શહેરને સ્માર્ટ સીટી બનાવવાના મુખ્ય ઉદ્દેશને ધ્યાને રાખી રાજકોટ શહેરમાં પ્રવર્તમાન ટ્રાફિક સમસ્યાઓ તથા તેના કારણે થતા પ્રદૂષણને ઘટાડવા તેમજ શહેરના લોકોને માસ ટ્રાન્સપોર્ટેશનનો મહત્તમ ઉપયોગ કરવાની સાથે પ્રદૂષણરહીત “Non Motorized Transportation” પરિવહન સેવાનો વ્યાપ વધારવો ખૂબ જ જરૂરી છે. જે અન્વયે શહેરમાં નોન મોટોરાઇઝડ ટ્રાન્સપોર્ટનો વિકાસ તથા વિસ્તરણ કરવામાં આવનાર છે.
- શહેરના મુખ્ય રસ્તા પર ટ્રાફિક સિગ્નલો પાસેના ચોકમાં ICCD પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત કેમેરાની દેખરેખ હેઠળ ટ્રાફિક કંટ્રોલમાં રહે તે માટે માર્કિંગ તથા રોડ સાઇનેજ વગેરે જેવી કાર્યવાહી સમયાંતરે કરવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે.
- ટ્રાફિક જંકશન તથા રોડ એલાઇનમેંટ સુધારણા અંગેની કાર્યવાહી કરવામાં આવનાર છે. જે અન્વયે ગત વર્ષે રેસકોર્ષ રીંગ રોડ ડીવાઇડર જનભાગીદારીથી વાર્ષિક પ્રીમિયમ આધારીત ૧૦% ના પ્રતિ વર્ષ વધારા સાથે ડેવલપ કરવામાં આવેલ છે. નવા વર્ષમાં રાજકોટ શહેરના અન્ય વિસ્તારો ડેવલપ કરવાનું આયોજન છે.
- શહેરમાં આવેલ મુખ્ય રસ્તા પરનાં ૧૯ જેટલા ટ્રાફિક સર્કલ તથા ટ્રાફિક આઇલેન્ડ જનભાગીદારીથી વાર્ષિક પ્રીમિયમ આધારીત ૧૦% ના પ્રતિ વર્ષ વધારા સાથે ડેવલપ કરવા કામગીરી કરવામાં આવેલ છે તથા શહેરમાં બાકી રહેતા અને નવા ડેવલપ કરવાના થતા સર્કલ તથા આઇલેન્ડ જનભાગીદારીથી ડેવલપ કરી નિભાવ મરામત માટે આપવાનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.
- રાજકોટ શહેરમાં સ્માર્ટ સીટી કાર્યક્રમ અંતર્ગત શહેરીજનોને ટ્રાફિકની સમસ્યાથી મુક્ત કરવાના ઉમદા આશયથી શહેરના કુલ ૪૯ મુખ્ય માર્ગો ઉપર પે એન્ડ પાર્ક ની વ્યવસ્થા ચાલુ કરવામાં આવેલ છે તથા સર્વેશ્વર ચોક અને ઢેબર રોડ પર આવેલ જુની ટ્રાફિક પોલીસ ચોકીની જગ્યા ખુલ્લી કરાવીને કુલ બે સ્થળોએ અતિ આધુનિક બી.ઓ.ટી. ના

ધોરણે મલ્ટી લેવલ પાર્કિંગ ડેવલપ કરવા માટે ડીઝાઇન હાથ ધરવામાં આવશે તેમજ સ્માર્ટ સીટી સેલ મારફત સ્માર્ટ પાર્કિંગ પ્રોજેક્ટ હાથ ધરવામાં આવશે.

- રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સૌને પરવડે તેવી શહેરી પરિવહન સેવાની સાથે સાથે લોકોને "LAST MILE CONNECTIVITY" પૂરી પાડવાની કટિબદ્ધતાને ધ્યાને લઈ "માય બાઈક" પાઈલોટ પ્રોજેક્ટ અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે; જેને મળેલી પ્રેરક સફળતા જોઈને હવે આગામી વર્ષમાં પબ્લિક સાઈકલ શેરિંગ પ્રોજેક્ટનો વ્યાપ વધારવામાં આવશે. હાલ રેસકોર્સ અને બી.આર.ટી.એસ. ખાતે આ સુવિધા ઉપલબ્ધ છે , પરંતુ તે પર્યાપ્ત નહીં હોવાથી આગામી સમયમાં લોકોની સુગમતા માટે ૨૨ કે તેથી વધુ સાઈકલ શેરિંગ કંટ્રોલ સ્ટેશનની સુવિધા ઉપલબ્ધ બનાવવામાં આવશે.
- શહેરમાં પ્રદુષણની માત્રા ઘટે તેવા ઉમદા ઉદ્દેશથી રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સાયકલ પ્રમોશન પ્રોજેક્ટ હેઠળ તા. ૧૫/૦૭/૨૦૧૯ બાદ શહેરીજનો દ્વારા ખરીદ કરવામાં આવેલ નવી સાયકલ ઉપર શહેરીજનોને અલગ થી રૂ. ૧૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક હજાર પુરા)નું વળતર આપવામાં આવે છે. જેમાં આગામી વર્ષમાં સાઈલિંગને વધુ ને વધુ પ્રોત્સાહન આપવાના હેતુથી પરિવારના એક જ વ્યક્તિને બદલે હવે સાઈકલ ખરીદ કરનાર તમામ વ્યક્તિઓને વળતર આપવામાં આવશે. આ રકમ તેઓના બેંક ખાતામાં સીધું જ જમા કરાશે.
- પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે વાતાવરણમાં ભળતા કાર્બન વાયુના પ્રમાણમાં શક્ય તેટલો વધુ ઘટાડો કરવાના પ્રયાસોના ભાગરૂપે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા નાગરિકોને ઇલેક્ટ્રિક વાહનોની ખરીદી માટે પ્રોત્સાહિત કરવા ઇ-વ્હીકલની ખરીદી પર રૂ. ૫,૦૦૦/-ની સબસિડી આપવા દરખાસ્ત છે.

રાજકોટ શહેર એ ગુજરાતનું સૌથી ઝડપથી વિકાસ પામતું શહેર છે. શહેરમાં મુખ્ય બજારો તથા વ્યવસાયિક એકમો શહેરની મધ્યમાં આવેલ હોવાના કારણે તેમજ શહેરના આ ભાગમાં રસ્તાઓ સાંકળા હોવાના કારણે આ વિસ્તારમાં ટ્રાફિકની સમસ્યાઓ વિશેષ પ્રમાણમાં જોવા મળે છે.

ટ્રાફિકને લગત સમસ્યાઓના નિરાકરણ માટે એન્જીનીયરીંગ, એન્ફોર્સમેન્ટ અને એજ્યુકેશન એમ ત્રણ બાબતો નિર્ણાયક છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ટ્રાફિક, ટ્રાન્સપોર્ટ અને પાર્કિંગ વિભાગ દ્વારા રાજકોટ શહેર ટ્રાફિક પોલીસ આર.ટી.ઓ. તેમજ અન્ય સરકારી વિભાગો સાથે સંકલન સાધી ટ્રાફિક સમસ્યાઓના અસરકારક હલ માટે કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે તેમજ શહેરની ટ્રાફિક પોલીસ શાખા સાથે સંકલનમાં રહીને ટ્રાફિક કંટ્રોલમાં રહે તે પ્રમાણેની કામગીરી કરવામાં આવે છે.

૬.૭. બ્યુટીફિકેશન :

૬.૭.૧. સર્કલ ડેવલપમેન્ટ / રી-ડેવલપમેન્ટ :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટ સેવાની ગુણવત્તામાં ઉત્તરોત્તર સુધારો કરવાની સાથોસાથ જાહેર માર્ગો પર સર્કલ ડેવલપમેન્ટ / રી-ડેવલપમેન્ટ ઉપર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે.

ટ્રાફિક જંકશન તથા રોડ એલાઇનમેન્ટ સુધારણા અંગેની કાર્યવાહી કરવામાં આવનાર છે. જે અન્વયે ગત વર્ષે રેસકોર્ષ રીંગ રોડ ડીવાઇડર જનભાગીદારીથી વાર્ષિક પ્રીમિયમ આધારિત ૧૦% ના પ્રતિ વર્ષ વધારા સાથે ડેવલપ કરવામાં આવેલ છે. નવા વર્ષમાં રાજકોટ શહેરના અન્ય વિસ્તારો ડેવલપ કરવાનું આયોજન છે.

શહેરમાં આવેલ મુખ્ય રસ્તા પરના ૧૯ જેટલા ટ્રાફિક સર્કલ તથા ટ્રાફિક આઇલેન્ડ જનભાગીદારીથી વાર્ષિક પ્રીમિયમ આધારિત ૧૦% ના પ્રતિ વર્ષ વધારા સાથે ડેવલપ કરવા કામગીરી કરવામાં આવેલ છે તથા પ્રીમિયમ સિવાયના અન્ય ૧૯ ટ્રાફિક સર્કલ તથા ટ્રાફિક આઇલેન્ડ ડેવલપ કરવામાં આવેલ છે તથા શહેરમાં બાકી રહેતા અને નવા ડેવલપ કરવાના થતા સર્કલ તથા આઇલેન્ડ જનભાગીદારીથી ડેવલપ કરી નિભાવ મરામત માટે આપવાનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

૬.૭.૨.વર્ટિકલ ગાર્ડન” :

શહેરની સુંદરતામાં વધારો થાય , શહેરના ભારે ટ્રાફિક વાળા વિસ્તારોના ચૌરાહી કે જ્યાં મહત્તમ પ્રદૂષણ થાય છે તેવા વિસ્તારોના સર્કલ, બ્રિજના ભાગો, મહાનગરપાલિકાના જુદા જુદા કચેરી બિલ્ડીંગ્સ, વારિગૃહોના વિસ્તારો વિગેરે જગ્યાઓએ કે જ્યા વૃક્ષારોપણ શક્ય નથી તેવા વિસ્તારોમાં ગ્રીન સ્પેશ ઊભી કરવા સાથો સાથ જગ્યા પર્યાવરણમય બને તેવા હેતુ તેમજ નગરજનો વિગેરે પોતાના કાર્યસ્થળ, નિવાસ સ્થાનેના ભાગોએ પણ હરિયાળી કરવા પ્રેરાય તેવા હેતુથી શહેરની અલગ અલગ જગ્યાઓને અનુરૂપ વર્ટિકલ-ગાર્ડન બનાવવાનું આયોજન છે.

૭. સ્માર્ટ સિટી :

ભારત સરકારશ્રીનાં શહેરી વિકાસ મંત્રાલય દ્વારા તા.૨૫/૦૬/૨૦૧૫નાં રોજ સમગ્ર ભારતનાં ૧૦૦ શહેરોને સ્માર્ટ સિટી તરીકે વિકસાવવા “સ્માર્ટ સિટી મિશન” લોન્ચ કરવામાં આવ્યું હતું જેમા તા.૨૩/૦૬/૨૦૧૭ના રોજ કેન્દ્ર સરકારે જાહેર કરેલા વધુ ૩૦ શહેરોની યાદીમાં રાજકોટ શહેરનો સમાવેશ થયેલ છે.

સ્માર્ટ સિટી પ્રોજેક્ટમાં મુખ્ય બે કમ્પોનેન્ટ છે: (૧) એરીયા બેઇઝડ ડેવલપમેન્ટ (ABD) અને (૨) પાન સિટી સ્માર્ટ સોલ્યુશન

રાજકોટ શહેર માટે સ્માર્ટ સિટીની દરખાસ્તમાં સમગ્ર શહેરનાં મહત્વનાં સ્થળોએ આંતરમાળખીય અને આઇ.સી.ટી. વિકાસ બંને પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીને પાન સિટી અને એરીયા બેઇઝડ ડેવલપમેન્ટની પહેલ કરવામાં આવેલ છે. શહેરની વ્યૂહાત્મક પરિસ્થિતિમાં ગતિશીલતા સુધારવા , હયાત પરિસ્થિતિઓમાં જાગૃકતા વધારવા જાહેર સલામતી અને સુરક્ષા વધારવા અને ડેટા આધારિત નિર્ણય લેવાની ક્ષમતામાંક્રમશઃ વધારો થઈ રહ્યો છે

ભારત સરકારશ્રી દ્વારા જાહેર થયેલ નીચે જણાવેલ ચેલેન્જમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા ઉત્સાહભેર ભાગ લઈ રહેલ છે.

શહેરનો સર્વાંગી વિકાસ થાય અને તે વિકાસ ફક્ત ટેકનોલોજી આધારિત ન રહે તે માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા અનેકવિધ ચેલેન્જ લોન્ચ કરવામાં આવી છે તે અંતર્ગત રાજકોટઅગ્રિમ શહેરો સાથે હરિફાઈ કરી લીવેબિલીટી વધારવા પ્રયાસ કરી રહ્યું છે.

• નર્ચરિંગ નેબરહૂડ્ઝ-

શહેરનું આયોજન, તંદુરસ્ત વાતાવરણ અને રમત-ગમત માટેનું સુવિધાઓથી સજ્જ જાહેર સ્થળ બાળકોના જીવનના પ્રારંભિક વર્ષોના વિકાસ તેમજ લાંબા ગાળાના સ્વસ્થ આરોગ્ય માટે નિર્ણાયક તેમજ મહત્વપૂર્ણ છે. બાળકોના પ્રારંભિક વિકાસમાં જરૂરી એવા ક્ષેત્રોમાં રોકાણ કરવાથી, બાળકોની શીખવાની અને પુખ્તાવસ્થામાં કામ કરવાની ક્ષમતામાં પણ વધારો થઈ શકે છે. જેથી શહેરી સ્તરની સુધારાઓ ડિઝાઇન કરવામાં નાના બાળકો (૦ થી ૫ વર્ષ) અને તેમના સંભાળ આપનારા લોકોના સ્વાસ્થ્ય અને સુખાકારીને ધ્યાનમાં લેવું અત્યંત જરૂરી છે.

આ અંતર્ગત સ્માર્ટ સિટીઝ મિશન, મિનિસ્ટ્રી ઓફ હાઉસિંગ એન્ડ અર્બન અફેર્સ દ્વારા ' Nurturing Neighbourhoods Challenge ' ની શરૂઆત કરવામાં આવેલ છે. જેનો મુખ્ય ધ્યેય બાળકોના પ્રારંભિક વિકાસને કેન્દ્રિત શહેરી આયોજનને પ્રોત્સાહન આપવાનું છે. રાજકોટ શહેર પણ આ ચેલેન્જમાં ભાગ લઈ રહ્યું છે અને પાયલોટ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત

આંગણવાડી અર્બન હેલ્થ સેન્ટર, રમત-ગમત માટેની જાહેર જગ્યા અને બગીચા જેવા સ્થળો કે જ્યાં બાળકો તેમના જીવનના પ્રારંભિક વર્ષોમાં વારંવાર મુલાકાત લેતા હોય; તે સ્થળોનો અભ્યાસ કરી પ્રારંભિક બાળપણમાં અનિવાર્ય માળખાકીય સુવિધાઓની જરૂરિયાત અને તેને લગતા ઉકેલોની નોંધ તૈયાર કરવામાં આવશે જે નોંધનો આવનાર વર્ષોમાં સમગ્ર શહેરમાં તબક્કાવાર આયોજન થકી અમલ પણ કરવામાં આવશે.

- દિવ્યાંગો માટે સલામતી સુવિધા-

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સામાજિક જવાબદારીઓના ભાગરૂપે શહેરના સ્પેશિયલ પર્સન્સ (દિવ્યાંગ) ના હિતમાં કેટલાક મહત્વપૂર્ણ પગલાંઓ ઉઠાવશે. જેમાં....

- ફિઝિયોથેરાપી સેન્ટર
- સ્કીલ ડેવલપમેન્ટ સેન્ટર
- સ્પે. પર્સન્સ માટે રોજગારીનું સર્જન

આ પ્રોજેક્ટ્સ નાના પણ ટેકનિક લી પડકારરૂપ અને સંવેદનશીલ હોય, તબક્કાવાર અમલ કરવામાં આવશે.

- સ્ટ્રીટ્સ ફોર પીપલ-

શહેરી રસ્તાઓને walking friendly બનાવવા માટે, સ્માર્ટ સિટીઝ મિશન, મિનિસ્ટ્રી ઓફ હાઉસિંગ એન્ડ અર્બન અફેર્સ દ્વારા ' Streets for People ' ચેલેન્જની શરૂઆત કરવામાં આવેલ છે. જેનો મુખ્ય ધ્યેય નાગરિકોની ભાગીદારી અને સુચનો મુજબ શહેરી રસ્તાઓ અને જાહેર સ્થળો માટે એક વિઝન (દ્રષ્ટિકોણ) તૈયાર કરવાનું છે. તે માટે એક ડીઝાઇન ચેલેન્જની શરૂઆત કરવામાં આવેલ છે.

આ ચેલેન્જ અંતર્ગત શહેરના વ્યવસાયિક વિસ્તારમાં વોકિંગને પ્રોત્સાહન મળે તે માટેની યોગ્ય સુવિધાઓથી સજ્જ રસ્તાઓ બનાવવા તેમજ આવાસ યોજનાઓ કે તેમની આસપાસમાં આવેલ ખુલ્લી જગ્યાઓમાં નાગરિકો માટેની મનોરંજક પ્રવૃત્તિઓને પ્રોત્સાહન મળે તે માટે નાગરિકો પાસેથી વિચારો તેમજ અમલમાં મુકી શકાય તેવી ડીઝાઇન પણ મંગાવવામાં આવેલ છે.

નાગરિકો પાસેથી મળેલ પ્રતિભાવો મુજબ પાયલોટ પ્રોજેક્ટ્સનું અમલીકરણ કરી તેનો અભ્યાસ કરવામાં આવશે. આ થકી એક મોડેલ તૈયાર કરવામાં આવશે જેનો ઉપયોગ આવનાર વર્ષોમાં સમગ્ર શહેરના વ્યવસાયિક વિસ્તારો તેમજ સરકારી આવાસ યોજનાઓના આયોજનમાં અમલ પણ કરવામાં આવશે.

૭.૧. એરીયા બેઠઝડ ડેવલપમેન્ટ(ABD):

એરીયા બેઠઝડ ડેવલપમેન્ટ (ABD) માટે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા રૈયા વિસ્તારમાં ટી.પી. સ્કીમ ૩૨ તૈયાર કરી સરકારશ્રીમાં રજૂ કરવામાં આવેલ છે. સદરહુ ટી.પી. સ્કીમ ૯૩૦ એકરમાં તૈયાર કરવામાં આવેલ છે . જેમા સ્માર્ટ સીટી ડેવલપ કરવામાં આવનાર છે. સરકારશ્રી દ્વારા ટી.પી. ૩૨ ને ડ્રાફ્ટ મંજૂર કરવામાં આવેલ હોય , ટી.પી. રસ્તાઓનો કબજો રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા મેળવવામાં આવેલ છે.

એરીયા બેઠઝડ ડેવલપમેન્ટ હેઠળ અટલ સરોવર , આંતરરાષ્ટ્રીય ધોરણનાં કન્વેન્શન કમ એક્ઝીબીશન સેન્ટર, વર્લ્ડ ક્લાસ સ્પોર્ટ્સ એરેના સાથેનું ઇન્ડોર-આઉટડોર સ્ટેડીયમ ન્યુ રેષકોર્ષ, ઇન્ટીગ્રેટેડ કમાન્ડ & કંટ્રોલ સેન્ટર (ICCC), સ્માર્ટ એન્ડ રોબસ્ટ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર જેમા વોટર સપ્લાય, વેસ્ટ વોટર સિસ્ટમ , રીસાયકલ વોટર, મુખ્ય રસ્તા , બીકોરીડોર .એસ.ટી.આર., યુટીલીટી ડ્ક્ટ, એફ્લોઈબલ હાઉસીંગ ગ્રામ હટ અને કલ્ચરલ સેન્ટર ૨ (બે) મેગાવોટ કેપેસીટીનાં સોલાર પ્રોજેક્ટ, નોનમોટરાઇઝડ ટ્રાન્સપોર્ટ, ગ્રીન્સે તથા જુદા જુદા જાહેર સાર્વજનિક સ્થળોએ વાઇફાઇની સુવિધા, એરીયા બેઠઝડ ડેવલપમેન્ટ અંતર્ગત ગ્રીન ફીલ્ડ ડેવલપમેન્ટની માર્ગદર્શિકા મુજબ ૧૫% વિસ્તારમાં એફ્લોઈબલ હાઉસીંગ સહિતની વિવિધ યોજનાઓનો સમાવેશ કરેલ છે:

૭.૧.૧. પ્રગતિ હેઠળના પ્રોજેક્ટ નીચે મુજબ છે:

- રોબસ્ટ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ રૂ.૫૪૮/- કરોડના ખર્ચે નિર્માણ પામી રહ્યો છે જે અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ અંતિત રૂ. ૧૦૩ કરોડનો ખર્ચ થનાર છે અને વર્ષ: ૨૦૨૧-૨૨ માં થનાર ખર્ચ રૂ.૪૩૦/- કરોડ અંદાજેલ છે, આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ રૈયા-ટી.પી.-૩૨ સ્માર્ટ સીટી વિસ્તારને કુલ ૨૧ કી.મી. રોડ નેટવર્ક સમગ્ર સીવરેજ, વોટર સપ્લાય, રી-સાયકલ વોટર નેટવર્ક, સ્ટોર્મ વોટર નેટવર્ક, પાવર ડક્ટ વગેરે અત્યાધુનિક સુવિધાઓનું નિર્માણ પ્રગતિમાં છે.
- અટલ સરોવર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ રૂ.૧૩૬/- કરોડના ખર્ચે નિર્માણ પામી રહ્યો છે જે અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ અંતિત રૂ.૫૮.૪૧ કરોડનો ખર્ચ થનાર છે અને વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં થનાર ખર્ચ રૂ. ૭૭.૫૯/- કરોડ અંદાજેલ છે, આ પ્રોજેક્ટ હેઠળ કુલ ૨,૯૩,૫૦૦ ચો.મી. ક્ષેત્રફળનો વિસ્તાર એમ્યુઝમેન્ટ પાર્ક તરીકે ફેરીઝ વ્હીલ, ટોય ટ્રેન, એમ્ફીથીએટર, પ્રોમોનેદ, વ્યુવિંગ ડેક, લબીરીન્થ ગાર્ડન, પાર્ટી પ્લોટ, ફાઉન્ટેન શો, બોટાનિકલ ગાર્ડન, ફ્લાવર બેડ વગેરે આકર્ષણ નિર્માણ પામનાર છે.
- લેઈક ૦૨ અને લેઈક ૦૩ : સ્માર્ટ સિટી એરિયામાં અટલ સરોવર ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટની સાથોસાથ લેઈક-૨ અને લેઈક-૩ પ્રોજેક્ટસ પણ ક્રમશ: હાથ

ધરવામાં આવશે. જેમાં બાળકો માટે પ્લે એરિયા, સિનિયર સિટિઝન માટે અલગ સ્પેસ, ઉપરાંત ગાર્ડન, મેડિટેશન માટે સ્પેસ, અર્બન ફોરેસ્ટ જેવી થીમ આધારિત વનીકરણ, માટેનું આયોજન છે.

૭.૧.૨. આગામી વર્ષમાં હાથ ધરવામાં આવનાર પ્રોજેક્ટ્સ :

કુલ પ્રોજેક્ટ્સ પૈકી મુખ્યત્વે પ્રોજેક્ટ્સ ટી.પી.સ્કીમ.નં-૩૨ ફાઇનલ થતા ટેન્ડર કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવનાર છે.

Pr. No	Project Name
1	2
1	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં મેનેજમેન્ટ કન્વેન્શન સેન્ટરનું કામ
2	કૌશલ્યાવર્ધન સ્વમાન પ્રોજેક્ટનો વિકાસ: ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં ટકાઉ આર્થિક વિકાસ અને અંતર્ગત યુવાનો, મહિલાઓ અને જુદા જુદા રીતે સક્ષમ કુશળતા વિકાસ કેન્દ્ર અને કૌશલ્ય વૃદ્ધિ
3	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં ઇન્ક્યુબેશન સેન્ટરનું કામ
4	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં સુરક્ષા અને સલામતી અંતર્ગત ICC, પોલીસ અને ફાયર સ્ટેશન સાથે સંકળાયેલા ૨૪ x ૭ લાઇન હેલ્પલાઇન સેન્ટરનું કામ
5	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં સેફ્ટી અને સિક્યુરિટી હેઠળ બધા માટે સીસીટીવી અને પીટીએસ કેમેરા સાથે સ્માર્ટ સર્વેલન્સનું કામ
6	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં મોડેલ આંગણવાડીનું કામ
7	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં ડિજિટલ વર્ગ રૂમ અને ઇ-શિક્ષણ સુવિધાઓવાળી શાળાઓનું કામ
8	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં આરોગ્ય કેન્દ્રનું કામ.
9	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં હાઉસિંગ અને સોશિયલ ઇન્ક્લુઝન અંતર્ગત બુક ઇન બ્રેઇલ સહિતના સંસ્કૃતિ, ઇતિહાસ અને તકનીકી પર સ્માર્ટ ઇ-લાઇબ્રેરીનું કામ
10	પ્રોજેક્ટ સક્ષમનો વિકાસ રાજકોટ: ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં હાઉસિંગ અને સામાજિક સમાવેશ હેઠળ મહિલાઓ માટે શેલ્ટર હોમનું કામ
11	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં આઇકોનિક ડેવલપમેન્ટ હેઠળ લેક -૨ નું ડેવલપમેન્ટ
12	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં આઇકોનિક ડેવલપમેન્ટ અંતર્ગત લેક-૩ નું ડેવલપમેન્ટ
13	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં આઇકોનિક વિકાસ હેઠળ ઇન્ડોર અને આઉટડોર સ્ટેડિયમ સાથે વર્લ્ડ ક્લાસ સ્પોર્ટ્સ એરેનાનું કામ
14	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં આઇકોનિક વિકાસ હેઠળ સેન્ટ્રલપાર્ક, ફનસ્ટ્રીટ, આઉટડોર જીમ, ફ્લાવર શો જેવી સુવિધાઓવાળા પાર્ક્સ અને ગાર્ડનનું કામ
15	ગ્રીન ફીલ્ડ એરિયામાં ટ્રસરી ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ બનાવવાનું કામ

- આ તમામ પ્રોજેક્ટ તબક્કાવાર હાથ ધરવામાં આવશે.

૭.૨. પાન સીટી સ્માર્ટ સોલ્યુશન:

RSCDL દ્વારા એરીયા બેઇઝ ડેવલપમેન્ટ તથા PAN સીટી માટે નીચે મુજબ આયોજન કરવામાં આવેલ છે.

૭.૨.૧. પ્રગતિ હેઠળના પ્રોજેક્ટ

હાલ અમલીકરણમાં રહેલ પ્રોજેક્ટ્સમાં ઇ. આર.પી., જી.એસ.આઈ.એસ., જી.પી.આર. વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. તેમજ સમગ્ર શહેરમાં OFC કેબલ નેટવર્ક નાખવાની કામગીરી ચાલુ છે. અત્યાર સુધીમાં ૨૫૦ કી.મી.ની લંબાઈમાં કેબલ પાથરવામાં આવેલ છે.

૭.૨.૨ આવનાર પ્રોજેક્ટ્સ :

Pr. No	Project Name
1	2
1	સ્માર્ટ સોલ્યુશન્સ માટે આઇસીટીનો ઉપયોગ કરીને સ્માર્ટ અર્બન મોબિલીટી હેઠળ સ્માર્ટકાર્ડનો વિકાસ - રાજકોટ મિત્ર કાર્ડ
2	સ્કાડા સિસ્ટમ ફોર WTP, STP, & Smart Meters ફોર Water and Waste Management.

- આ તમામ પ્રોજેક્ટ તબક્કાવાર હાથ ધરવામાં આવશે.

૭.૩. ઇ-ગવર્નન્સ :

ઇ-ગવર્નન્સના વ્યાપના વધારા સાથે નાગરિકોને વધુ સારી સેવા મળી રહે તે માટે તેમજ વધતા જતા શહેરીકરણથી ઉદભવતા પડકારો અને વહીવટી જરૂરિયાતોનું મહાનગરપાલિકા દ્વારા નિરાકરણ કરવા, વહીવટમાં સરળતા, ઝડપ અને પારદર્શિતા આવે તે માટે સ્માર્ટ સિટી અંતર્ગત આઇ.ટી.ઇનેબલ્ડ રાજકોટ બનાવવાનું નક્કી કરવામાં આવેલ છે.

૭.૩.૧. ઇ.આર.પી.

ઇ.આર.પી. સોલ્યુશન વડે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની તમામ સીટીઝન સેન્ટ્રીક સેવાઓને તેમજ બેક ઓફીસ મેનેજમેન્ટને ઇન્ટીગ્રેટ કરી એક છત્ર નીચે આવરી લેવામાં આવશે. આ પ્રોજેક્ટ વડે લોકોને સેવાઓ સરળતાથી મળી શકશે તેમજ જુદા જુદા ડીપાર્ટમેન્ટ વચ્ચે માહિતીની આપ-લે પણ સરળ બનશે અને વહીવટી આધુનિકીકરણ થશે.

૭.૩.૨. જી.આઇ.એસ:

સમગ્ર શહેરનું જી.આઇ.એસ મેપીંગ કરવામાં આવશે જેમાં તમામ યુટીલીટી જેવી કે , મિલકતવેરો, પાણીવેરો, ડ્રેનેજ કનેક્શન, ફરિયાદ નિવારણ વગેરેને પણ આવરી લેવામાં આવશે તેમજ તેને કમાન્ડ એન્ડ કન્ટ્રોલ સેન્ટર સાથે ઇન્ટીગ્રેટે કરવામાં આવશે. આ જી.આઇ.એસ. મેપીંગમાં મહાનગરપાલિકાની તમામ અંડરગ્રાઉન્ડ યુટીલિટી જેવી કે ડ્રેનેજ લાઇન, પાણી, ટેલિફોન કેબલ, ડ્રેનેજ મેનહોલ વગેરેનો સર્વે GPR વડે કરવામાં આવી રહ્યો છે. હાલમાં મહાનગરપાલિકાની હદમાં આવેલ તમામ મિલકતોનું પ્રોપર્ટી જી.આઇ.એસ. મેપ પર ટેગીંગ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

૭.૩.૩. ઓપ્ટીકલ ફાઇબર નેટવર્ક

સમગ્ર રાજકોટમાં અંદાજીત ૨૫૦ કી.મી. ઓપ્ટીકલ ફાઇબર ઓપ્ટીક લે ડાઉન કરવામાં આવી રહ્યો છે તેમજ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની તમામ ઓફીસો, વોર્ડ ઓફીસો તેમજ અન્ય ઓફીસોને મહાનગરપાલિકાના પોતાના હાઇ સ્પીડ નેટવર્ક વડે જોડવામાં આવશે. આ સમગ્ર પ્રક્રિયા પૂર્ણ થતાં તેમાં રેવન્યુ શેરિંગ કન્સેપ્ટ હોઈ મહાનગરપાલિકાને વધારાની આવક પ્રાપ્ત થશે.

૮. હાઉસિંગ :

૮.૧. એફોર્ડેબલ હાઉસિંગ મિશન

ભારત દેશના પ્રધાનમંત્રીશ્રી દ્વારા સને ૨૦૨૨ સુધીમાં સૌને ઘરનું ઘર મળી રહે તે માટે સને ૨૦૧૫ માં પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના જાહેર કરવામાં આવેલ છે. સરકારશ્રી દ્વારા પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના અંતર્ગત વિવિધ ઘટકો અંતર્ગત લાભાર્થી આવાસ મેળવી શકે છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા હાલ સુધીમાં આશરે ૨૫ ,૦૦૦ થી વધારે આવાસોની કામગીરી પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે. જેમાં સમાજના ઓછી આવક ધરાવતા તેમજ મધ્યમવર્ગીય સહીત દરેક વર્ગના લોકોને ધ્યાનમાં રાખીને આયોજન કરવામાં આવેલ છે. આ આવાસ યોજનાઓ ઈન્ટીગ્રેટેડ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રકારની બનાવવામાં આવેલ છે. જેમાં આવાસોની સાથે આંગણવાડી તેમજ શોપીંગ સેન્ટરનું નિર્માણ પણ કરવામાં આવે છે. જેથી નાગરિકોને રોજ-બરોજની જીવન જરૂરિયાતની વસ્તુઓ નજીકના વિસ્તારમાં મળી રહે અને મહાનગરપાલિકાને દુકાનોના વેચાણથી આર્થિક ફાયદો થાય.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા નવી આવાસ યોજનાઓમાં ગ્રીન બિલ્ડિંગ કોન્સેપ્ટને આધારિત આયોજન કરવામાં આવેલ છે. જેમાં ઉર્જાના સામાન્ય ઉપયોગ માટે સોલાર PV સિસ્ટમ, વરસાદી પાણીના બચાવ માટે રેઇન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ વિગેરેની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે. રેઇન વોટર હાર્વેસ્ટિંગ સિસ્ટમના કારણે મહત્તમ સમય દરમિયાન વરસાદી પાણીના થયેલ જળ સંચયનો ઉપયોગ થઈ શકે . તેમજ ચણતર માટે AAC બ્લોકસનો ઉપયોગ કરવામાં આવેલ છે.

હાલમાં મુખ્યમંત્રી ગૃહ યોજના તેમજ પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના અંતર્ગત EWS-I પ્રકારનાં ૪૩૦૪, EWS-II પ્રકારનાં ૨૨૧૮, LIG પ્રકારનાં ૧૨૬૮ તેમજ MIG પ્રકારનાં ૧૨૬૮ આવાસો મળીને કુલ ૯૦૫૮ આવાસોની કામગીરી કાર્યરત છે. જે તબક્કાવાર પૂર્ણ થશે તેમજ ૧૯૪૪ આવાસોની ટેન્ડર પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરેલ છે. જેની કામગીરી ટૂંક સમયમાં શરૂ થશે તેમજ શહેરનાં વોર્ડ નં.૧ નાં ટી.પી. ૯, એફ.પી.ડી પર ૧૭૯૨ આવાસો માટે પ્લાન મંજૂરીની પ્રક્રિયા શરૂ છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સ્માર્ટ સિટી વિસ્તારમાં આવાસ યોજનાઓનું નવી ટેકનોલોજી આધારે બાંધકામ થાય અને આવાસ યોજનાઓની કામગીરી સારી, સરળ અને ઝડપી બને તે માટે રાજ્ય સરકારશ્રી તરફથી સહયોગ આપવામાં આવનાર છે. જે અન્વયે ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ (GHATC) અંતર્ગત LHP પ્રોજેક્ટ માટે દેશના અન્ય પાંચ શહેરો સાથે રાજકોટ શહેરની પસંદગી પણ કરવામાં આવેલ છે. શહેરમાં સ્માર્ટસિટી એરિયામાં EWS-II પ્રકારનાં ૧૧૪૪ આવાસોનું નિર્માણ કરવામાં આવનાર છે. જેમાં ટનલ ફોમવર્ક ટેકનોલોજીથી આવાસો બનાવવામાં આવનાર છે.

પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજનાનાં ઝુપડપટ્ટી પુનર્વસન માટેનાં ઘટક ISSR અંતર્ગત PPP ધોરણે આવાસ યોજનામાં હાલ સુધી ૧૩૫૭ લાભાર્થીઓને સંપૂર્ણ સુવિધાસભર અને વિનામુલ્યે ધરનું ધર આપવામાં આવેલ છે તેમજ ૧૨૨૦ આવાસોની કામગીરી કાર્યરત છે.

૮.૨. એફોર્ડેબલ રેન્ટલ હાઉસિંગ

કેન્દ્ર સરકારશ્રીના “આત્મનિર્ભર ભારત અભિયાન” અંતર્ગત આવાસ અને શહેરી વિકાસ વિભાગ દ્વારા પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના (શહેરી) અંતર્ગત એફોર્ડેબલ રેન્ટલ હાઉસિંગ કોમ્પ્લેક્ષ (ARHC)ની યોજના અંગે જાહેરાત કરવામાં આવેલ છે. સમગ્ર દેશમાં હાલ ચાલી રહેલ કોરોના મહામારીના કારણે મજૂરો માટે રહેવાની અપૂરતી સગવડતાના કારણે એક રાજ્યમાંથી બીજા રાજ્યમાં સ્થળાંતર કરવા મજબૂર બનેલ. આ પરિસ્થિતિના નિવારણ રૂપે તેઓને રહેવા માટે વ્યાજબી ભાવે સગવડતાયુક્ત આવાસ ભાડે મળી રહે તે હેતુસર કેન્દ્ર સરકારશ્રી દ્વારા એફોર્ડેબલ રેન્ટલ હાઉસિંગ કોમ્પ્લેક્ષ (ARHC) માટે સંદર્ભિત ગાઈડલાઈન્સ જાહેર કરવામાં આવેલ છે. જેમાં JnNURM અને રાજ્ય આવાસ યોજના અંતર્ગત તૈયાર થયેલ પ્રોજેક્ટ્સ પૈકી જે આવાસો લાભાર્થીઓને ફાળવવાના બાકી હોય તેવા આવાસોને એફોર્ડેબલ રેન્ટલ હાઉસિંગ કોમ્પ્લેક્ષ અંતર્ગત આવરી લેવાના રહેશે. જે પૈકી પોપટપરા વિસ્તાર , સાધુવાસવાણી કુંજ રોડ, ટી.પી. ૨૪, એફ.પી. ૧૭/A (પાર્ટ) અને ૧૭/ B પર BSUP-૩ આવાસ યોજના અંતર્ગત બનાવવામાં આવેલ ૬૯૮ આવાસોને એફોર્ડેબલ રેન્ટલ હાઉસિંગ કોમ્પ્લેક્ષ (ARHC) અંતર્ગત આવરી લેવામાં આવેલ છે અને તે માટે જરૂરી ટેન્ડર પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

૮.૩. ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-ઇન્ડિયા (GHTC-I)

કેન્દ્ર સરકારશ્રીના મીનિસ્ટ્રી ઓફ હાઉસિંગ એન્ડ અર્બન અફેર્સ વિભાગ દ્વારા વિશ્વભરમાં પ્રચલિત જુદી-જુદી ટેકનોલોજી વિશે અભ્યાસ કરવામાં આવેલ તેમજ ભારતમાં અનુકુળ એવી ૫૪ ટેકનોલોજીને અલગ તારવવામાં આવેલ. આ અદ્યતન ટેકનોલોજીથી આવાસો બનાવવા માટે ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સમગ્ર દેશમાં ફક્ત ૬ શહેરો રાજકોટ (ગુજરાત) , લખનઉ (ઉત્તરપ્રદેશ) , રાંચી (ઝારખંડ) , અગ્રતલા (ત્રિપુરા) , ઇન્દોર (મધ્યપ્રદેશ) અને ચેન્નાઈ (તમિલનાડુ) ની પસંદગી કરવામાં આવેલ છે. ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત ઉપરોક્ત ૬ શહેરોમાં ૬ જુદી-જુદી ટેકનોલોજીના આધારે આવાસો બનાવવા માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ટેન્ડર પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરીને એજન્સીની નિમણૂક કરવામાં આવેલ છે. સમગ્ર કામગીરી MoUHA (મિનિસ્ટ્રી ઓફ અર્બન એન્ડ હાઉસિંગ અફેર્સ) ના વડપણ હેઠળ BMTPC (બિલ્ડિંગ મટીરીયલ્સ એન્ડ ટેકનોલોજી પ્રમોશન કાઉન્સિલ) દ્વારા કરવામાં આવનાર છે. જેમાં ગુજરાત સરકાર તરફથી એફોર્ડેબલ હાઉસિંગ મિશનના કાર્યક્ષેત્ર હેઠળ કામગીરી કરવામાં આવનાર છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા સ્માર્ટસીટી વિસ્તારમાં ગ્લોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ આવાસ યોજનાનું મોનોલીથીક પ્રકારનું બાંધકામ ટનલ ફોર્મવર્ક ટેકનોલોજીના આધારે કરવામાં આવશે. જેથી આવાસ યોજનાની કામગીરી સારી અને ઝડપી બનશે. આ માટે

કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રતિ આવાસ રૂ. ૧.૫ લાખ તેમજ રાજ્ય સરકાર દ્વારા પ્રતિ આવાસ રૂ. ૧.૫ લાખ ની સહાય આપવામાં આવનાર છે. આ ઉપરાંત નવી ટેકનોલોજીના ઉપયોગ માટે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા પ્રતિ આવાસ રૂ. ૪.૦૦ લાખની વિશેષ ટેકનોલોજી ઇનોવેશન ગ્રાન્ટ આપવામાં આવનાર છે. સ્માર્ટસીટી એરિયામાં ઝલોબલ હાઉસિંગ ટેકનોલોજી ચેલેન્જ-લાઈટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ માટે રૂ. ૧૧૮ કરોડના ખર્ચે EWS-II (૪૦.૦૦ ચો.મી.) પ્રકારના ૧૧૪૪ આવાસો (G+૧૩) નું નિર્માણ કરવામાં આવનાર છે.

૮.૪. એવોર્ડસ :

- હાઉસિંગ એન્ડ અર્બન ડેવ લોપમેન્ટ કોર્પોરેશન (HUDCO) દ્વારા જુદી-જુદી ૫ કેટેગરીમાં એવોર્ડ આપવામાં આવે છે. તે પૈકી રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને “કોસ્ટ ઇફેક્ટીવ અર્બન હાઉસિંગ, ઇનોવેટીવ ઇમર્જીંગ એન્ડ ડીઝાસ્ટર રેઝિસ્ટન્ટ હાઉસિંગ” કેટેગરીમાં પ્રથમ ક્રમાંક આપવામાં આવેલ છે.
- સ્માર્ટધર-૩ પ્રોજેક્ટનાં યુનિક અને ઇનોવેટીવ ડીઝાઇન બદલ “ BUILDING ENERGY EFFICIENCY PROJECT (BEEP)” દ્વારા રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને સર્ટીફિકેટ થી પુરસ્કૃત કરવામાં આવેલ છે.
- સ્માર્ટધર-૩ પ્રોજેક્ટને GRIHA દ્વારા ગ્રીન બિલ્ડિંગ માટે સ્ટાર રેટીંગ સર્ટીફિકેટ પાઠવવામાં આવેલ છે.
- PPP ભારતનગર ૭- બી પ્રોજેક્ટને “બેસ્ટ પ્રોજેક્ટ ઓન PPP મોડેલ માટે Elets હાઉસિંગ એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવેલ છે.
- ઇન્ડિયન ગ્રીન બિલ્ડિંગ કાઉન્સિલ (IGBC)” દ્વારા રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને “Government Organization leading the green affordable housing movement in india” કેટેગરી અંતર્ગત સ્માર્ટધર-૩ પ્રોજેક્ટને IGBC ગ્રીન ચેમ્પિયન એવોર્ડ એનાયત કરવામાં આવેલ છે.

૯. સ્વર્ણિમ જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના :-

સમગ્ર દેશમાં શહેરીકરણ ખૂબ જ ઝડપથી વધી રહ્યું છે. જેમાંથી ગુજરાત રાજ્ય અગ્રેસર છે. વર્ષ: ૨૦૧૧નાં વસ્તી ગણતરી મુજબ સમગ્ર ગુજરાતમાં ૬.૦૩ કરોડની વસ્તીમાંથી ૨.૦૩ કરોડ લોકો શહેરમાં વસે છે. શહેરીકરણની ઝડપ સાથે શહેરીજનોને મળતી સુવિધા પર્યાપ્ત માત્રામાં મળી રહે તે હેતુથી ગુજરાત સરકાર દ્વારા SJMMSVY સ્વર્ણિમ જયંતિ મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના (SJMMSVY) ૨૦૧૦ થી અમલમાં મૂકેલ છે. આ યોજનાએ રાજકોટ શહેરમાં મૂડીકૃત કાર્યોને ગતિ આપી છે.

સ્વર્ણિમ જયંતિ મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા જુદી-જુદી પેટા યોજના અમલમાં મૂકવામાં આવી છે. જેમ કે...

૯.૧. વિકાસના કામો :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરનાં વિકસને ધ્યાને રાખી આગામી વર્ષો માટે જરૂરી જુદી જુદી માળખાકીય સુવિધાઓ અન્વયે આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે રૂ. ૧૪૦.૦૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

આગામી વર્ષનાં સ્વર્ણિમ જયંતિ મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત નીચેનાં મુખ્ય ઘટકો અંતર્ગત કરવાનાં થતાં જુદા જુદા પ્રોજેક્ટની વિગતો નીચે મુજબ છે:

વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં SJMMSVY આંતરમાળખાકીય સુવિધા અંતર્ગત નીચે મુજબનાં કામો હાથ ધરવામાં આવનાર છે:

• વોટર વર્ક્સ :

સ્કાડાફેઝ-૩, હૈયાત એસી. પ્રેસરલાઈન પમ્પિંગ સ્ટેશન મશીનરી જેવા કામો અંદાજિત રૂ. ૭૩ કરોડનાં ખર્ચે હાથ ધરવામાં આવનાર છે. જેમાં મુખ્યત્વે નીચે મુજબનાં કામોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે.

- રેલનગર વિસ્તારમાં બાકી રહેતા વિસ્તારમાં ડી.આઈ. પાઇપલાઇન
- સેન્ટ્રલ ઝોનના એ. સી. પ્રેસર પાઇપલાઇનના બદલે ડી. આઈ. પાઇપલાઇન રીપ્લેસ કરવાનું કામ

• ડ્રેનેજનાં કામો:

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા કોઠારિયા, વાવડી, માધાપર સહિત શહેરના અન્ય વિસ્તારોમાં વિવિધ સિવિલ વર્ક, ઓનલાઇન મોનિટરિંગ સિસ્ટમ, ડી.આઈ.

પાઈપલાઈન, "રૂડા"એ બનાવેલા પમ્પિંગ સ્ટેશનનું અપગ્રેડેશન વગેરે કામો માટે અંદાજે રૂ.૩૨.૧૨ કરોડનો ખર્ચ થશે.

- કંસ્ટ્રક્શન ઓફ ન્યુ ઈનલેટ ચેમ્બર એન્ડ ઈન્સ્ટોલેશન ઓફ મેન્યુઅલ એન્ડ મીકેનિકલ સ્ક્રીન એટ કોઠારીયા-વાવડી પમ્પીંગ સ્ટેશન. (સીવીલ મીકેનિકલ વર્ક) : રૂ. ૧૫૦.૦૦ લાખ
- ઈન્સ્ટોલેશન ઓફ ઓન લાઈન કન્ટીન્યુઅસ મોનીટરીંગ સિસ્ટમ ૬ એસ ટી પી : રૂ. ૧૪૪ લાખ
- પોપટપરા પમ્પીંગ સ્ટેશનથી માધાપર STP સુધી ૧૧૦૦ mm GRP ને બદલે ૧૧૦૦ mm ડાયાની ડા પાઈપલાઈન લીઈંગ કામ : ૧૫૨૯.૦૦ લાખ
- અપગ્રેડેશન ઓફ ૦૪ નંગ , પમ્પીંગ સ્ટેશન (કન્સ્ટ્રક્ટેડ બાય રૂડા , કોઠારીયા એન્ડ વાવડી એરીયા) એન્ડ અપ્ડેટીંગ ઓફ પમ્પીંગ સ્ટેશન (રૂડા) એન્ડ રૈયાધાર ઈન એકઝીટીંગ સ્કાડા સિસ્ટમ ઓફ આર.એમ.સી. : ૧૧૯.૦૦લાખ
- કંસ્ટ્રક્શન ઓફ ન્યુ ઈનલેટ ચેમ્બર એન્ડ ઈન્સ્ટોલેશન ઓફ મેન્યુઅલ એન્ડ મીકેનિકલ સ્ક્રીન એટ કાલાવડ રોડ પમ્પીંગ સ્ટેશન. (સીવીલ મીકેનિકલ વર્ક) : ૭૦.૦૦ લાખ
- પરસાણાનગર વોંકળો પાકો કરવાનું કામ : ૧૨૦૦.૦૦ લાખ

• લાઈટીંગનાં કામો:

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા આગામી વર્ષમાં શહેરના કોઠારીયા વિસ્તારમાં સેન્ટ્રલ લાઈટીંગ, વિવિધ ગાર્ડનમાં લાઈટીંગ અને વોર્ડ નં.૧૫ની નવી વોર્ડ ઓફિસની ઈલેક્ટ્રીફિકેશનની કામગીરી માટે આશરે રૂ. ૭૩ લાખનો ખર્ચ થશે.

- વોર્ડ નં ૧૮ માં કોઠારીયા વિસ્તારમાં સેન્ટ્રલ લાઈટીંગ : રૂ ૪૫.૦૦ લાખ
- વોર્ડ નં ૧૫ ખાતે નવી વોર્ડ ઓફિસનું ઈલેક્ટ્રીફિકેશન : રૂ. ૩.૦૦ લાખ
- અલગ અલગ વોર્ડમાં ગાર્ડન લાઈટીંગ : રૂ. ૨૫.૦૦ લાખ

• ગાર્ડન

શહેરીજનોને પોતાના વિસ્તારોમાં બાગબગીચાની સુવિધા મળી રહે તે માટે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા જે તે વિસ્તારમાં આવશ્યકતા અનુસાર ગાર્ડન સંબંધી કામગીરી હાથ ધરવામાં આવશે.

૯.૨. આગવી ઓળખ :

વર્ષ: ૨૦૨૧-૨૨માં SJMMSVY આગવી ઓળખ બજેટ હેડ હેઠળ જ્યુબેલી ગાર્ડનના નવા રંગરૂપ માટે રૂ ૩૫૦ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. રાજકોટ શહેરની આગવી ઓળખ ઊભી થાય તે હેતુથી રેસકોર્ષ, રાંદરડા લેક ડેવલપમેન્ટ, આજી રી-ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ જેવા કામોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. આજી રીવર રી-ડેવલપમેન્ટ અંતર્ગત આજી નદીનાં બન્ને તરફ ઇન્ટરસેપ્ટીંગ સીવર તથા આનુસાંગિક કામો હાથ ધરવાનું આયોજન છે.

૯.૩. જનભાગીદારી :

વર્ષ: ૨૦૨૧-૨૨માં SJMMSVY જનભાગીદારી બજેટ હેડ હેઠળ કુલ રૂ.૫૦.૦૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

આ યોજના અંતર્ગત ખાનગી સોસાયટીઓનાં ફાળે ૨૦% રાજ્ય સરકારશ્રીનાં ૭૦% તથા રાજકોટ મહાનગરપલિકાનાં ૧૦% ફાળાથી સોસાયટીનાં આંતરીક રસ્તા, પેવિંગ બ્લોક, સોસાયટી વિસ્તારમાં પીવાના પાણીની પાઇપલાઇન, ડ્રેનેજ તથા સ્ટ્રીટલાઇટના કામો કરવામાં આવનાર છે.

આગામી વર્ષનાં સ્વર્ણિમ જયંતિ મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત મુખ્ય પ્રોજેક્ટની વિગતો નીચે મુજબ છે :

(રકમ રૂ. લાખમાં)

પ્રોજેક્ટની વિગત	પ્રોજેક્ટ ખર્ચ
બ્રિજ	
કાલાવડ રોડ પર કે.કે.વી. ચોક પાસે ડબલ લેયર ઓવર બ્રિજ બનાવવાનું કામ	૧૨૯૫૩.૦૦
રાજકોટ શહેરમાં સીવીલ હોસ્પિટલ ચોકમાં થ્રી આર્મ ફ્લાય ઓવર બ્રિજ બનાવવાનું કામ	૮૪૭૧.૦૨
૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ પર આવેલ નાનામવા ચોક પર ફ્લાય ઓવર બ્રિજ બનાવવાનું કામ	૪૧૧૨.૦૦
૧૫૦ ફુટ રીંગ રોડ પર આવેલ રામાપીર ચોક પર ફ્લાય ઓવર બ્રિજ બનાવવાનું કામ	૪૦૨૧.૦૦
જામનગર રોડ પર (સાંઢિયા પુલ) ROB બનાવવાનું કામ	૪૦૦૦.૦૦
જહુઝ રેસ્ટોરન્ટ ચોકડી પાસે ફ્લાય ઓવર બ્રિજ બનાવવાનું કામ	૨૮૫૨.૦૦
લક્ષ્મીરનગરનાં નાલાને પહોળું કરવા માટે વધારાનઠામનો ખર્ચ	૨૦૦૦.૦૦
ડ્રેનેજ	
૫૧ એમ.એલ.ડી રૈયા સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટનું પોલ્યુશન કંટ્રોલ બોર્ડનાં નવા છેલ્લા ધારાધોરણ મુજબનું નવીનીકરણ અને અપગ્રેડેશન કામ	૨૫૦૦.૦૦
પોપટપરા પમ્પીંગ સ્ટેશનથી માધાપર STP સુધી ૧૧૦૦ mm GRP ને બદલે ૧૧૦૦ mm ડાયાની DI પાઇપલાઇન લેઈંગ કામ	૧૫૨૯.૦૦
પરસાણાનગર વોંકળો પાકો કરવાનું કામ	૧૨૦૦.૦૦

પ્રોવાઇડીંગ એન્ડ લેવીંગ ઇન્ટરસેપ્ટર સીવરેજ લાઇન એન.એચ - ૮ બી બ્રિજ ટુ પોપટપરા ઓન ઇસ્ટ બેન્ક ઓફ આજી રીવર ફોર આજી રીવર રી-ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ	૭૫૦.૦૦
પ્રોવાઇડીંગ એન્ડ લેવીંગ ઇન્ટરસેપ્ટર સીવરેજ લાઇન એન.એચ - ૮ બી બ્રિજ ટુ પોપટપરા ઓન વેસ્ટ બેન્ક ઓફ આજી રીવર ફોર આજી રીવર રી-ડેવલપમેન્ટ પ્રોજેક્ટ	૭૫૦.૦૦
વોર્ડ નં.-૧૨ વાવડી ગેઇટ થી મુહમ્મદી બાગવાળા વોટર-વેમાં બોક્સ ગટર કરવાનું કામ	૫૦૦.૦૦
નવાં વિકસીત વિસ્તારોમાં જનભાગીદારી યોજના હેઠળનેજની લાઇન નાંખવાનું કામ	૫૦૦.૦૦
વોટરવર્ક્સ	
૧૦૧૬ મીમી ડાયાને ઘટાડવા, બિછાવે, જોડાવા, પરીક્ષણ અને ચાલુ કરવા માટે સહાયક ન્યારી ડેમથી જેટકો ચોકડી ફિલ્ટર પ્લાન્ટ સુધી પાણી પુરવઠા વ્યવસ્થા માટે ૩ એલપી એમ.એસ.એક્સપ્રેસ ફીડર પાઇપ લાઇન નાખવાનું કામ. (૮.૦ કિ.મી. લંબાઇ)	૨૦૦૦.૦૦
નવા ૩૦.૦૦ લાખ લિટર આરસીસી શાફ્ટ ટાઇપ એલિવેટેડ સર્વિસ જળાશય (ઇએસઆર) ની ડિઝાઇનિંગ અને બાંધકામ, મોતા મોવા ગામ રાજકોટ ખાતેના તમામ સહયોગી સિવિલ કામ સાથે ૧૦૦ મીટર લિટર આરસીસી ગ્રાઉન્ડ સર્વિસ જળાશય (જીએસઆર) અને પમ્પ હાઉસ	૭૫૦.૦૦
ડીઝાઇનિંગ એન્ડ કન્સ્ટ્રક્શન ઓફ ન્યુ ૩૦ લાખ લિટર આર.સી.સી. શાફ્ટ ટાઇપ એલિવેટેડ સર્વિસ રેજર્વૈર (ઇ.એસ.આર) ૨૪ મીટર સ્ટેજીંગ હાઇટ એન્ડ ૧૦૦ લાખ લિટર આર.સી.સી. ગ્રાઉન્ડ સર્વિસ રેજર્વૈર (જી.એસ.આર) એન્ડ પમ્પ હાઉસ વિથ વિથ ઓલ અલાઇડ સિવિલ વર્ક એટ મુંજકા વિલેજ રાજકોટ	૭૫૦.૦૦
આજી થી દુધસાગર હેડ વર્ક્સ સુધી ની લાઇન ભાવનગર ચોકડી સુધી તથા આજી થી ગ્રીનલેડ લાઇન મા રાંદરડા વોક ળામા તથા માર્કેટ ચાર્ડ પાસે ૫૦૦ MS ૩ LP કોટીંગ લાઇન નાખવાનું કામ	૭૦૦.૦૦
રેલનગર વિસ્તારમાં બાકી રહેતા વિસ્તારમાં ડી.આઇ. પાઇપ લાઇન નાખવાનું કામ	૫૦૦.૦૦
રસ્તાના કામો	
એક્શન પ્લાન અન્વયે ત્રણેય ઝોનમાં રી-સર્ફેસિંગ તથા નવા રસ્તાઓના કામ	૩૦૦૦.૦૦
ટી.પી. સ્કીમ ૨૩,૨૪ અંતર્ગત મેટલીંગ થયેલા રસ્તાઓને ડામર કામ	૧૪૦૦.૦૦
વોર્ડ નં.-૧૨ પુનિતનગર ૮૦ ફુટ રોડને રી-ડેવલપ કરવાનું કામ	૬૦૦.૦૦
રેલનગર ઇ.એસ.આર પાસે નવો રસ્તો બનાવવાનું કામ	૫૦૦.૦૦
વોર્ડ નં.-૧ રાજ રાજેશ્વરી, સંતોષ પાર્ક, ઓસ્કારેસી., અમૃત પાર્ક, સમૃદ્ધિ પાર્કરામેશ્વર પાર્ક, શિવ પાર્ક, વિદ્યુતનગર, જે.કે.પાર્ક, ઇન્દ્રપ્રસ્થમનગરલક્ષ્મી સોસાયટી તથા જુદી-જુદી સોસા.નાં રસ્તા નાં સાઇડ સોલ્ડ,રમાં પેવીંગ બ્લોસક નાંખવખું	૫૦૦.૦૦
વિવિધ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરના કામો	
લાલપરી-રાંદરડા લેઈફ ડેવલપમેન્ટ કરવાનું કામ	૩૦૦૦.૦૦
નિર્મળા રોડ પર ફાયર સ્ટેલશન તથા સ્ટાન્ડાર્ટર બનાવવાનું કામ	૯૫૩.૦૦
જ્યુબેલી ગાર્ડનમા નવીનીકરણ કરવાનું કામ	૭૨૫.૦૦
ચંદ્રેશનગર ઇ.એસ.આર પાસે પ્લોટમાં મોર્ડન હોકર્સ ઝોન બનાવવાનું કામ	૭૦૦.૦૦

૧૦. અમૃત મિશન :-

ભારતસરકારશ્રી દ્વારા શહેરોની માળખાકીય સુવિધાઓમાં વધારો કરી લોકોની સુખાકારી અને સલામતી માટે Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation (AMRUT) યોજનાની જાહેરાત તા. ૨૫ જુન ૨૦૧૫નાં રોજ કરવામાં આવેલ. જેમા ભારતનાં કુલ ૫૦૦ શહેરોનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ. જે પૈકી ગુજરાત રાજ્યનાં કુલ ૩૧ શહેરો પૈકી રાજકોટ શહેરનો પણ સમાવેશ થયેલ છે.

અમૃત યોજના અંતર્ગત વર્ષ: ૨૦૧૫થી અત્યાર સુધીમાં કુલ ૨૮ પ્રોજેક્ટ પુર્ણ થયેલ છે . આ યોજના માર્ચ : ૨૦૨૧ સુધીમા પૂર્ણ થનાર છે. સત્વરે બાકી રહેલ કામો પૂર્ણ થાય તે મુજબ કામગીરી પ્રગતિમાં છે.

અમૃત યોજના અન્વયે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા વર્ષ: ૨૦૨૧-૨૦૨૨ માં કરવામાં આવનાર કામગીરી તથા ખર્ચની વિગતો સેક્ટરવાઇઝ નીચે મુજબ છે:

૧૦.૧. વોટર સપ્લાય :

- જીલ્લા ગાર્ડન ડીસ્ટ્રીબ્યુશન નેટવર્ક પ્રોજેક્ટ રૂ.૨૪.૫૩ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.
- વાવડી ડીસ્ટ્રીબ્યુશન નેટવર્ક પ્રોજેક્ટ રૂ.૨૪.૧૦ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.
- મવડી ટી.પી.નં. ૨૬ , ૨૭ અને ૨૮ વોર્ડ નં.૧૧ પ્રોજેક્ટ રૂ.૧૨.૬૭ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.
- નારાયણનગર હેડ વર્ક્સ વોર્ડ નં.૧૮ પ્રોજેક્ટ રૂ.૭.૮૭ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

૧૦.૨. સીવરેજ :-

- અપગ્રેડેશન ઓફ પોપટપરા MPS રાઇઝીંગમેન માધાપર STP પ્રોજેક્ટ રૂ.૧૩.૪૫ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.
- SPS વોર્ડ નં. ૧૮ હનુમાન ટેમ્પલ કોઠારીયા ગામ પ્રોજેક્ટ રૂ.૪.૬૨ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.
- સીવરેજ નેટવર્ક અને હાઉસ કનેક્શન સિસ્ટમ વોર્ડ નં.૧૨ અને વોર્ડ નં.૧૩ વાવડી ખાતેનો પ્રોજેક્ટ રૂ.૪.૫૮ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

૧૦.૩. પાક્સ એન્ડ ગાર્ડન :-

- લેન્ડસ્કેપીંગ અને ગાર્ડનીંગ પ્રોજેક્ટ આજીડેમ ડાઉનસ્ટ્રીમ પ્રોજેક્ટ રૂ.૨.૭૦ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

૧૦.૪. સ્ટોર્મ વોટર ડ્રેનેજ :

- સ્ટોર્મ વોટર ડ્રેઇન નેટવર્ક ટી.પી.નં. ૨૬.૨૭ મવડી વોર્ડ નં.૧૧ પ્રોજેક્ટ રૂ.૩.૯૪ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

૧૦.૫. અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટ :-

- ડેવલપમેન્ટ ઓફ નોન મોટરાઇઝ્ડ ટ્રાન્સપોર્ટ ઝોન કન્ટ્રક્શન ઓફ સાયકલ ટ્રેક અને ફૂટપાથ ABD એરીયા પ્રોજેક્ટ રૂ.૫.૮૧ કરોડનાં ખર્ચે પ્રગતિ હેઠળ છે.

૧૧.૧. શેલ્ટર ફોર અર્બન હોમલેસ: (SUH):

નામદાર સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા કોઈપણ વ્યક્તિ છત વગર રાત્રે સુવે નહિ તે માટે આવશ્યક પગલાઓ લઈ જરૂરી સુવિધા ઉપલબ્ધ બનાવવા સુચવેલ છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા પણ રેનબસેરા જેવી સુવિધા બનાવેલી છે જેમાં વધારો કરવામાં આવનાર છે. વેસ્ટ ઝોન વિસ્તારમાં સ્માર્ટ સીટી અંતર્ગત નવા ભળેલ વિસ્તારો માધાપર, મુંજકા, મનહરપુર-૧, ઘંટેશ્વર તથા મોટા મવા વિસ્તારોને ધ્યાને લઈ એક આધુનિક સુવિધા સભર નવું ડોર્મીટરી બનાવવાનું આયોજન છે.

૧૧.૨. મુખ્યમંત્રી મહિલા ઉત્કર્ષ યોજના (MMUY)

ગુજરાત સરકારશ્રી દ્વારા શહેરી વિસ્તારની બહેનોને આત્મનિર્ભર બનાવવા માટે “મુખ્યમંત્રી મહિલા ઉત્કર્ષ યોજના(MMUY)” અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે. આ યોજના હેઠળ ૧૦ બહેનોનું “જોઈન્ટ લાયાબિલીટી અર્નિંગ એન્ડ સેવિંગ ગ્રુપ (JLESG)”ની રચના કરી બહેનોને બેંક દ્વારા રૂ. ૧.૦૦ (એક લાખ પુરા)ની વગર વ્યાજની લોન સહાય આ પી મહિલા સશક્તિકરણ અંતર્ગત મહિલાઓ પગભર બને તે દિશામાં કામગીરી કરવામાં આવે છે.

૧૧.૩. PM SVA Nidhi યોજના (PM Street Vendors AtmaNirbhar Nidhi)

COVID-19 થી અસરગ્રસ્ત શહેરી ફેરિયાઓની આજીવિકા માટે તેમનો વ્યવસાય શરૂ કરી શકે તે હેતુથી શહેરી ફેરિયાઓને વર્કિંગ કેપિટલ લોન અપાવવા “ PM Street Vendors AtmaNirbhar Nidhi (PM SVANidhi)”, a scheme for Special Micro-Credit Facility, ૧૦૦% કેન્દ્ર પુરસ્કૃત યોજના લાગુ કરવામાં આવેલ છે. સદર યોજના દ્વારા રાજકોટ શહેરનાં, શહેર બહારથી અને ગ્રામ્ય વિસ્તાર માંથી શહેરમાં ફેરી કરવા આવનાર અને ૨૪ માર્ચ, ૨૦૨૦ પહેલા ફેરીની પ્રવૃત્તિ કરતા તમામ શહેરી ફેરિયાઓને આવરી લઈ આ યોજનામાં શહેરી ફેરિયાઓને બેંક દ્વારા રૂ.૧૦,૦૦૦/- સુધીની વર્કિંગ કેપિટલ લોન આપવામાં આવે છે. આ યોજનામાં ખાસ કરીને રાષ્ટ્રીયકૃત બેંકોનો વિશેષ સહયોગ રહ્યો છે.

આ અંગે અનુભવ કહી રહ્યો છે કે સુવિધા ઊભી કર્યા પછી પણ લાભાર્થીઓ સુવિધાઓનો લાભ લેતા નથી. આ માટે Citizen Activity Groups વગેરે અમલમાં આવે અને આ યોજનાનો લાભ લે તેવી અપીલ છે.

આરોગ્ય વિભાગ દ્વારા શહેરના માત્ર ગરીબ વર્ગના લોકો માટે જ નહિ પરંતુ અન્ય તમામ વર્ગના નાગરિકોના સ્વાસ્થ્યની જાળવણી માટે જુદા જુદા પગલાઓ લેવાઈ રહ્યા છે. જેના લીધે વધુ ને વધુ નાગરિકો આરોગ્ય સેવાઓનો લાભ લઈ રહ્યા છે.

આ કાર્યને વધુ એક કદમ આગળ લઈ જઈ આરોગ્ય સેવાઓના માળખાને વધુ સુદ્રઢ બનાવી શહેરને શક્ય હોય ત્યાં સુધી રોગચાળાથી દૂર રાખવાના પ્રયાસો હાથ ધરવામાં આવશે.

➤ આગામી વર્ષનું આયોજન :

- આગામી વર્ષમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા માધાપર ચોકડી વિસ્તારમાં અતિ આધુનિક સેન્ટ્રલ મેડિકલ તથા વેક્સીન સ્ટોર એક જ જગ્યાએથી સંચાલિત થાય તે રીતે બનાવવાનું આયોજન કરેલ છે.
- રાજકોટ શહેરના નાગરિકોને વધુ સારી તથા સુદ્રઢ આરોગ્ય સેવા મળી રહે તે માટે હાલ કાર્યરત ૩ (ત્રણ) અર્બન હેલ્થ સેન્ટર (હુડકો, ભગવતીપરા, વિજય પ્લોટ) અર્બન હેલ્થ સેન્ટરનું અપગ્રેડેશન કરવામાં આવશે.
- રાજકોટ શહેરમાં નવા ભળેલા વિસ્તારોમાં નાગરિકોને વધુ સારી તથા સુદ્રઢ આરોગ્ય સેવા મળી રહે તે માટે ૨ (બે) અર્બન હેલ્થ સેન્ટર કાર્યરત કરવા સરકારશ્રીની મંજૂરી લઈ, મંજૂરી મળ્યે બે નવા અર્બન હેલ્થ સેન્ટર કાર્યરત કરવાનું આયોજન છે.
- મહાનગરપાલિકા વિસ્તારોમાં આવેલા જે તે અર્બન હેલ્થ સેન્ટરના કાર્યક્ષેત્રમાં આવેલ દૂરના વિસ્તારમાં વધુ સારી આરોગ્ય સેવાઓ મળી રહે તે માટે ૩ (ત્રણ) અર્બન સબ સેન્ટર શરૂ કરવામાં આવશે.
- રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરના નાગરિકોને લગ્ન નોંધણી રજીસ્ટ્રેશનની પ્રક્રિયામાં પડતી મુશ્કેલીઓને નિવારવા લગ્ન નોંધણી રજીસ્ટ્રેશનની પ્રક્રિયા સંપૂર્ણ ઓનલાઈન કરવામાં આવશે.
- જન્મ - મરણ નોંધણી કામગીરીને વધુ સુદ્રઢ બનાવવા આ કામગીરીનું ઓનલાઈન કચેરીઓમાં વિકેન્દ્રીકરણ કરવામાં આવશે.
- રાજકોટ શહેરમાં નવા ભળેલા વિસ્તારમાં આવેલ સ્મશાન ગૃહો નું સંચાલન સોંપણી તથા તેનું આધુનિકરણ કરવાનું આયોજન છે.
- COVID-19 પછી રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની આરોગ્ય સેવાઓમાં ઘણા ફેરફારો આવેલ છે. ભવિષ્યમાં પણ નવા પડકારોને પહોંચી વળવા રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની તૈયારી છે.

રાજકોટ શહેરમાં વસતા નગરજનોને તથા રાજકોટ શહેરમાં મળતી હોસ્પિટલ સારવાર માટેનો લાભ લેવા આવનાર દર્દીઓને રાજકોટ મહાનગરપાલિકા ફાયર એન્ડ ઇમરજન્સી સર્વિસીઝ શાખા દ્વારા દિવસના ૨૪ કલાક અને વર્ષના ૩૬૫ દિવસ એમ્બ્યુલન્સ તથા શબવાહિનીની સેવા શક્ય બને ત્યા સુધી પુરી પાડવામાં આવે છે. ફા.ઇ.સ.શાખા દ્વારા રાજકોટ શહેરમાં આગ અકસ્માતનો ભોગ બનેલા માનવીઓ તથા પશુ-પક્ષીઓને પણ રેસ્ક્યુ ફાયર એન્ડ ઇમરજન્સી સર્વિસીઝ શાખાના જવાનો દ્વારા કરવામાં આવે છે.

રાજકોટ શહેર ની હદ બહાર કુદરતી આફત સમયે ત્યા માનવ સર્જીત આપ ત્તીઓ સમયે દિવસ-રાતની પરવા કર્યા વગર ફાયરના જવાનો ફર જ બજાવે છે તથા રા.મ.ન.પા.ની હદ બહારની સૌરાષ્ટ્રમાં તેમજ કચ્છમાં GADC માં આગ લાગે તથા અકસ્માત સમયે ફાયર એન્ડ ઇમરજન્સી સર્વિસીઝ શાખા દ્વારા યોગ્ય ચાર્જ વસુલ કરી ફરજ નિષ્ઠા પૂર્વક બજાવવામાં આવે છે.

➤ આગામી વર્ષનું આયોજન -

રિજિયોનલ ટ્રેઇનિંગ સેન્ટરમાં ફાયર સેફ્ટી ઓફીસરોને તાલીમ :

- મોરબી રોડ ખાતે આવેલ, રાજકોટ મહાનગરપાલિકાનાં ઇમરજન્સી રિસ્પોન્સ સેન્ટર રીજિયોનલ ટ્રેઇનિંગ સેન્ટર ખાતે સૌરાષ્ટ્રના તમામ ફાયર સેફ્ટી ઓફીસરને જનરલ કોર્સ અંગેની ફાયર સેફ્ટી ઓફીસરને તાલીમ આપવામાં આવશે. રીજિયોનલ ટ્રેઇનિંગ સેન્ટરનો મુખ્ય હેતુ ફાયર સેફ્ટી ઓફીસરને યોગ્ય તાલીમ મળી રહે તે માટે તથા ભવિષ્યમાં લોકલ ગવર્મેન્ટ બોડી સાથે સંકલન કરી ફાયર નો- ઓબ્જેક્શન સર્ટીફિકેટ ઇસ્યુ કરવામાં સરળતા રહે તે છે.

ફાયર સર્વિસનું આધુનિકરણ : નવા વાહનો અને સાધનો :

- ફાયર & ઇમરજન્સી સર્વિસીસ વિભાગ દ્વારા હાલમાં ૦૮ જેટલા ફાયર સ્ટેશનો કાર્યરત છે તેમજ આગામી સમયમાં નવા ફાયર સ્ટેશનો કાર્યરત થનાર છે. ફાયર & ઇમરજન્સી વિભાગ દ્વારા રાજકોટ શહેર તેમજ આજુબાજુના વિસ્તારોમાં આગ લાગવાના બનાવો તેમજ અન્ય કુદરતી આફતોના સમયે રેસ્ક્યુ કામગીરી કરવામાં આવે છે.
- આગામી વર્ષમાં ૦૫ નવી શબવાહીની રૂ ૯૫.૦૦ લાખનાં ખર્ચે ખરીદ કરાશે.

- ફાયર & ઈમરજન્સી વિભાગના અલગ અલગ ફાયર સ્ટેશનોની જરૂરિયાત મુજબ ૪૦ નંગ B.A. (Breathing Apparatus) Set ની ખરીદી રૂ. ૪૦.૦ લાખનાં ખર્ચે ખરીદીની પ્રક્રિયા આ વર્ષે (૨૦૨૧-૨૨) કરવામાં આવી છે.
- ફાયર & ઈમરજન્સી સર્વિસીસ તથા વોટરવર્ક્સ વિભાગના ઉપયોગ માટે શહેરમાં વધી રહેલા હાઈરાઈઝ બિલ્ડીંગ મલ્ટીપ્લેક્સમાં આગના સમયે ઝડપી બચાવ કાર્ય તથા આગને બુજવવા માટે ચાલુ વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં ફાયર બ્રિગેડ વિભાગ માટે ૮૦ મીટર ઉચાઈના હાઇડ્રોલિક પ્લેટફોર્મ, જેની કિંમત રૂ. ૨૦.૦ કરોડ જેવી છે. આવતા વર્ષના(૨૦૨૧-૨૨) જુલાઈ માસ સુધીમાં આ ૮૦ મીટર ઉચાઈના હાઇડ્રોલિક પ્લેટફોર્મ ફાયરબ્રિગેડ વિભાગમાં ઉપયોગ માટે ઉપલબ્ધ હશે.
- રાજકોટ શહેરના વિસ્તારોમા વધારો થતા આગામી વર્ષ - ૨૦૨૧-૨૨માં નવા ફાયર સ્ટેશનો, તેના માટેના સ્ટાફ, વાહનો, તેમજ હાલના સાત ફાયર સ્ટેશનની જરૂરિયાત માટે ૦૨ મીની રેસ્ક્યુ, ૦૫ ડેડ બોડી વાન, ૦૪ નંગ ફાયર વોટર ટેન્કર “ગજરાજ” (૨૦,૦૦૦ લીટર કેપેસિટી), ૦૪ નંગ એબ્યુલન્સ, ૪૦ નંગ BA સેટ, ૮૦ મીટર ઉચાઈના હાઇડ્રોલિક પ્લેટ ફોર્મ, તેમજ ફાયર સ્ટેશન માટે અન્ય જરૂરી નવા ફેરફારોને આધીન જરૂરિયાત પુરી કરવાની માંગણી મુકવામાં આવેલ છે. આ વાહનો અને સાધનોની ખરીદી અંદાજિત રૂ. ૭૦૦ લાખ ના ખર્ચે આવતા વર્ષે (૨૦૨૧-૨૨) કરવામાં આવનાર છે.
- રાજકોટ શહેરના ભૌગોલિક વ્યાપ અને વસતિમાં થયેલ વધારાને ધ્યાને લઈ લોકોના જાનમાલની સુરક્ષા માટે નવા બે ફાયર સ્ટેશન, ઉપરાંત આજી જી.આઈ.ડી.સી. સાથે મળીને પણ વધુ એક ફાયર સ્ટેશનનું આગામી સમયમાં જગ્યાની ઉપલબ્ધિ અને નાણાંકીય આયોજનને ધ્યાનમાં રાખીને નિર્માણ કરવા પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવશે.

૧૪. જાહેર બગીચા તથા બાલ ક્રિડાંગણ :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના દ્વારા શહેરનું પર્યાવરણ સુધરે તેમજ શહેર હ રિયાળુ બને તે હેતુસર જગ્યાઓને તેમજ શહેરના વિકાસના સમાંતરે નાના-મોટા બગીચાઓ, બાલક્રિડાંગણ તેમજ ફિઝીકલ ફીટનેશના સાધનો મુકી શહેરીજનોને સવિશેષ સુવિધાઓ આપવાની કામગીરીઓ કરવામા આવે છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા નાણા કીય વર્ષ ૨૦૨૦-૨૦૨૧ માં લોક સુખાકારી સુવિધાઓ માટે નીચે મુજબની કામગીરી કરવામા આવેલ છે:

ક્રમ	બગીચા શાખા મારફત કરાયેલ કામગીરીની વિગત (સ્થળ સંખ્યા)			
	ઝોન	નવા બગીચા	રમત ગમતના સાધનો	ફિઝીકલ ફીટનેશના સાધનો
૧	સેન્ટ્રલ	૦૧	૧૩	૧૩
૨	ઇસ્ટ	૦૫	૦૨	૦૭
૩	વેસ્ટ	૦૨	૦૩	૧૭

આ ઉપરાંત શહેરી વિસ્તારમાં હ રિયાળી છવાય અને વાહનોથી થતા પ્રદૂષણને અટકાવાના ભાગરૂપે મુખ્ય રસ્તાઓના મધ્ય ભાગે જે-તે વિસ્તારને અનુરૂપ બ્યુટીફિકેશનની કામગીરી (અંદાજે ૧૫ કી.મી.) હાથ ધરવામા આવેલ છે.

૧૪.૧. ફ્લાવર શો:

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરી નગરજનો પર્યાવરણ પ્રત્યે વધુ સજાગ બને તેમજ શહેરની આગવી ઓળખ ઊભી થાય , સાથે-સાથે નગરજનો પ્રકૃતિની વધુ નજીક આવે તેવા ઉદ્દેશથી બહુ આચારી વિવિધ થીમ-બેઈઝ આધારિત “ફ્લાવર શો- ૨૦૨૦” નું સફળતાપૂર્વક આયોજન કરવામાં આવેલ. પ્રથમ વખત રૂ.૨૦/-ની પ્રવેશ ફી રાખી હોવા છતાં આશરે પોણા બે લાખ લોકોએ ફ્લાવર શો નો લાભ લીધેલ છે. ભવિષ્યમાં કાયમી ફ્લાવર શો થઈ શકે તે મુજબનું આયોજન કરવામાં આવશે.

૧૪.૨. ક્લિનએર-રાજકોટ : (પ્લાન્ટ વોશ) :

હાલના સમયમાં શહેરોના વધતા જતા ઔ ધોગિકરણ તેમજ દિવસે ને દિવસે વધતા જતા વાહનો સતત ભારણના કારણે તેમજ એક યા બીજી રીતના શહેરી વિસ્તાર વિગેરેમાં ખૂબ જ પ્રમાણમાં ડસ્ટ, વાયુ અને અવાજ તેમજ અન્ય પ્રકારના પ્ર દૂષણ વધતા જાય છે. આવા પ્રકારના પ્રદૂષણને અટકાવવા વિશેષથી વૃક્ષો તેમજ હરિયાળીઓ મહત્વનો રોલ હોય છે.આવા પ્રદૂષણના કારણે શહેરી વિસ્તારમાં વાવેતર કરાયેલ વૃક્ષો, પ્લાન્ટ્સ વિગેરેના પર્ણોના ભાગે (રંધ્રો) પર્ણ છીદ્ર ઉપર વિવિધ પ્રકારના હાનિકારક પાર્ટીકલ્સ એક સ્તરના રૂપમાં જમા થઈ જાય છે. જે ખરેખર વૃક્ષ/પ્લાન્ટ્સના વિકાસને તેમજ પૂષ્પોદભવને અને વિકાસને વિપરિત

અસર કરે છે તેમજ શહેરનું એર-પોલ્યુશન વધારે છે. આથી શહેરી વિસ્તારના મોટા વૃક્ષો વિગેરેને ઋતુઆનુંસંગિક રીતે મિસ્ટ સિસ્ટમથી સાવરીંગ કરવાનું આયોજન છે. શહેરના ભારે ટ્રાફિક વાળા વિસ્તારોમાં તેમજ ખુલ્લા વિસ્તારો, બગીચાઓ, શાળાઓ તેમજ રહેણાંકી સોસાયટીઝ વિગેરેમાં હરિયાળીનો વ્યાપ વધારવા કાર્યવાહી કરવામાંના અનુરોધ મુજબથી કામગીરી કરવાની જરૂરિયાત છે અને શહેરી વિસ્તારમાં આહ લાદકતા રહે , શહેરેનું પર્યાવરણ ખુશનુમાસભર રહે તેવા હેતુથી શહેના જુદા -જુદા વિસ્તારમાં આવેલ હરિયાળીના ભાગોને યાત્રિકીકરણથી બિન-પીવાલાયક પાણીના ઉપયોગથી નિયમિત વોશ કરી હરિયાળીનો વ્યાપ વધે અને સાથો સાથ શહેરની અંદર “ક્લિનએર” મળી રહે અને હવા અને વાયુના પ્ર દૂષણ ઘટાડવાના પ્રયાસ કરવામાં આવશે.

ભારત સરકારશ્રી દ્વારા યોજવામાં આવેલ “સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ-૨૦૨૦” જાહેર કરેલ પરિણામોમાં રાજકોટ શહેરને સમગ્ર દેશમાં છઠ્ઠું સ્થાન મળેલ છે. આગામી વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨માં રાજકોટ શહેર સ્વચ્છતાની બાબતમાં અગ્રિમ હરોળમાં એક થી ત્રણના શહેરોમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કરે તેવા પ્રયાસો કરવામાં આવશે.

૧૪.૩. ગ્રીન સ્પેસીસ:

શહેરના જુદા -જુદા વિસ્તારો ના ભારે ટ્રાફિકવાળા વિસ્તારો તેમજ મહાનગરપાલિકાની માલિકીના વારિગૃહો, ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ્સ, અન્ય નાની મોટી જગ્યાઓ કે જ્યાં વૃક્ષો વાવેતર શક્ય નથી તેવા ભાગોને જગ્યાઓને અનુરૂપ વિકાસ કરી શકાય તેવા પ્લાન્ટેશન કરી હરિયાળી આચ્છાદિત કરી શહેરમાં ગ્રીન સ્પેસીસ ઊભા કરી શકાશે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા આગામી ૨૦૨૧-૨૨ વર્ષમાં આ પ્રમાણે કામગીરી હાથ ધરવાના આયોજન છે:

૧૪.૪. નવા બગીચા-બાલકિડાંગણ, સિનિયર સીટીઝન પાર્ક:

શહેરના વિકસિત વિસ્તારોમાં નાના મોટા ગાર્ડન વગેરેના હેતુના પ્લોટ્સ તેમજ આજીડેમ વિસ્તારમાંના ખુલ્લા ટેકરાળા ભાગોમાં અ ઘતન લેંડ સ્કેપીંગ સાથે રિક્રિએશનલ સુવિધાઓ તેમજ વિકાસ પામતા મોરબી રોડ, મવડી વિસ્તાર, રૈયા વિસ્તાર તેમજ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાનો ક્ષેત્રીય વ્યાપ વધારતા વાવડી તેમજ કોઠારીયા વિસ્તારોમાં બગીચાઓ તેમજ અન્ય ૨.૬૦ લાખ ચો.મી. ના અંદાજ ૨૧ સ્થળોમાં લોક સુવિધા કરવા માટે આધુનિક સાધનો તેમજ મશીનરી વગેરે તેમજ ફીઝીકલ ફીટનેશના સાધનો અને બાળકો માટે રમત ગમતના સાધનો મુકવાની વિવિધ કામગીરીઓ હાથ ધરવાનું આયોજન છે.

ક્રમ	ઝોન	બાગીચા સંખ્યા	ચો.મી.	રકમ રૂ લાખમાં
૧	સેન્ટ્રલ	૦૩	૧૮૧૦૦	૧૪૨.૦૦
૨	ઇસ્ટ	૦૧	૮૦૦૦૦	૫૦૦.૦૦
૩	વેસ્ટ	૦૩	૧૦૯૯૬	૭૭.૨૭

ઉપરોક્ત વિગતોની કમગીરી નવા ભળનારા વિસ્તારમાં મહત્તમ માનવ વસાહતી વસાહતો ધ્યાને લઈ જગ્યાઓને અનુરૂપ નવા બગીચાઓ, બાલક્રિડાંગણ, સિનિયર સિટીઝન પાર્કસ વગેરે બનાવવામાં આવશે. આ ઉપરાંત શહેરની “આગવી ઓળખ” ઊભી થાય તેમજ પર્યાવરણ સુધરે આમ પ્રજાજનો વગેરેને સુવિધાસભર પ્રાકૃતિક ભાગો નિરાંતનાં પળોમાં આનંદ પ્રમોદ માટે મળી રહે તે હેતુને ધ્યાને લઈ સરકારશ્રીનાં અનુદાનની રકમમાંથી શહેરનાં ન્યારી ડેમનાં વિસ્તૃતીકરણનાં નજીકનાં ખુલ્લા ટેકરાળ ભાગોમાં અદ્યતન લેન્ડ સ્કેપીંગ સાથે રીક્રિએશનલ સુવિધાઓ ઊભી કરવાનું આયોજન છે. આ ઉપરાંત હયાત બગીચાઓ તથા નબળા વિસ્તારમાંથી આવતાં બાળકો શિક્ષણમાં અભિરૂચી કેળવે અને તેઓને પણ કિલકિલાટનો લાભ મળે તે હેતુથી બનાવવાયેલા “નંદધર” માં બાલક્રિડાંગણનાં સાધનો તેમજ વયસ્ક અને ફરવા આવતાં લોકો માટે સારી બેઠક વ્યવસ્થા ઊભી કરવા તેમજ શહેરનાં જુદા-જુદા વિસ્તારોનાં બગીચાઓમાં ચાર ફૂડકોર્ટ વિકસિત કરવાનાં આયોજન છે.

૧૪.૫. અર્બન ફોરેસ્ટ અને સાંસ્કૃતિક વન:

શહેર સૌમ્ય અને પર્યાવરણમય બને અને શહેરમાં વૈવિધતા સાથેનું પ્રાકૃતિક વન ઉભા કરવા માટે રાજ્ય સરકારશ્રીની ગ્રાંટમાંથી ૧૮.૦૦ કરોડની રકમથી બહુહેતુક સુવિધા સાથેનું “અર્બન ફોરેસ્ટ અને સાંસ્કૃતિક વન” તેમજ “લેન્ડસ્કેપીંગ એન્ડ ગાર્ડનિંગ” આજી ડેમ કિશાન ગૌ-શાળા સામેનાં ભાગે વિકસિત કરવામાં આવી રહ્યું છે. આ અર્બન ફોરેસ્ટ હાલની સ્થિતિએ ગુજરાતનું સૌથી મોટું શહેરી વન આકાર લેવા જઈ રહ્યું છે. આ જગ્યા વિકસિત થવાથી શહેરને તેમજ બહારથી ફરવા આવતાં નાગરિકોને એક સુંદર હરવા-ફરવા માટેનું સ્થળ આપી શકશે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા હાઈ-વે ૪-બ ને લાગુ આજી નદીનાં પશ્ચિમ કાંઠે કિશાન ગૌ-શાળા સામે આવેલ “ગ્રીન બેલ્ટ” હેતુની અંદાજે ૪૭ એકર પૈકીની ખુલ્લી જમીનમાં કુદરતી ભાગોને વિચલિત કર્યા વિના સ્થાનિકોને ભૌગોલિક સ્થિતિ તેમજ પિયત વગેરેની અનુ કૂળતા ધરાવતા જુદી-જુદી જાતનાં સ્થાનિકે વિકાસ પામતા અને ઓછા નિભાવ ખર્ચવાળા બહુવર્ષીય પ્લાન્ટ્સ તેમજ એક “આયુર્વેદિક ઉદ્યાન” બનાવવામાં આવી રહ્યું છે. “સ્થળ અને જળના સંગમ” અને હરવા-ફરવાના સ્થળ અને રાજકોટની જીવાદોરી સમાન આજી ડેમ વિસ્તાર પ્રકૃતિક ખોળામાં આવતા “ચાચાવર” પક્ષીઓને રેસ્ટીંગ- બ્રિ ડીંગ સ્થળ અને ફૂડ મળી રહે તે પ્રકારના વૃક્ષોનું વાવેતર કરવામાં આવશે અને તેમાં ઉમેરો થાય અને રાજકોટની ગણના અભ્યાસ ક્ષેત્રે વિશેષથી થાય તેવા પ્રયાસ કરવામાં આવશે.

આ વિસ્તારની ટોપોગ્રાફી ધ્યાને રાખી આ જગ્યામાં આંતરિક રસ્તાઓ વગેરે બનાવી નજીકના ભવિષ્યમાં આંતરિક ભાગોમાં હરવા-ફરવા માટેનું માધ્યમ બની રહેશે તેમજ આ સ્થળે જગ્યાઓને અનુરૂપ નાના મોટા સ્થળોને “જળ સંચય” ની કામગીરીઓમાં અમલવારી કરાયેલ છે તેમજ આ વિસ્તારમાં હરવા-ફરવા આવનારા સહેલાણી માટે બેઠક વ્યવસ્થાના રૂપમાં “ગજબો” તેમજ વિહંગાવલોકન માટે “વોચ ટાવર” બનવા જઈ રહ્યા છે.

દિવસે ને દિવસે વધતાં જતાં પાણીના વપરાશ તેમજ તેને પહોંચી વળવાના પ્રયાસના ભાગરૂપે આ જગ્યામાં વાવેતર થનાર વૃક્ષોના વિકાસ અને જાણવણી માટે સ્થાનિકેથી વહી જતાં બિન પીવાલાયક પાણીનો ઉપયોગ થકી ઉછેર કરવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત શહેરની આગવી ઓળખ ઊભી થાય અને રાજકોટની પ્રાકૃતિક શહેરમાં ગણના થાય. શહેરનું પર્યાવરણ સુધરે અને શહેરમાં મહત્તમ હરિયાળીનો વ્યાપ વધે તેમજ શહેર પ્રાકૃતિક બને તેવા આશયથી શહેરના ભાગે અન્ય મહાનગરોની પહેલા પહેલકારી અને જ્યાં “જળ અને સ્થળનો સંગમ ” થાય છે અને આ જગ્યા તદ્દન પથરાળ અને શુષ્ક છે. “નવપલ્લિત” કરી “વૃક્ષ રક્ષિત! તૂ સંસ્કૃતી! ” ને ખરા અર્થમાં સાર્થક કરવાના પ્રયાસના ભાગરૂપે આ “અર્બન ફોરેસ્ટ & સાંસ્કૃતિક વન” વિકસિત કરવામાં આવી રહ્યું છે

૧૪.૬. થીમ પાર્ક:

શહેરના જુદા-જુદા વિસ્તારોમાં જગ્યાની ઉપલબ્ધિ મુજબ થીમ પાર્ક બનાવવાનું આયોજન છે.

૧૪.૭. વૃક્ષારોપણ:

શહેરમાં સવિશેષ પ્રમાણમાં હરિયાળી થાય તેમજ શહેરનું પર્યાવરણ સુધરે તેમજ ભવિષ્યમાં સિનિયર સીટીઝન પાર્ક જેવી સુવિધાઓ ઊભી થાય તે રીતે ટી.પી. પ્લોટમાં વૃક્ષારોપણ કરવામાં આવશે. આ ઉપરાંત શહેરમા રોડ સાઈડ પ્લાન્ટેશન (૭૦૦ વૃક્ષો) સામાજિક વનીકરણ નદી કાંઠાઓના વિસ્તારમાં ઘનિષ્ઠ વનીકરણની કામગીરી મળી જે-તે જગ્યાઓની સ્થળ સ્થિતિ ધ્યાને રાખી અંદાજે ૬૦,૦૦૦ વૃક્ષોનું વાવેતર કરવાનું આયોજન છે. શહેરના વિકાસની સાથો સાથ રાજમાર્ગોની અંદાજે ૧૫ કિ.મી. માં બ્યુટીફિકેશનની કામગીરી કરવાનું આયોજન છે. સાથોસાથ નવા વૃક્ષારોપણની કામગીરીઓ હાથ ધરવામાં આવશે.

૧૪.૮. વૃક્ષોના સર્વે: “જીઓટેગીંગ”:

રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના હદ વિસ્તાર દિવસે ને દિવસે વધતા જાય છે. શહેરના વિકાસના સાથો સાથ શહેરનું પર્યાવરણ જળવાઈ રહે તેમજ શહેર ખરા અર્થમાં પ્રાકૃતિક બને અને શહેરના કયા વિસ્તારમાં કઈ કઈ પ્રજાતિના વૃક્ષોની હૈયાતી છે? તેમજ કયા કયા વિસ્તારમા કેટલા પ્રમાણમાં વૃક્ષો છે? અને કયા વિસ્તારમાં કેટલી વિશેષથી વૃક્ષારોપણની જરૂરીયાત છે? અને શહેરી વિસ્તાર વિગેરેમાં કયા કયા પ્રકરના વૃક્ષોનું અસ્તિત્વ સ-વિશેષથી છે? સાથો સાથ “ફ્લોરા” સાથે સંબંધિત “ફોના”ના અસ્તિત્વ માટે કેવા પ્રકારના વૃક્ષો વાવેતરની જરૂરીયાત રહે? તેવી વિવિધ બાબતોની જાણકારી મળી રહે અને ભવિષ્યમાં વૃક્ષારોપણ માટે આયોજન અને અમલવારી કરી શકાય તે હેતુથી આ પ્રકલ્પ હાથ ધરવાનું આયોજન છે.

સ્વિસ એજન્સી ફોર ડેવલોપમેન્ટ એન્ડ કોઓપરેશન (SDC) ફંડેડ - કેપેસિટીસ (capacities) ફેઝ-૧ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત; ICLE -South Asia સંસ્થા દ્વારા રાજકોટ શહેર માટે “કલાઈમેટ રેસિલિયન્ટ સિટી એક્શન પ્લાન” બનાવેલ છે. જેમાં રાજકોટ શહેરમાં વર્ષ ૨૦૧૧ થી ૨૦૧૫ દરમિયાન થયેલ કુલ એનર્જી વપરાશ, ગ્રીન હાઉસ ગેસ ઉત્સર્જન, વલ્નરેબિલીટી તથા રિસ્ક એસેસમેન્ટ વગેરેનો સમાવેશ કરવામાં આવેલ છે. કેપેસિટીસ (capacities) ફેઝ -૧ પ્રોજેક્ટ પૂર્ણ થયા બાદ કેપેસિટીસ (capacities) ફેઝ -૨ પ્રોજેક્ટ માટે પણ રાજકોટ શહેરની પસંદગી થયેલ છે. જેનો MoU ગુજરાત શહેરી વિકાસ વિભાગ, કલાઈમેટ ચેંજ વિભાગ, રાજકોટ મહાનગરપાલિકા અને ICLE -South Asia વચ્ચે સાઈન કરેલ છે. પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત રાજકોટ શહેરની ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઈન્વેન્ટરી બનાવવામાં આવેલ છે. જે મુજબ રાજકોટ શહેરનું વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦નું કુલ “ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન” ૨.૬૧ મિલિયન ટન CO2e જેટલું છે. રાજકોટ શહેરનું વર્ષ ૨૦૧૮-૨૦નું વ્યક્તિ દીઠ વાર્ષિક સરેરાશ ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ૧.૪૫ ટન CO2e જેટલું છે. જે ભારતનાં વર્ષ ૨૦૧૮ માં ગણાયેલા વ્યક્તિ દીઠ વાર્ષિક સરેરાશ ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન (૧.૬ ટન CO2e) કરતા ઓછું છે અને ઓછું રહે તે માટે આપણે પ્રયત્નો કરવા જોઈએ.

શહેરનું ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઘટાડવાનાં પ્રયત્નો અંતર્ગત વિવિધ પ્રોજેક્ટ જેવા કે, સોલાર પાવર પ્લાન્ટનું અમલીકરણ, ગ્રીન એરિયા ઈમ્પ્રુવમેન્ટ, જાહેર પરિવહન માટેની બસોનું ઈલેક્ટ્રીફિકેશન તેમજ લાસ્ટમાઈલ કનેક્ટિવિટી માટેની યોજનાઓનું અમલીકરણ કરવાનું આયોજન કરેલ છે. શહેરીજનોમાં જાગૃકતા કેળવવા અને ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઘટાડવામાં તેમને ભાગીદાર બનાવવા માટે સાઈકલ-ટુ-વર્ક ઝુંબેશ ચલાવવામાં આવેલ છે. જે અંતર્ગત શહેરીજનોને દર શુક્રવારે પોતાના કામ કરવાના સ્થળે જવા માટે સાયકલનો ઉપયોગ કરે તેમ સુચન કરેલ, જેમાં મોટી સંખ્યામાં મહાનગરપાલિકાનાં તમામ ઓફિસોના સ્ટાફ તેમજ વિવિધ પ્રાઇવેટ સંસ્થાઓનો સ્ટાફ જોડાયો છે અને ઓક્ટોબર માસથી સતત પોતાનું યોગદાન નોંધાવી રહ્યો છે.

પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત બનાવેલ ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઈન્વેન્ટરીની મદદથી કોમ્યુનિટી તથા મ્યુનીસીપલ સેક્ટર માંથી વિવિધ ક્રિટિકલ સેક્ટર જેમાં ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન વધુ થતું હોય તેવા સેક્ટરને પ્રાધન્ય આપીને તેવા સેક્ટરમાં થતા ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઓછું કરવા માટે રાજકોટ શહેરમાં વિવિધ પાઈલોટ પ્રોજેક્ટ તથા બેકેબલ પ્રોજેક્ટનું અમલીકરણ આવનાર વર્ષ દરમિયાન કરવામાં આવશે.

શહેરના વિવિધ એમ્બિશિયસ તથા ઈનોવેટીવ કલાઈમેટ એક્શનને લગતા ડેટાને CDP તથા ICLEI દ્વારા હેસ્ટ કરેલ Global covenant of Mayor ની યુનિફાઇડ રીપોર્ટ ટીંગ સિસ્ટમમાં પણ રિપોર્ટ કરેલ છે. જેની ઈન્ટરનેશનલ કમિટી અને સેક્ટર નિષ્ણાતો દ્વારા સમીક્ષા કરવામાં આવેલ અને રાજકોટ શહેરને “ One Planet City Challenge (OPCC) ” અંતર્ગત ગ્લોબલ ક્ષાએ

ફરી એક વખત નેશનલ કેપિટલ ઓફ ઇન્ડિયા 2019-20 નો ખિતાબ પ્રાપ્ત થયેલ છે. One Planet City Challenge (OPCC) એક ઓપન પ્રતિસ્પર્ધા છે. જેમાં અત્યાર સુધીમાં કુલ 400 થી વધુ શહેરોએ વોલેન્ટરીલી કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટાડતા અને આબોહવાની સ્થિતિસ્થાપકતામાં વધારો કરવા માટેના ધ્યેય સાથે ભાગ લીધેલ છે. આ પ્રતિસ્પર્ધામાં વર્ષ 2019-20 દરમિયાન કુલ 53 દેશના 255 શહેરોએ તથા ભારત માંથી 8 શહેર (રાજકોટ, નાગપુર, કોચી, પણજી, પુણે, ગુવાહાટી, ગંગટોક અને ઈન્દોર) એ ભાગ લીધો હતો. આ અગાઉ પણ રાજકોટ શહેર વર્ષ 2016 અને 2018 માં નેશનલ કેપિટલ ઓફ ઇન્ડિયાનો ખિતાબ મેળવી ચુકેલ છે.

કલાઈમેટ રેસિલીયન્ટ સિટી એક્શન પ્લાનમાં રાજ્ય સરકાર અને કેન્દ્ર સરકારની વિવિધ યોજનાઓને ધ્યાનમાં રાખીને તેમજ વિવિધ સ્ટેકહોલ્ડર્સ સાથે કન્સલ્ટ કરીને વિવિધ મિટીગેશન તથા એડેપ્ટેશન ઇન્ટરવેશનનો સમાવેશ કરેલ છે. જે મુજબ રાજકોટ શહેરમાં કુલ 263,823 ટન CO2e જેટલું ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમિશન ઓછું કરવાનો પોટેન્શિયલ (ક્ષમતા) છે. ICLEI – South Asia સંસ્થા દ્વારા કેપેસિટીસ (CapaCITIES) પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત હાથ ધરવામાં આવેલ અભ્યાસના આધારે આગામી સમયમાં જરૂરી આયોજનો કરીને આ અંગે વિશેષ સઘન કામગીરી કરવાનું આયોજન હાથ ધરેલ છે.

૧૫.૧ ગ્રીન એનર્જી :

સોલાર પાવર પ્રોજેક્ટ :-

રીન્યુએબલ એનર્જીના મહત્તમ ઉપયોગ કરવાના ભાગરૂપે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના વેસ્ટ ઝોન/ઈસ્ટ ઝોન/સેન્ટ્રલ ઝોનનાં મુખ્ય ઓફિસ બિલ્ડિંગો, પેડક રોડ સ્વીમીંગ પૂલ, રેસકોર્ષ સ્વીમીંગ પૂલ, કાલાવડ રોડ સ્વીમીંગ પૂલ, નાના મવા રોડ મલ્ટી એક્ટીવીટી સેન્ટર તેમજ સરોજીની નાઇડુ સ્કૂલ બિલ્ડિંગ, આજી ફિલ્ટર પ્લાન્ટ પર, શ્રી પ્રભાદેવી જે. નારાયણ લાઇબ્રેરી, શ્રી દત્તોપંત ઠેંગણી લાઇબ્રેરી શ્રોફ રોડ, શ્રી આંબેડકરભવન જીલ્લા ગાર્ડન લાઇબ્રેરી, શ્રી મહારાણી લક્ષ્મીબાઈ કન્યા વિદ્યાલય, શ્રી વીર સાવરકર વિદ્યાલય દેવપરા, શ્રી પી. એન્ડ ટી. વી. શેઠ હાઈસ્કૂલ, સ્માર્ટ ઘર - 03, આવાસ યોજના નાં ૧૧ ટાવર પર, મેયર બંગલો ખાતે, રૈયા રોડ, પેરેડાઈઝ હોલ સામેની નવી લાઇબ્રેરીમાં, તેમજ હાલ આનંદનગર કોમ્યુનીટી હોલ ખાતે 03 મળી કુલ ૬૩૨ kwp કેપેસિટીના ઓન ગ્રીડ રૂફ ટોપ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ કાર્યરત છે.

ઉપરાંત હાલ ચાલુ વર્ષે ડ્રેનેજ શાખાના ૫૬ એમ.એલ.ડી. રૈયાધાર સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ ખાતે રૂ. ૧૦૬ લાખના ખર્ચે ૨૫૦ KWP નો સોલાર પાવર પ્લાન્ટ ઇન્સ્ટોલ કરવામાં આવેલ છે. આમ હાલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના અલગ અલગ બિલ્ડિંગો પર કુલ ૮૮૨ KWP કેપેસિટીના ઓન ગ્રીડ રૂફ ટોપ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ કાર્યરત છે. જેના દ્વારા વાર્ષિક અંદાજિત ૧૨,૭૦,૦૦૦ વિજ યુનિટ જનરેટ થાય છે તેમજ રાજકોટ

મહાનગરપાલિકાને વાર્ષિક અંદાજિત રૂ. ૧,૦૧,૬૦,૦૦૦.૦૦ નો આર્થિક ફાયદો થાય છે તેમજ વાર્ષિક અંદાજે ૧૦૫૫ ટન જેટલો ગ્રીન હાઉસ ગેસ એમીશનમાં ઘટાડો થાય છે.

વિશેષમાં હાલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના ફાયર બ્રિગેડ સ્ટેશનો પર કુલ ૨૫.૫૦ kwp નાં ઓન ગ્રીડ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ ઇન્સ્ટોલ કરવાનું કામ ચાલુ છે તેમજ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા આગામી વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ માટે રા.મ્યુ.કો. હસ્તકના કોમ્યુનીટી હોલ, આરોગ્ય કેન્દ્રો, પેડક રોડ કોમ્યુનિટી હોલ , સરદાર પટેલ સ્વિમિંગ પુલ , પ્રદ્યુમન પાર્ક, મવડી સ્મશાન તથા વોટર વર્ક્સ / ડ્રેનેજ પંપીંગ સ્ટેશન વગેરે પર મળીને અંદાજે કુલ ૪૨૫ KWP ના ઓન ગ્રીડ રૂફ ટોપ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ ઇન્સ્ટોલ કરવાનું આયોજન હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

નાકરાવાડી ખાતે સોલાર પ્રોજેક્ટ

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા પર્યાવરણ સુરક્ષાને નજર સમક્ષ શક્ય તેટલી વધુ સોલાર ઉર્જા પ્રાપ્ત કરવા આગામી સમયમાં નાકરાવાડી સાઈટ ખાતે સોલાર પાવર પ્રોજેક્ટનું નિર્માણ કરવા કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવશે.

આ પ્રોજેક્ટ માટે રૂ. ૧૮ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

૧૫.૨. ગ્રીન ટ્રાન્સપોર્ટ :-

ઈ-બસ :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ક્લાઈમેટ ચેન્જની વર્તમાન સ્થિતિમાં કાર્બન ઉત્સર્જનમાં શક્ય તેટલો ઘટાડો કરવા શહેરમાં ઇલેક્ટ્રિક બસ પરિવહન પર ભાર મુકવામાં આવેલ છે. આ વિષય અંગે આ બજેટ પુસ્તિકામાં અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટના પ્રકરણમાં વિશેષ છણાવટ કરવામાં આવેલ છે.

ઈ-વાહન પર સબસિડી :

પર્યાવરણની સુરક્ષા માટે ઇલેક્ટ્રિક વાહનની ખરીદીને વિશેષ પ્રોત્સાહન આપવા માટે આયોજન કરવામાં આવેલ છે. આ વિષય અંગે પણ આ બજેટ પુસ્તિકામાં અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટના પ્રકરણમાં છણાવટ કરવામાં આવેલ છે.

સાયકલ સબસિડી :

રાજકોટ શહેરને સ્માર્ટ સીટી બનાવવાના મુખ્ય ઉદ્દેશને ધ્યાને રાખી રાજકોટ શહેરમાં પ્રવર્તમાન ટ્રાફિક સમસ્યાઓ તથા તેના કારણે થતા પ્રદૂષણને ઘટાડવા તેમજ શહેરના લોકોને માસ ટ્રાન્સપોર્ટેશનનો મહત્તમ ઉપયોગ કરવાની સાથે પ્રદૂષણ રહિત “Non Motorized Transportation” પરીવહન સેવાનો વ્યાપ વધારવો ખુબજ જરૂરી છે. જે અન્વયે વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માં સાયકલ સબસિડીની ડબલ પ્રોવિઝન એટલે કે રૂપિયા ૫૦ લાખ ની જોગવાઈ સાયકલ સબસિડી માટે કરવામાં આવેલ છે.

રાજકોટ શહેરમાં સાઈકલિંગને વધુ ને વધુ પ્રોત્સાહન મળી રહે તે માટે મુખ્ય માર્ગો પર ડેડીકેટેડ સાઈકલ ટ્રેક બનાવવાનું આયોજન પણ છે.

સાયકલ શેરિંગ પ્રોજેક્ટ :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સૌને પરવડે તેવી શહેરી પરિવહન સેવાની સાથે સાથે લોકોને “”LAST MILE CONNECTIVITY” પૂરી પાડવાની કટિબદ્ધતાને ધ્યાને લઈ સાયકલ શેરિંગ પ્રોજેક્ટ અમલમાં મુકવામાં આવેલ છે. જેનો વિસ્તૃત ઉલ્લેખ અર્બન ટ્રાન્સપોર્ટ વિષયના ચેપ્ટરમાં કરવામાં આવેલ છે.

પાર્કિંગની સુવિધા :

શહેરમાં પ્ર દૂષણની માત્રા ઘટે તેવા ઉમદા ઉદ્દેશથી રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સાયકલ પ્રમોશન પ્રોજેક્ટ હેઠળ તા. ૧૫/૦૭/૨૦૧૯ બાદ શહેરીજનો દ્વારા ખરીદ કરવામાં આવેલ નવી સાયકલ ઉપર શહેરીજનોને અલગ થી રૂ. ૧૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા એક હજાર પુરા) કુટુંબદીઠ એક વ્યક્તિને તેઓના બેંક ખાતામાં વધારાનું વળતર આપવા નક્કી કરવામાં આવેલ છે. જે હેઠળ ચાલુ વર્ષે આશરે ૨૦૨૦-૨૧ સુધીમાં હજુ વધુ ૮૦૦ કુટુંબને આ વળતર ચુકવી આપવામાં આવનાર છે.

મેટ્રો ફોર રાજકોટ:

માનનીય મુખ્યમંત્રીશ્રી વિજયભાઈ રૂપાણી દ્વારા ગુજરાતનાં ૬ શહેરો માટે મેટ્રો ટ્રેનની સુવિધા આપવાનો ઈરાદો જાહેર કરવામાં આવે છે જેમાં અમદાવાદમાં ૬ કી.મી. લાંબી મેટ્રો ચાલુ થઈ ગઈ છે તથા સુરતમાં પણ ટૂંક સમયમાં મેટ્રોની કામગીરી શરૂ કરવામાં આવશે.

રાજકોટમાં દિવસે દિવસે વધુ તા જતાં ટ્રાફિકનાં નિરાકરણ માટે મેટ્રો સુવિધા બહુ જ ફાયદાકારી તથા રાજકોટને પોલ્યુશન ફ્રી કરવા માટે મદદરૂપ બનશે. મેટ્રો આવવાથી રાજકોટ શહેર સસટેનેબલ ડેવલપમેન્ટનાં રાહ પર ચાલી પોતાનું કાર્બન ફુટપ્રિન્ટ ઘટાડશે. મેટ્રો રેલ આવવાથી નીચે મુજબનાં ફાયદાઓ રાજકોટ શહેરને મળશે:

- મેટ્રો રેલ સિસ્ટમ એનર્જી કંઝર્વેશન તથા સ્પેસ ઓ ક્યુપેન્સી જેવા પરિબલોમાં બાકી ટ્રાન્સપોર્ટનાં માધ્યમો કરતાં સૌથી વધુ કાર્યક્ષમ હોય છે.
- પીક અવર્સમાં સૌથી વધુ ટ્રીપ્સ કરવા ક્ષમતા ધરાવે છે.
- ઇકો ફ્રેન્ડલી –કોઈ પણ પ્રકારનું એર પોલ્યુશન નથી તથા સાઉન્ડ પોલ્યુશનમાં પણ ઘટાડો.
- બસ તથા કાર કરતાં વધારે ટ્રાફિક કેપેસિટી.
- ટ્રાવેલ ટાઇમમાં ઘટાડો.
- વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨માં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા મેટ્રો રેલનાં ફીઝિબિલિટી સ્ટડીમાં રૂ ૧૦ લાખની બજેટ જોગવાઈ રાખવામાં આવેલ છે.
- આ પ્રોજેક્ટના અમલીકરણમાં સમય લાગશે પરંતુ મહત્વનો તબક્કો હવે શરૂ થશે.

૧૬. સોલીડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ :

હાલમાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની સોલીડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ શાખા દ્વારા શહેરમાંથી ઉત્પન્ન થતાં ધનકચરાના વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ ની સુવ્રઢ વ્યવસ્થા જેવી કે , મીની ટીપર મારફત ૧૦૦% ડોર ટુ ડોર ગાર્બેજ કલેક્શન , બે મોડર્નાઈઝડ રીફ્યુઝ ટ્રાન્સફર સ્ટેશન , બે મટીરીયલ્સ રીકવરી ફેસેલીટી સેન્ટર (MRF),5-TPDના કમ્પોસ્ટ/બાયોમીથેશન પ્લાન્ટ તથા સેનેટરી લેન્ડફીલ સાઈટ ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે. ભારત સરકાર દ્વારા યોજવામાં આવેલ “સ્વચ્છ સર્વેક્ષણ-૨૦૨૦” માં જાહેર કરેલ પરિણામોમાં રાજકોટ શહેરને સમગ્ર દેશમાં છઠ્ઠું સ્થાન મળેલ છે.

આગામી વર્ષ રાજકોટને નંબર વન શહેર બનાવવા તથા મોખરાનું સ્થાન જાળવી રાખવા માટે અતિ આવશ્યક બાબત છે. શહેરમાં ઉત્પન્ન થતાં કચરાનું વૈજ્ઞાનિક ઢબે પ્રોસેસીંગ કરવા માટે ૬૦૦ મેટ્રીક ટન પ્રતિ દિવસ ક્ષમતાનો “વેસ્ટ ટુ એનર્જી” પ્લાન્ટનું ખાતમુહૂર્ત માન.મુખ્યમંત્રીશ્રી દ્વારા ૨૫ મી જાન્યુઆરી ૨૦૨૦ના રોજ કરાવેલ છે. જેનાથી રાજકોટ શહેરમાં ઉત્પન્ન થતો તમામ કચરો વૈજ્ઞાનિક ઢબે પ્રોસેસ થવાની સાથે પ્રતિ દિન ૧૪.૯ મેગા વોટ વીજળી પણ ઉત્પન્ન થશે, સાથો-સાથ રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા પડી રહેલા કચરા (Legacy waste) માટે નવા ટ્રોમીળ દ્વારા પ્રોસેસીંગ કરી વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ કરવા અંગેનું કામ પણ શરૂ થયેલ છે. જેનાથી આગામી વર્ષે આ તમામ કચરાનો વૈજ્ઞાનિક ઢબે નિકાલ થઈ જશે. આમ , પડી રહેલ તથા દરરોજ ઉત્પન્ન થતાં કચરાના નિકાલ માટે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાએ નક્કર પગલાઓ ભરી મહત્વની આગેફ્ય હાથ ધરી છે.

આગામી વર્ષ પણ સોલીડ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ શાખાની કામગીરી વધુ સઘન બનાવવા ના હેતુથી આગામી ૨૦૨૧-૨૨ ના બજેટમાં નીચે મુજબની વિગતે જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે:

૧૬.૧. કલેક્શન અને ટ્રાન્સપોર્ટેશન :

- રૂ. ૫૦૦ લાખના ખર્ચે વધારાના ૫૦ નંગ મોટા મીની ટીપર વાહનો
- રૂ. ૬૯ લાખના ખર્ચે વ્હીલબરો નંગ - ૧૦૦૦
- રૂ. ૧૨૦ લાખના ખર્ચે એસ્કેવેટર બેકહો લોડર (જેસીબી) મશીન નંગ-૪
- રૂ. ૫૫૯ લાખના ખર્ચે બેટરી ઓપરેટેડ લીટર પીકર મશીન નંગ-૨૫
- રૂ. ૭૫ લાખના ખર્ચે સકશન મશીન વાહન નંગ-૨
- રૂ. ૪૦ લાખના ખર્ચે બંધ બોડીના ટ્રક નંગ-૨
- રૂ. ૮૪૭ લાખના ખર્ચે કોઠારીયા ખાતે નવું મોડર્નાઈઝડ ગાર્બેજ ટ્રાન્સફર સ્ટેશન બનાવવાનું સીવીલ કામ
- રૂ. ૮૦૨ લાખના ખર્ચે કોઠારીયા ખાતે નવું મોડર્નાઈઝડ ગાર્બેજ ટ્રાન્સફર સ્ટેશનમાં વાહનો તથા મશીનરી ખરીદી તથા ઈન્સ્ટોલેશનનું મીકેનિકલ કામ

૧૬.૨. પ્રોસેસીંગ તથા ડીસ્પોઝલ :

- ૩. ૨૭૦ લાખના ખર્ચે નાકરાવાડી લેન્ડફીલ સાઈટ ખાતે નવી ૧૦૦ એકર જમીનમાં કમ્પાઉન્ડ વોલ તથા ગ્રીન બેલ્ટ ડેવલપમેન્ટનું કામ
- ૩. ૧૫૬ લાખના ખર્ચે સોખડા સાઈટ ખાતે કમ્પાઉન્ડ વોલ તથા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટનું કામ
- ૩. ૧૦૦ લાખના ખર્ચે ડેડ એનીમલ ઈન્સીનરેશન બનાવવાનું કામ
- ૩. ૨૭૦ લાખના ખર્ચે શહેરમાં જુદા જુદા ૨(બે) સ્થળોએ ડીસેન્ટ્રલાઈઝડ વેટ વેસ્ટ પ્રોસેસીંગ પ્લાન્ટ બનાવવાનું કામ

૧૬.૩. સેનિટેશન :-

- ૩. ૨૦૦ લાખના ખર્ચે શહેરમાં જુદા જુદા સ્થળોએ મોડર્નાઈઝડ ટોયલેટ બનાવવામાં આવનાર છે.

૧૬.૪. IEC અને કેપેસિટી બીલ્ડીંગ :-

- લોકોમાં સ્વચ્છતા અંગેની જાગૃતિ ફેલાઈ તે માટે IEC Activity ખૂબજ મોટા પ્રમાણમાં કરવાનું આયોજન કરવામાં આવેલ છે.
- IEC Activity ના ભાગરૂપે શહેરમાં જુદાજુદા સ્થળોએ હોલ્ડીંગ બોર્ડ , બેનર, એલ.ઈ.ડી. સ્ક્રીન, શહેરી નાટકો , એફ.એમ. રેડીયો , પ્રિન્ટો મીડીયા , સોશીયલ મીડીયા વિગરે મારફતે પ્રચાર પ્રસારની કામગીરી કરવામાં આવનાર છે. જે અંગે આગામી વર્ષમાં ૩. ૧૦૦ લાખ ની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

૧૭. ટાઉન પ્લાનીંગ :-

ટાઉન પ્લાનીંગ શાખા દ્વારા શહેરના સુનિયોજિત વિકાસ માટે વિવિધ મહત્વપૂર્ણ કામગીરી હાથ ધરવામાં આવી રહી છે.

ટાઉન પ્લાનીંગ શાખા દ્વારા શહેરના સુનિયોજિત વિકાસ માટે વિવિધ મહત્વપૂર્ણ કામગીરી હાથ ધરવામાં આવી રહી છે.

- મુસદ્દારૂપ નગર રચના યોજનાઓ તૈયાર કરવી
- સરકારશ્રી દ્વારા મંજૂર કરાયેલ યોજનાઓની દરખાસ્તોનું અમલીકરણ

ઈઝ ઓફ ડ્રઇંગ બિઝનેસના ભાગરૂપે રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા તા.૦૧-૦૫-૨૦૧૮ થી લાગુ કરવામાં આવેલ ઓનલાઈન ડેવ. પરમીશન સિસ્ટમ (ઓ.ડી.પી.એસ.) માં ટાઉન પ્લાનીંગ શાખા દ્વારા સમગ્ર ગુજરાતમાં શરૂઆતથી જ સક્રિય ભાગ લઈને અરજદારશ્રીઓનો મહત્તમ સહયોગ મળી રહે તે ધ્યાને લઈ રાજ્ય સરકારશ્રી દ્વારા ઇ-નગર યોજના શરૂ કરવામાં આવેલ. વિશેષમાં સરકારશ્રી દ્વારા આ પ્રક્રિયા વધુ સરળ બનાવવા અર્થે તા.૦૨/૧૨/૨૦૨૦ થી ઓ.ડી.પી.એસ. ૨.૦ લોન્ચ કરવામાં આવેલ છે. જેની અમલવારી અત્રેથી હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

શહેરીકરણના વધતાં જતા વ્યાપને ધ્યાને લઈ વર્ટીકલ ડેવલોપમેન્ટ માટે લોકો વળે તે હેતુથી રાજકોટ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા શહેરના સિટી એરિયા “એ” સિવાયના વિસ્તાર માટે હાલ અમલમાં છે તેનાથી વધુ સેલેબલ એફ.એસ.આઈ.ની જોગવાઈ અમલમાં લાવવામાં આવેલ છે. આમ થવાથી રહેણાંક માટે જોઈતી જમીન ઉપર બોજો ઘટશે અને લોકોને પ્રમાણમાં સસ્તા રહેણાંક મળી શકશે. વેસ્ટ ઝોન સ્થિત બી.આર.ટી.એસ.પ્રોજેક્ટ માટે થયેલ ખર્ચના રીએમ્બર્સ માટે રીંગ રોડ લાગુ જમીનો માટે કુલ - ૪.૦૦ જેટલી પેઇડ એફ.એસ.આઈ.ની મંજૂરી આપવામાં આવે છે. આ વિકાસ પરવાનગીઓની અરજીઓ થકી વર્ષ ૨૦૧૩ થી તા.૩૦/૧૧/૨૦૨૦ સુધી રૂ. ૩૧૪,૭૫,૪૬,૪૫૯/- ફી ની આવક થયેલ છે.

➤ વર્ષ-૨૦૨૦-૨૧ દરમિયાન તા.-૩૦/૧૧/૨૦૨૦ સુધી થયેલ કામગીરી

- ડ્રેનેજ પંપીંગ સ્ટેશન બનાવવા માટે કોઠારીયા સર્વે નં ૩૫૨/પૈકી ૧ ,૨૦૦ ચો.મી. જમીન
- ૩૨ રૈયા ટી.પી. સ્કીમમાંથી લાઇટ હાઉસ પ્રોજેક્ટ/આવાસ યોજના માટે એસ.ઇ.ડબલ્યુ.એસ.હેતુની ૪૦ ,૦૦૦ ચો.મી. જમીન આવાસ યોજના વિભાગને ફાળવેલ છે.

રાજકોટ શહેરનાં સુઆયોજિત વિકાસ અર્થે રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા તબક્કાવાર આજ સુધીમાં કુલ ૪૧ નગર રચના યોજનાઓ તૈયાર કરાયેલ છે. જે પૈકી કુલ ૩૧ નગર રચના

યોજનાઓ સરકારશ્રીમાં પ્રારંભિક /આખરી નગર રચના યોજનાઓ મંજૂર થઈ અમલમાં આવેલ છે. જ્યારે ૧૦ મુસદ્દારૂપ નગર રચના યોજનાઓ સરકારશ્રી દ્વારા નિયુક્ત કરાયેલ નગર આયોજન અધિકારીશ્રીઓ પાસે આખરી કરવાના કામે પેન્ડીંગ છે. આ દરેક યોજનાઓનું મહદઅંશે અમલીકરણ પૂર્ણ કરવામાં આવેલ છે.

SR.NO	TPS NO.	TP ROAD AREA SQ. MT.	NO OF RES.PLOT	TOTAL RES. AREA SQ.MT.
1	13-RAJKOT	75,763	30	92,567
2	9-RAJKOT	2,56,453	41	2,60,137
3	12-KOTHARIYA	1,03,624	36	1,62,647
4	16-RAIYA	2,04,955	55	31,538
5	22-RAIYA	1,52,786	60	1,35,493
6	27-MAVDI	2,00,246	51	2,88,467
7	15-VAVDI	1,27,016	27	2,26,711
8	19-RAJKOT	1,59,848	48	1,80,399
9	20-NANAMAVA	1,48,401	55	91,832
	TOTAL	1941294	403	1469791

➤ “સક્સેસ સ્ટોરી”

ડ્રાફ્ટ ટી.પી.સ્કીમ નં.૩૨ (રૈયા) સરકારશ્રી દ્વારા મંજૂર: સૌરાષ્ટ્રની સૌથી મોટી ટી.પી.સ્કીમ

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા સ્માર્ટ સીટી નોડ હેઠળ રૈયા વિસ્તારમાં તૈયાર કરાયેલ ડ્રાફ્ટ ટી.પી.સ્કીમ નં.૩૨ (રૈયા) સરકારશ્રી દ્વારા મંજૂર કરવામાં આવતાં તેના ટી.પી.રોડ્સનાં કબજા મેળવી સ્માર્ટ સેલને સોપવામાં આવેલ છે. ગુજરાત રાજ્યની ક્ષેત્રફળની દ્રષ્ટિએ બીજા નંબરની અને સૌરાષ્ટ્રની પ્રથમ મોટા ક્ષેત્રફળવાળી યોજના છે. જેનું કુલ ક્ષેત્રફળ ૩૬,૭૦,૬૨૭ ચો.મી. છે. યોજનામાં ભળેલ જમીન પૈકીની કલેક્ટરશ્રી રાજકોટ જિલ્લા હસ્તકની રેસકોર્ષ પા ઈ-૨ ત્રણ તળાવ, બે ડી.પી.રોડ પૈકીની સરકારી ખરાબાની ૧૬,૮૦,૮૬૨ ચો.મી. જમીન કલેક્ટરશ્રી રાજકોટ જિલ્લા દ્વારા ફાળવવામાં આવેલ છે. જેથી વિશાળ રોડ નેટવર્ક તથા અન્ય રચના યોજના કરતા સ્માર્ટ સીટી અંતર્ગત વધુ એફ.એસ.આઈ. મળી રહે તે દિશામાં કાર્યવાહી હાથ ધરાયેલ છે જેનું રાજકોટ શહેર સાથે જોડાણ કરવામાં આવશે.

➤ આગામી વર્ષમાં થનાર કામો

- કે.કે.વી.હોલથી રાજકોટ મહાનગરપાલિકા હદે આવેલ મોટામવા સ્મશાન સુધીના કુલ અંદાજિત ૨.૨૫ કી.મી. લંબાઈનો ગૌરવ પથ-કાલાવડ રોડ ૩૦.૦૦ મી.થી વધારીને લાઇન ઓફ પબ્લીક સ્ટ્રીટ અંતર્ગત ૩૬.૦૦ મી. પહોળો કરવા માટેનો સૈદ્ધાંતિક નિર્ણય લેવામાં આવેલ હોઈ, આગામી વર્ષ દરમિયાન તેનો અમલ કરવામાં આવશે અને તે અંતર્ગત અંદાજે ૧૩૫૦૦ ચો.મી. જમીન ખુલ્લી કરવામાં આવશે. જે અન્વયે હાલ ડિમાર્કેશન તથા સર્વેની કામગીરી પૂર્ણ કરાયેલ છે.

- અમીન માર્ગ પહોળો કરવા માટે લાઇન ઓફ પબ્લિક સ્ટ્રીટ અંતર્ગત રેલવે લાઇનથી પશ્ચિમ તરફ નગર રચના યોજના નં. ૩(નાનામવા)ની દરખાસ્ત મુજબનાં ૧૫.૦૦ મી. હયાત ટી.પી. રોડને ૧૮.૦૦ મી. પહોળો કરવાનો થાય છે, જેની વહીવટી પ્રક્રિયા પુર્ણ કરેલ છે.
- ત્રિકોણબાગથી માલવિયા ચોક સુધીનો અંદાજીત ૪૦૦ મી. લંબાઇનો રોડ પહોળો કરવા માટે લાઇન ઓફ પબ્લિક સ્ટ્રીટ અંતર્ગત ૧૬.૦૦ મી. હયાત રોડને ૨૨.૦૦ મી. પહોળો કરવાનો થાય છે, જે અંતર્ગત અંદાજે ૧૬૧૨ ચો.મી. જમીન સંપાદિત કરવામાં આવશે, જેની વહીવટી પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરેલ છે.
- અમદાવાદ હાઇવે પાસે આવેલ નગર રચના યોજના ક્રમાંક ૩૭-રાજકોટની માપણીની પ્રક્રિયા પ્રગતિ હેઠળ છે જે પૂર્ણ થયેથી ટૂંક સમયમાં ડી.આઇ.એલ.આર. કચેરીમાં નીમતાણા મેળવવા માટે મોકલવામાં આવશે
- ડી.આઇ.એલ.આર. કચેરીમાં રૈયા વિસ્તારની-૧, મવડી વિસ્તારની-૩, વાવડી વિસ્તારની-૨, કોઠારીયા વિસ્તારની-૬ તથા રાજકોટ વિસ્તારની-૧ મળી કુલ-૧૩ સુચિત નગર રચના યોજનાઓ નીમતાણા મેળવવા માટે પેંડિંગ છે, જે પૈકી અંદાજે ૨ યોજનાઓનો નીમતાણો આગામી વર્ષ દરમિયાન મળવાની સંભાવના છે, તે મળ્યા બાદ સરકારશ્રીમાંથી જરૂરી પરામર્શ મેળવીને અત્રેથી મુ.ન.ર.યો.તૈયાર કરવાની કામગીરી હાથ ધરવામાં આવશે
- સુચિત નગર રચના યોજના ક્રમાંક-૨૫ (વાવડી) તેમજ ૩૩(રૈયા) તથા ૧-રૈયા (દ્વિતીય ફેરફાર) તૈયાર કરવા માટે સરકારશ્રીમાંથી પરામર્શ માંગવામાં આવેલ અને આ ત્રણેય યોજનાઓના મુસદ્દા તૈયાર કરી લાભાર્થીને સમ જૂતી આપી વાંધા સુચનો મંગાવવામાં આવેલ છે. જેની સમય મર્યાદા પૂર્ણ થયેથી જરૂરી ફેરફારો કરી ટૂંક સમયમાં સરકારશ્રીમાં મંજૂરી અર્થે સાદર કરવામાં આવશે.

૧૮. રોશની :

શહેરમાં સ્ટ્રીટલાઈટ ની સુવિધા આપવામાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકા રાજ્યમાં મોખરે છે. રોશની વિભાગ દ્વારા રાજકોટ મહાનગરપાલિકા ના તમામ ઓફીસ બિલ્ડીંગ, વોર્ડ ઓફિસો, આરોગ્ય કેન્દ્રો, ફાયર બ્રિગેડ સ્ટેશન, સ્વીમીંગ પૂલ, લાઈબ્રેરી, ઈલેક્ટ્રીક સ્મશાન, ફૂવારા, ઓડીટોરિયમ, વિગેરે ની ઈલેક્ટ્રીકલ કામગીરી સંભાળવામાં આવે છે. તેમજ રૂફ ટોપ સોલાર પાવર પ્લાન્ટ ઇન્સ્ટોલ કરવાના કામો, નવા બનતા સેન્ટ્રલ ડીવાઈડર વાળા રોડ પર સેન્ટ્રલ LED લાઈટીંગનાં કામો તેમજ શહેરના મોટા સર્કલોમાં હાઈમાસ્ટ લાઈટ ટાવર ઉભા કરવાના કામ હાથ ધરવામાં આવેલ છે.

૧૮.૧. LED હાઈમાસ્ટ લાઈટીંગ :-

ચાલુ વર્ષ ૨૦૨૦-૨૦૨૧ માં શહેરમાં પશ્ચિમ ઝોન ખાતે વોર્ડ નં. ૧૦ માં એ.જી. ચોક, મધ્ય ઝોનમાં વોર્ડ નં. ૦૨ ખાતેના બહુમાળી ભવન ચોક તેમજ પૂર્વ ઝોનમાં વોર્ડ નં. ૧૬ ખાતેના યુનારા વાડ ચોક ખાતે મળી કુલ ૦૩ જગ્યાએ એલ.ઇ.ડી. હાઈમાસ્ટ લાઈટો મુકવા ની કામગીરીની ટેન્ડર પ્રક્રિયા હાલ ચાલુ છે.

૧૮.૨. કોમ્યુનીટી હોલને આધુનિક અને સુવિધાસભર બનાવવાની કામગીરી :-

વોર્ડ નં. ૧૭ ખાતે પારડી રોડ, આનંદ નગર ખાતે આવેલ પૂજ્ય શ્રી રણછોડદાસ બાપુ કોમ્યુનીટી હોલને સેન્ટ્રલી એ.સી. કરવાની કામગીરી અંતર્ગત એસ્ટીમેટ, ડીઝાઈન, તેમજ ટેન્ડર બનાવવાની પ્રક્રિયા હાલ ચાલુ છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા વર્ષ ૧૯૮૫ થી ગ્રંથાલય સેવાઓ આપવાનું કાર્યરત છે. ગ્રંથાલય એ ચીરવર્ધમાન સંસ્થા છે. દર વર્ષે નવ પ્રકાશિત પુસ્તકો, રમકડાઓ તથા મલ્ટીમીડીયા વસાવવામાં આવે છે.

હાલમાં કેનાલ રોડ પર કાર્યરત પી.જે.એન.પુસ્તકાલયની સાથે સાથે મહિલાઓ તથા બાળકો માટે ફરતાં પુસ્તકાલયો યુનિટ નં.૧ તથા ૨ કાર્યરત છે. આ ઉપરાંત દત્તોપંત હેંગડી પુસ્તકાલય શ્રોફ રોડ, જીલ્લા ગાર્ડનમાં ડો.ભીમરાવ આંબેડકર પુસ્તકાલય તથા ગાંધી મ્યુઝીયમમાં ગાંધી મ્યુઝીયમ લાયબ્રેરી તથા મહિલા એક્ટીવીટી સેન્ટર, નાના મવા રોડ પર મહિલાઓ માટે હાલ વાંચનાલય હાલ કાર્યરત છે તેમજ વોર્ડ નં.૯ માં પેરેડાઇઝ હોલ સામે બાબુભાઈ વૈદ્ય લાયબ્રેરી શરૂ કરવામાં આવેલ છે. આ આધુનિક પુસ્તકાલયમાં આ સમયગાળા દરમિયાન ૬૦૦૦ સભ્ય સંખ્યા તથા ૪૦,૦૦૦ પુસ્તકો, ૪૫૦૦ CD-DVD, ૨૪૫૦ રમકડા ઉપરાંત ૩૭૦ જેટલા વાંચનાલયમાં બેસીની રીડીંગ કરી શકે તેવી બેઠક વ્યવસ્થા, દરરોજ ૭૦૦/૭૫૦ મુલાકાતીઓ લાયબ્રેરીની મુલાકાત લે છે.

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા ૧૯૮૪ થી અવિરતપણે રાજકોટ શહેરનાં નાગરિકો માટે લાયબ્રેરી સેવાઓ પુરી પાડવામાં આવી રહી છે. સમયની માંગ અને આધુનિક ટેકનોલોજીનાં સમન્વયથી નીચે મુજબની લાયબ્રેરી સેવાઓ હાલ પુરી પાડવામાં આવી રહી છે:

- પુસ્તકો, મેગેઝીન, મલ્ટીમીડીયા, રમકડાની આપ-લે, મીની થીયેટર અંતર્ગત વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ.
- ચિલ્ડ્રન યોગ્ય લાયબ્રેરી, બાળ સાહિત્ય સંગ્રહ
- સ્ટુડન્ટ સ્ટડી કોર્નર
- બહેનો માટે ઉપયોગી સાહિત્ય સંગ્રહ
- ઇ-રીડર (કિંડલ) સેવાઓ, ઇ-લાયબ્રેરી સેવાઓ, ઓનલાઇન પબ્લિક એક્સેસ કેટલોગ સેવાઓ, કરન્ટ સર્વિસ
- રેડી રેફરન્સ સર્વિસ
- ફ્રી ન્યુઝ પેપર, મેગેઝીન જનરલ વાંચનાલય સેવા
- રીપ્રોગ્રાફિક (ઝેરોક્ષ) સેવા, ડીજીટલ લાયબ્રેરી સેવા, ઇન્ટરનેટ સર્ચ સેવા
- WI-FI સેવા
- બહેનો તથા બાળકો માટે ફરતા પુસ્તકાલય સેવા

૧૯.૧ લાઈબ્રેરી

શહેરમાં વોર્ડ નં ૬ માં ગોવિંદબાગ માર્કેટ પાસે ટી.પી. ૮ , એફ.પી. ૨૧૯ પર નવી લાઈબ્રેરી બાંધકામની કામગીરી પૂર્ણતાને આરે છે અને તેના ઇન્ટીરીયરની કામગીરી ટૂંક સમયમાં શરૂ કરવામાં આવનાર છે. તેમજ પ્રદ્યુમનસિંહજી પ્રાથમિક શાળા નં ૨ ના બિલ્ડિંગને રીનોવેટ તથા ફર્નિચર કામ કરી પ્રભાદેવી જે. નારાયણ લાઈબ્રેરી સ્થળાંતર કરવાનું કામ તેમજ શ્રોફરોડ ખાતે આવેલ લાઈબ્રેરી માટે વધારાનું બિલ્ડિંગ બનાવવાની કામગીરી ટૂંક સમયમાં શરૂ કરવામાં આવનાર છે.

નવા પ્રોજેક્ટની વિગત

(રકમ લાખ રૂમાં)

પ્રોજેક્ટની વિગત	પ્રોજેક્ટ કોસ્ટ	૨૦૨૦-૨૧	૨૦૨૧-૨૨ અંદાજ	ગ્રાંટ
હાલ કાર્યરત લાયબ્રેરીઓ માટે પુસ્તક, રમકડા, મેગેઝીન, મલ્ટીમીડિયા ખરીદી	---	૫૮.૭૫	૩૨.૭૫	સ્વ.ભંડોળ

૨૦.૧ આઈ.સી.ડી.એસ. શાખાનું વિઝન અને મિશન (વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨)

- વિઝન- સરકારશ્રી દ્વારા નક્કી થયેલ સેવાઓ સમાજ સુધી પહોંચાડવી અને દેશના ભવિષ્ય અર્થે સક્ષમ બાળકો , કિશોરીઓનું નિર્માણ અને કુપોષણ મુક્ત અને સ્વસ્થ માતા અને બાળકનો સમાજ.
- મિશન- ભાડામાં ચાલતી આંગણવાડીઓનું પોતાનું નંદઘર મળે તેવા પ્રયાસો , પોષણયુક્ત આહાર લાભાર્થી સુધી પહોંચે તેવી રૈખિક વ્યવસ્થા જાળવી રાખવી.
- સરકારશ્રીની કચેરીથી સેજા કચેરી (મુખ્યસેવિકા માટે) બનાવવા માટે મળેલ પત્ર/સૂચના અન્વયે ઘટક-૧ માટે ૫ , ઘટક-૨ માટે ૫ અને ઘટક-૩ માટે ૫ એમ કુલ ૧૫ સેજા કચેરી બનાવવા જમીન/જગ્યા મેળવી તથા તે માટેની ગ્રાન્ટ મેળવી બાંધકામ કરવાની કાર્યવાહી કરવામાં આવનાર છે.
- સરકારશ્રીની કચેરી દ્વારા લાભાર્થીઓના ઉપયોગ માટે આપવામાં આવતી જુદી-જુદી સામગ્રી, શૈક્ષણિક સામગ્રી સાચવવા માટે ગોડાઉનની વ્યવસ્થા ઉભી કરવાની કાર્યવાહી.
- રાજકોટ શહેરમાં ૬૯ આંગણવાડી ભાડાના મકાનમાં કાર્યાન્વિત છે તે તમામ માટે જમીન મેળવવાની કાર્યવાહી કરી પોતાના મકાન બનાવવામાં આવશે.

૨૧. રાજકોટ ઝૂ ઓલોજીકલ પાર્ક :

રાજકોટ ઝૂલોજીકલ પાર્કનો આધુનિક ઢબે વિકાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે. દર વર્ષે નવા નવા વન્યપ્રાણી-પક્ષીઓનાં પાંજરા બનાવી વન્યપ્રાણી-પક્ષીઓ પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે. પ્રાણીસંગ્રહાલયનો કુલ વિસ્તાર ૧૩૭ એકર છે. જેમાં મોટાભાગના વિસ્તારને વૃક્ષારોપણથી આવરી લેવામાં આવેલ છે.

વર્ષે ૨૦૨૦-૨૧ દરમિયાન ઝૂ ખાતે જળબિલાડીના પાંજરા માટે બાંધકામની કામગીરી પૂર્ણ થયેલ છે. અન્ય ઝૂ ખાતેથી પ્રાણી પ્રાપ્ત થયેથી પ્રદર્શિત કરવામાં આવશે. ઝૂ ખાતે જુદી જુદી પ્રજાતિઓનાં પક્ષીઓનાં ઉછેર માટે આધુનિક બર્ડ હેયરી બનાવવાની કામગીરી પૂર્ણ થયેલ છે. ઝૂ ખાતે શાળા-કોલેજોનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે નેચર એજ્યુકેશન કેમ્પસાઇટનું નિર્માણ કાર્ય ચાલુ છે. ઝૂ ખાતે મુલાકાતીઓ માટે આધુનિક સોવેનીયર શોપમાં ફર્નિચરની કામગીરી પૂર્ણ થયેલ હોય, તેને કાર્યરત કરવામાં આવશે.

હાલ ઝૂ ખાતે જુદી જુદી ૫૪ પ્રજાતિઓના કુલ-૪૩૭ પ્રાણી-પક્ષીઓ પ્રદર્શિત કરવામાં આવે છે. ચાલુ વર્ષ નવેમ્બર-૨૦૨૦ સુધીમાં કુલ ૫૭,૭૨૩ મુલાકાતીઓએ પાર્કની મુલાકાત લેતા રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને કુલ ૧૪,૦૯,૯૬૫/- ની આવક થયેલ છે.

➤ આગામી વર્ષમાં થનાર કામો

નવા વન્ય પ્રાણીઓ-પક્ષીઓ :

ઝૂ ખાતે જંગલી કુતરા, બ્લેક, શ્વાન, કાઉન પીજીયનના પાંજરાનું બાંધકામ કરવામાં આવશે. ઝૂ ખાતે મુલાકાતીઓની સુવિધા માટે ૦૨ (બે) બેટરી સંચાલીત કાર વસાવવામાં આવશે.

રેસ્ટીંગ શેડ તથા કેન્ટીન રીનોવેશન :

ચાર ચોક પાસે નવો ટોયલેટ બ્લોક બનાવવામાં આવશે અને સિંહધર પાસેની કેન્ટીન પાસે એક રેસ્ટીંગ શેડ બનાવવામાં આવશે. ઝૂ ખાતેના જુના રેસ્ટીંગ શેડ તથા કેન્ટીન રીનોવેશન કરવામાં આવશે. શિયાળ, વરુ , સફેદ વાઘ તથા ઝરખના પાંજરામાં એડીશનલ કાલના બાંધકામ કરવામાં આવશે.

ઝૂ ખાતે જુદી જુદી જગ્યાએ મુલાકાતી રોડની પહોળાઈ વધારો કરવામાં આવશે. જુદા જુદા પ્રાણીના પાંજરાની રેલીંગ પાસે વીઝીટર શેડ બનાવવામાં આવશે. સિંહ, વાઘ, સફેદ વાઘ, સ્લોથ રીંછ, બબુન વાંદરા વિગેરેનાં પાંજરામાંની અંદર પ્રાણીઓના વર્તુણકને અનુરૂપ આકર્ષણ કુદરતી દેખાવના એનરીયમેન્ટ કમ શેડ બનાવવામાં આવશે તથા મુલાકાતી રસ્તા પર વુડન આર્ટ રેલીંગ બનાવવામાં આવશે. રાજકોટ શહેર તથા આસપાસની સ્કુલો-કોલેજોના વધુ વિદ્યાર્થીઓ ઝૂ પ્રવાસે આવે તેવા પ્રયત્નો કરવામાં આવશે. ઝૂ ખાતે મુલાકાતીઓ માટે આધુનિક સોવેનીયર શોપમાં મુલાકાતીઓ વન્યપ્રાણીઓનાં ફોટોગ્રાફ્સ, મોડલ્સ, ટેડી બીયર, ટોપી, ટી-શર્ટ, કી-ચેઇન, આયુર્વેદિક ઔષધિઓ તથા જુદી જુદી વન્ય પેદાશો, મધ વિગેરે ખરીદ કરી શકશે.

૨૨. મહાત્મા ગાંધી મ્યુઝીયમ

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા વોર્ડ નં.૭ માં જ્યુબેલી ગાર્ડન પાસે આવેલ મોહનદાસ ગાંધી વિદ્યાલયમાં “મહાત્મા ગાંધી મ્યુઝીયમ ” બનાવવામાં આવે છે. તા.૦૧/૧૦/૨૦૧૮ થી તા.૨૧/૦૧/૨૦૨૧ સુધીમાં કુલ- ૧,૬૫,૪૧૭ રાજકોટ શહેરનાં, આસપાસનાં તેમજ વિદેશનાં મુલાકાતીઓએ મ્યુઝીયમની મુલાકાત લીધેલ છે, જેના કારણે મ્યુઝીયમ મુલાકાતની પ્રવેશ ફી પેટે કુલ રૂ. ૩૬.૮૫ લાખની આવક થયેલ છે તેમજ ચાલુ નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૦-૨૧ દરમિયાન covid-19 કોરોના મહામારી અન્વયે ૧૮ માર્ચ-૨૦૨૦ થી ૧૫ ઓક્ટોબર-૨૦૨૦ સુધી મ્યુઝીયમ મુલાકાતીઓ માટે બંધ રાખવામાં આવેલ હતું, ત્યારબાદ કુલ ૪,૯૩૭ મુલાકાતીઓએ મ્યુઝીયમની મુલાકાત લીધેલ છે. જેને કારણે પ્રવેશ ફી પેટે કુલ રૂ. ૧.૦૭ લાખની આવક થયેલ છે.

મહાત્મા ગાંધી મ્યુઝીયમ વિશ્વસ્તરીય બનાવવામાં આવેલ હોય તેમજ મ્યુઝીયમ ખાતે વિવિધ સુવિધાઓ શરૂ કરવા ત્વરિત નિર્ણય કરી શકાય તેવા હેતુસર મહાત્મા ગાંધી મ્યુઝીયમની SPV બનાવવામાં આવેલ છે. આગામી નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે મહાત્મા ગાંધી મ્યુઝીયમનાં મરામત-નિભાવ અને સંચાલન માટે નીચેની વિગતે મહેસુલી ખર્ચ થનાર છે:

ક્રમ નં.	બજેટ સદર	રકમ રૂ. લાખમાં
૧	મ્યુઝીયમ મરામતનિભાવ ખર્ચ-	૧૦૫.૦૦
૨	મ્યુઝીયમ સંચાલન ખર્ચ	૭૦.૦૦
૩	PGVCL વીજ બીલ ખર્ચ	૪૦.૦૦
૪	સાદિલવાર	૫.૨૫
૫	મ્યુઝીયમ સિવિલ ખર્ચ	૨૫.૦૦
કુલ ખર્ચ		૨૪૫.૦૦

ઉપરોક્ત વિગતે મહેસુલી ખર્ચને પહોંચી વળવા નાણાકીય વર્ષ ૨૦૨૧-૨૨ માટે રૂ. ૧૦.૫૦ લાખની આવક થવાનો અંદાજ છે.

૨૩.૧. એન્ટરટેઇન્મેન્ટ :

કુડ ઝોન :

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા શહેરના વોર્ડ નં.૧૦માં પુષ્કરધામ મેઇન રોડ પર આગામી સમયમાં અદ્યતન કુડઝોન પી.પી.પી. ધોરણે શરૂ કરવામાં આવનાર છે , જેમાં શહેરની સ્વાદપ્રિય જનતા માટે વિવિધ વેરાઈટીના ૧૨ જેટલા કુડ સ્ટોલ શરૂ કરવામાં આવશે. સદરહુ કુડ ઝોનની વિગતો નીચે મુજબ છે:

- ૬૫૦ ચો.મી. જગ્યામાં અદ્યતન ડોમ સાથે પેવીંગ બ્લોક ફ્લોરીંગની સુવિધા
- વિવિધ ૧૨ ખાણી-પીણીના સ્ટોલ સાથે 'ફેમીલી રેસ્ટોરેન્ટ' પ્રકારનો કુડ ઝોન
- કુડ ઝોનમાં ફક્ત 'બ્રાન્ડેડ' આઈટમના સ્ટોલ ફ્રેન્ચાઈઝી મોડેલથી શરૂ કરવામાં આવશે
- કાઠીયાવાડી, પંજાબી, સાઉથ ઈન્ડિયન, ચાઈનીઝ, કોન્ટીનેન્ટલ, ચાટ, પાઉંભાજી, મિલ્ક શેઈક / કુટ જ્યુસ, આઈસક્રીમ અને ફાસ્ટ ફુડના સ્ટોલનો સમાવેશ કરવામાં આવશે.

૨૩.૨. ડેવલપિંગ સ્પોર્ટ્સ એન્ડ કલ્ચર

નવા સ્પોર્ટ્સ સંકુલ” :

રાજકોટ શહેરમાં રમતગમતનો વ્યાપ ખુબજ વધી રહ્યો છે. વધુ ને વધુ શહેરીજનો રમતગમતનું મહત્વ સમજી રહ્યા છે. હાલ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની મોટા ભાગની સ્પોર્ટ્સ ફેસેલીટી રેસકોર્ષ સંકુલ ખાતે છે. રાજકોટ શહેરના સીમાડા ખુબજ વિસ્તરી રહ્યા છે. રાજકોટ મહાનગરપાલિકા દ્વારા આગામી સમયમાં જગ્યાની ઉપલબ્ધતા અને નાણાકીય આયોજન મુજબ તબક્કાવાર સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્ષનું નિર્માણ કરવામાં આવશે. જેમાં વોકિંગ ટ્રેક અને બેડમીન્ટનને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવશે.

ધી જી.પી.એમ.સી. એક્ટની કલમ-૯૫ અનુસાર દર વરસે અંદાજપત્ર તૈયાર કરવામાં આવે છે. અંદાજપત્ર ફક્ત એક કાયદાકીય વહીવટી પ્રક્રિયા ન બની રહે અને લોકોની અપેક્ષાઓ અને આકાંક્ષાઓનો પડઘો પાડવાનું શ્રેષ્ઠ માધ્યમ પણ બની રહે તેવા પ્રયાસો કર્યા છે. સૌ વિદિત છે કે, ઝડપી શહેરીકરણને લીધે રાજકોટ મહાનગરપાલિકાની ભૂમિકા વધુ ને વધુ વ્યાપક બની રહી છે. શહેરની હદ અને વસ્તી વધી ચુકી છે ત્યારે વહીવટી તંત્ર માટે કોરોના મહામારીના ઉત્તરાર્ધ કાળમાં લોકોને વિકાસ યાત્રામાં સામેલ કરવાનું ક્રમશઃ સરળ બનશે એવું ચોક્કસ કહી શકાય. સતત પરિવર્તન પામી રહેલા સમય સાથે તાલ મિલાવી નાગરિકો પોતાના વિચારો અને અભિગમમાં બદલાવ લાવી મહાનગરપાલિકાની સાથે શહેરની વિકાસ યાત્રામાં સહભાગી બને એ વર્તમાન સમયની માંગ છે. વિકાસની દિશામાં રાજકોટ દિવસે ને દિવસે એક અલગ જ ઓળખ, ગૌરવ અને ઊંચાઈ પ્રાપ્ત કરી રહ્યું છે.

“રંગીલું રાજકોટ” નાગરિકોની અપેક્ષાઓ પરિપૂર્ણ કરવામાં સફળ રહે તેવી અપેક્ષા અને આયોજન સાથે બજેટ ૨૦૨૧-૨૦૨૨ની તમામ દરખાસ્તો ખુબ જ આનંદની લાગણી સાથે સવિનય રજૂ કરી રહ્યો છું. રાજકોટમાં મારા કાર્યકાળનું આ દ્વિતીય વર્ષ છે અને તેમાં મને બીજી વખત બજેટ રજૂ કરી સ્માર્ટ રાજકોટની સ્માર્ટ વિકાસ ગાથા આલેખવાનું મને જે સદભાગ્ય સાંપડ્યું છે તેનો પણ ખુબ હર્ષ છે . શહેરની વિકાસ યાત્રામાં રાજકોટ મહાનગરપાલિકાને કોઈ ને કોઈ પ્રકારે સાથસહકાર પ્રદાન કરનાર દેશના માન. પ્રધાનમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ હેઠળની કેન્દ્ર સરકારશ્રી અને ગુજરાતના માન. મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીના નેતૃત્વ હેઠળની રાજ્ય સરકારશ્રીનો ખુબ ખુબ આભાર વ્યક્ત કરું છું. સાથો સાથ રાજકોટ મહાનગરપાલિકાના પદાધિકારીશ્રીઓ સહિતના તમામ નગરસેવકશ્રીઓ, શહેરના વિવિધ ક્ષેત્રોના મહાનુભાવો, પ્રિન્ટ અને ઇલેક્ટ્રોનિક મીડિયાના તમામ પ્રતિનિધિશ્રીઓ અને નામી-અનામી સૌ નાગરિકોનો હું ખુબ ખુબ આભાર વ્યક્ત કરું છું.

ઉદિત અગ્રવાલ, IAS

કમિશનર

રાજકોટ મહાનગરપાલિકા

તા. ૧૫/૦૩/૨૦૨૧